

**T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI**

ÜNİVERSİTE ÇALIŞANLARININ EKOTURİZM ALGISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Bekir GÜNDÜZ**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Yasin DÖNMEZ**

**Karabük
Nisan/2018**

**T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI**

ÜNİVERSİTE ÇALIŞANLARININ EKOTURİZM ALGISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Bekir GÜNDÜZ**

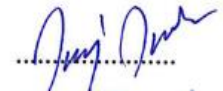
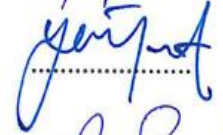

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Yasin DÖNMEZ**

**Karabük
Nisan/2018**

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bekir GÜNDÜZ'e ait "Üniversite Çalışanlarının Ekoturizm Algısı" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

	Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı	: Doç.Dr. Sevgi ÖZTÜRK	
Danışman Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Yasin DÖNMEZ	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Nurettin AYAZ	

Tez Sınavı Tarihi: 06/04/2018

TEZ DOĞRULUK BEYANI

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TURİZM İŞLETMECİLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dūřecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gōsterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

06/04/2018

Bekir GÜNDÜZ

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlanma sürecinde öncelikle desteğini esirgemeyen, çalıőmamda bana doğru yolu göstererek yapıcı bir şekilde beni yönlendiren tez danıőmanım Dr. Öğr. Üyesi Yasin DÖNMEZ'e őükranlarımı sunarım. Ayrıca her zaman yanımda olan aileme, araştırma boyunca deneyimlerine başvurduğum Uzm. Mehmet UÇAR hocama, tez savunma jürisindeki görev alan değerli hocalarıma ve Karabük Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü'ne araştırma boyunca verdikleri destekten dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Bekir GÜNDÜZ

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	iv
TABLolar LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM, TANIMI, ÖNEMİ, DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TURİZMİN DURUMU, ÇEŞİTLERİ, EKO-TURİZM, EKO-TURİZMİN ETKİLERİ VE EKO-TURİZM KAPSAMINDAKİ TURİZM ÇEŞİTLERİ

1.1. TURİZM	3
1.1.1. Turizmin Tanımı	3
1.1.2. Turizm Türleri.....	6
1.1.3. Dünya'da ve Türkiye'de Turizm	7
1.2. EKO-TURİZM	16
1.2.1. Eko-Turizmin Önemi	19
1.2.1. Eko-Turizmin Gelişimi	21
1.3. EKO-TURİZMİN ETKİLERİ	24
1.3.1. Eko-Turizmin Ekonomik Etkileri.....	24
1.3.2. Eko-Turizmin Çevresel Etkileri.....	26
1.3.3. Eko-Turizmin Sosyo-Kültürel Etkileri.....	27
1.4. EKO-TURİZM TÜRLERİ	29
1.4.1. Botanik Turizmi.....	29
1.4.2. Dağ-Doğa Yürüyüşü (Trekking)	30

1.4.3. Mağara Turizmi.....	32
1.4.4. Yayla Turizmi	33
1.4.5. Tarım (Agro) ve Çiftlik Turizmi	34
1.4.6. Akarsu Turizmi (Rafting-Kano)	35
1.4.7. Macera Turizmi	36
1.4.8. Bisiklet Turizmi	37

İKİNCİ BÖLÜM

ÜNİVERSİTE ÇALIŞANLARININ EKO-TURİZM ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

2.1. ARAŞTIRMA ALANI	39
2.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	41
2.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	42
2.4. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	43
2.4.1. Araştırmanın Yöntemi ve Hipotezleri	43
2.4.2. Evren ve Örneklem.....	45
2.4.3. Veri Toplama Yöntemi.....	46
2.4.4. Araştırma Verilerinin Analizi	46
2.4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	47
2.5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI.....	48
2.5.1. Ölçeğin Geçerlilik ve Güvenilirliğine Yönelik Bulgular	48
2.5.2. Üniversite Personelinin Tanımlayıcı Bilgilerine Yönelik Bulgular....	50
2.5.3. Eko-Turizm Algısına Yönelik Bulgular	51
2.5.4. Eko-Turizm Algısının Tanımlayıcı Bilgilere Göre Dağılımı	62
SONUÇ ve ÖNERİLER	68
KAYNAKLAR	72
ÖZET	96
ABSTRACT.....	98
ÖZGEÇMİŞ	100

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AB	: Avrupa Birliği
BM	: Birleşmiş Milletler
IUCN	: Uluslararası Doğa Koruma Birliği
M.Ö.	: Milattan Önce
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
TIES	: Uluslararası Eko-turizm Topluluğu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNEP	: Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNWTO	: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü
Vb.	: Ve Benzeri
Vd.	: Ve Diğerleri
WTO	: Dünya Turizm Örgütü

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1. Türkiye'ye Gelen Turistlerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı	11
Tablo 2. OECD Üyesi Ülkelerden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı.....	12
Tablo 3. Balkan Ülkelerinden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı	13
Tablo 4. Afrika Ülkelerinden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı	14
Tablo 5. Asya Ülkelerinden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı.....	15
Tablo 6. Faktör Analizine İlişkin Bulgular	48
Tablo 7. Karabük Üniversitesi Personelinin Tanımlayıcı Bilgileri	50
Tablo 8. Eko-Turizme Algısına Yönelik Bulgular	51
Tablo 9. Eko-Turizm Algısının Cinsiyete Göre Dağılımı	63
Tablo 10. Eko-Turizm Algısının Yaşa Göre Dağılımı	64
Tablo 11. Eko-Turizm Algısının Medeni Duruma Göre Dağılımı	65
Tablo 12. Eko-Turizm Algısının Personel Türüne Göre Dağılımı	66
Tablo 13. Eko-Turizm Algısının Çalışma Süresine Göre Dağılımı.....	67

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 1. Eko-Turizmin Yeni İş Fırsatlarına Katkısı	52
Şekil 2. Eko-Turizmin Yörenin Tanıtımına Katkısı	52
Şekil 3. Eko-Turizmin, Karabük'ün Dışa Açılmasına Katkısı	53
Şekil 4. Eko-Turizmin, Diğer Sanayi ve Ticari Faaliyetlere Katkısı	54
Şekil 5. Eko-Turizmin Yaşam Kalitesine Katkısı.....	55
Şekil 6. Eko-Turizm Gelişiminin Ekonomik Duruma Katkısı	55
Şekil 7. Eko-Turizmin Yaşam Kalitesine Katkısı.....	56
Şekil 8. Eko-Turizmin Çevre Temizliğine Katkısı	57
Şekil 9. Eko-Turizm Faaliyetlerinin Tatil Yapma İmkânına Katkısı.....	57
Şekil 10. Eko-Turizmin Tarihi ve Kültürel Dokunun Korunmasına Katkısı.....	58
Şekil 11. Eko-Turizmin Kentleşme olgusuna Katkısı	59
Şekil 12. Eko-Turizmin Doğal Çevrenin Korunmasına Katkısı	59
Şekil 13. Eko-Turizmin Ulusal ve Kültürel Değerlerle İlgili Övünce Katkısı	60
Şekil 14. Eko-Turizmin İnsanların Yakınlaşmasına Katkısı	61
Şekil 15. Eko-Turizmin Yöre Kültürünün Tanınmasına Katkısı	61
Şekil 16. Eko-Turizmin Stresten Uzaklaşmaya Katkısı.....	62

GİRİŞ

İnsanların seyahat etme faaliyetlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkan turizm; dinlenme, eğlenme, görme ve tanıma gibi amaçlarla insanların yaptıkları faaliyetlere ilişkilidir. Turizm, sağlamış olduğu ekonomik katkılar açısından yalnızca gelişmiş ülkeler için değil, gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler için de önemini artıran bir sektör olmaya devam etmektedir.

Turizm, İkinci Dünya Savaşı sonrasında, teknolojinde etkisiyle (ulaşım ve iletişim) boyut değiştirmiş ve toplumda geniş kitlelere hitap eder hale gelmiştir. 1970’li yıllardan itibaren kişisel gelirin ve boş zamanın artması da turizm hareketlerine katılan kişi sayısının artmasında tetikleyici bir rol oynamıştır. Bu olumlu gelişmelerle birlikte turizme yönelik algılar, kitle turizmin çevre üzerindeki negatif etkisiyle boyut değiştirmeye başlamış ve turizmin olumsuz etkisini azaltabilecek alternatif turizm türlerine yönelik arayışlar ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda öne çıkarılan turizm çeşitlerinden birisi de eko-turizmdir.

Eko-turizm;doğal alanlarda gerçekleştirilen, doğal çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, yöre insanının ve kültürünün tanınmasını amaçlayan, yöre halkının sosyo-ekonomik refahını yükseltilmesi yoluyla küçük ölçekli işletmelerin sayısal olarak daha küçük turist gruplarına hizmet verdiği bir turizm türüdür (Angelica vd., 2010).

Kitle turizmine bir alternatif olarak çıkan eko-turizm, birçok yöre ve bölgede ekonomik gelişime katkı sağlama özelliği yan sıra sürdürülebilir bir doğal ve sosyal çevre oluşturma boyutuyla öne çıkar hale gelmektedir.

Bu tez çalışmasında Türkiye Turizm Stratejisi Kavramsal Eylem Planı içerisinde “Batı Karadeniz Eko-turizm Koridoru” içerisinde yer almakta olan Karabük ili özelinde üniversite çalışanları perspektifinden eko-turizmin nasıl algılandığına yönelik bir bakış açısı oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca Karabük

ili genelinde eko-turizm faaliyetleri konusunda bir farkındalık oluşturulması arzu edilmektedir.

Bu amaç doğrultusunda tez çalışması kavramsal çerçeve ve alan çalışması olmak üzere iki ana bölümden oluşturulmuştur. Kavramsal çerçeve kapsamında, turizm ve eko turizm kavramları irdelenmiştir. Alan çalışması kapsamında ise Karabük üniversitesinde çalışmakta olan personele (akademik, idari) anket tekniği kapsamında geri bildirim alınmıştır. Bu geri bildirimler kapsamında üniversite personelinin eko-turizme yönelik algıları ile demografik özellikleri karşılaştırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM, TANIMI, ÖNEMİ, DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE TURİZMİN DURUMU, ÇEŞİTLERİ, EKO-TURİZM, EKO-TURİZMİN ETKİLERİ VE EKO-TURİZM KAPSAMINDAKİ TURİZM ÇEŞİTLERİ

1.1. TURİZM

Turizm, dünyada üç önemli sektörden (ICT, sağlık, turizm) birisi olarak her geçen gün önemini artırmaktadır. Bununla birlikte farklı disiplinlerdeki bilim adamlarınca, turizm kavramına ilişkin birçok farklı tanımlamaya rastlanabilmektedir (Albeni ve Ongun, 2005: 94).

Genel olarak turizm; dinlenme, eğlenme, görme ve tanıma gibi amaçlarla yapılan geziler, insanların geçici konaklamalarından doğan olaylar bütünü olarak düşünülmektedir (Akça, 2016: 721). Turizm, yalnızca gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler için sağlamış olduğu ekonomik etkiler bakımından bir yana günümüzde, aynı zamanda gelişmiş ülkeler açısından da ilgi hedefi haline gelmiş bulunmaktadır (Aydoğdu ve Duman, 2017). Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de turizmin önemi artmakta ve gündemden güne daha da gelişmektedir (Soybalı vd., 2015: 646; Bayazıt vd., 2012: 900). Bu anlamda turizm kavramının irdelenmesi yerinde olacaktır.

1.1.1. Turizmin Tanımı

İnsanlar, sürekli olarak planlı ve programlı hareket etmeyi gerektiren iş ve günlük yaşam ortamından uzaklaşma isteği, insanlık tarihi boyunca tarihsel, eğitimsel ve kültürel öğeler insanların seyahat isteğini aktifleştiren en temel etkenler arasında yer almıştır (Boyacıoğlu, 2013: 99; Çavuşoğlu, 2012: 123; Karagiglioğlu ve Akbaba, 2016: 88).

M.Ö. 3000’li yıllarda Eski Mısır, piramitler ve diğer eserleri görmek üzere gezginler tarafından en fazla ziyaret edilen yerlerin başında gelmekteydi. Mısır yapılan ziyaretlerinde yaşanan artış, Mısır’daki konaklama tesislerinin niteliklerini etkilemişti. Turizm faaliyetleri benzer biçimde Eski Yunan’da belirgin ve daha yoğun olarak görülmeye başlamıştır. M.Ö.700 yıllarında Olimpiyat Oyunlarını izlemek üzere gelen turistlerin sayısında önemli artışlar yaşanmıştır. Tarihsel açıdan, meraktan dolayı seyahat edenlerin de olduğu bilinmektedir. Bu kişilerin başında Herodot gelmektedir. Tarihiçi ve coğrafyacı Herodot, M.Ö.480-421 arasında yaşadığı coğrafyasının ilk turistlerinden birisi olmuştur. Herodot, gittiği birçok yerlerin geleneklerini ve göreneklerini tanımaya çalışmıştır (Kozak, 2012b: 39). İkinci dünya savaşının bitmesi ile dünya ekonomileri istikrar ve büyüme arayışına girmiştir. Bu arayış içerisinde turizm konusu, dünya ekonomisinde gelir ve istihdam yaratıcı etkisi olması nedeniyle 20. Yüzyılın ortalarından itibaren ekonomi ve sosyoloji alanlarında önemli bir araştırma konusu olmuştur (Alptekin, 2017: 55).

Günümüzde turizm olarak kavramsallaştırılan bu faaliyetler bütünü; Latince “tournus” sözcüğünden türetilmiş ve dönmek-dönüş anlamlarında kullanılmıştır (Edinsel ve Adıgüzel, 2014: 168). Günümüzde turizm; hızlı sanayileşmenin ve şehirleşmenin yaratmış olduğu zihinsel gerilimi azaltmak amacıyla, beden ve ruh sağlığını dinlendirmek, kendini yenilemek ve zenginleştirmek için kişilerin gereksinimlerini karşılayan sosyal, kültürel ve beşeri bir hizmet ve yer değiştirmek, değişiklik yapmak, kaçmak, uzaklaşmak faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır (Üstün vd., 2017: 84). Turizm, sektörde faaliyet gösteren işletmelerin üretmiş oldukları ürün ve hizmetleri talep eden toplumun sürekli çalıştığı, aynı adreste kaldığı, her zamanki sıradan ihtiyaçlarını karşıladıkları, alanların dışına seyahatleri ve buralarda geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünüdür (Çetin, 2013: 165).

Turizm; farklı kültürleri tanımak, gezip-görmek, dinlenmek gibi amaçlarla yapılan gezilere ve bir bölgenin turist çekmek için uyguladığı kültürel, iktisadi ve toplumsal politikalara verilen isimdir (Alptekin, 2017: 55; Doğan, 2011: 90; Karagligioğlu ve Akbaba, 2016: 88). Hem ülkeleri ve halkları birbirine yaklaştırmak yönü olan turizm, uluslararası ilişkileri daha yukarı çekerek, ekonomik ve kültürel ilişkilerin gelişmesine daha da hız kazandırmaktadır (Yazıcıoğlu ve Özata, 2017: 110). Turizm, insanların yaşamak istedikleri sosyal, kültürel ve ekonomik faaliyetleri

barındıran süreçleri, günlük yaşamlarını sürdürdükleri çevrelerden ayrılarak farklı bir çevrede yaşamalarını ve kısa, orta ve uzun vadeli olarak konaklamalarını ifade etmektedir (Doğan ve Üngüren, 2012: 104). Turizm; Toplumun devamlı hayatlarını idame ettikleri ve para kazandıkları alanların dışına çıkarak spor, din, sağlık, seyahat, eğlenme, dinlenme vb. gereksinimlerini karşılamak üzere gitmeleri ve gittikleri bu yerlerde turistik işletmelerin mal ve hizmetlerini tüketerek yaptıkları ekonomik faaliyetlerin tamamı olarak tanımlanmaktadır (Balıkçioğlu ve Öz, 2017: 63).

Demirbulat ve Aydemir'e (2015: 64) göre turizm; insanlarla daha iyi iletişimde olmayı, çalışılan yeri daha iyi tanımayı, yaşanılan şehri sahiplenmeyi sağlayan faaliyetleri kapsamaktadır. Ceylan ve Somuncu'ya (2015: 157) göre turizm; insanları mutlu etmek, onlara ihtiyaç duydukları refah ve huzuru vermek üzere yapılan faaliyetler bütünüdür. Turizm; yola çıkmak, varmak, gidilen destinasyonda bazı etkinliklere katılmak, satın almak ve geri dönmek gibi sıralı ve belirli olaylar serisi olarak tanımlanmaktadır (Çetin ve Balık, 2015: 407). Ekonomik bir olay olmaktan ziyade turizm, sosyal ve kültürel alanları bulunan toplumu ve sosyal yapıyı etkileyen bir olgudur (Demirbulat ve Saatçı, 2015: 422; Duman, 2014: 152). Yalçın (2015: 762) ise turizm kavramını çevre perspektifinden ele alarak; kültür ve tabiat varlıklarının, doğal güzelliklerin korunması ve bakımı olarak tanımlamıştır.

Turizm, ülkelerin ekonomilerine yaptığı olumlu katkılar sayesinde ulusal ve uluslararası alanda her zaman önemli bir endüstri olarak görülmüştür (Büyükipekli ve Gök, 2015: 388). Küresel kapsamda ülkeler turizmin ekonomiye sağladığı pozitif katkısını görerek bu çerçevede yapacakları faaliyetlere ivme kazandırmışlardır (Baykal ve Çimen, 2015: 12). Turizm, sektörel olarak hizmet endüstrisinin en önemli alanlarından birisidir (Alagöz vd., 2015: 236; Kavacık vd., 2012: 170). Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin yarattığı katma değer ve istihdam ile siyasi ve sosyo-kültürel dinamikleri olumlu yönde etkileyen dünyada en hızlı gelişen, büyüyen sektör konumundadır turizm (Ecer ve Günay, 2014: 36-37; Esen, 2015: 113; Işık vd., 2015a: 347; İpar ve Atay, 2015: 471).

Tarihsel açıdan turizm faaliyetlerinin artması ulaşım ve konaklama sektörünün yanı sıra yiyecek-içecek sektörünü de etkilemiştir (Kurnaz vd., 2013: 574). Turizm sektöründeki işletmelerin artan sayısı ile rakip işletmeler arasında bir

adım öne çıkabilmek için işletmeleri arayışlar içine sokmuş ve sektöre olan yatırımların sürekli artması rekabeti yoğunlaştırmıştır (Türkay vd., 2013:998). Bu rekabette öne geçmek isteyen turizm işletmeleri, sahip oldukları turistik çekicilik unsurlarını korumak, doğal ve kültürel değerlerin ve yerel kaynakların korunması, turistik tüketicilerin ve turizm destinasyonundaki halkın ihtiyaçlarının gelecek kuşaklara aktarılması yoluna gitmişlerdir (Yavuz, 2015: 73).

1.1.2. Turizm Türleri

Turizm; turistlerin sosyo-ekonomik durumuna göre sosyal ve lüks turizm; katılanların amaçlarına göre sağlık, inanç ve eko-turizm gibi sınıflandırılabilir. Katılan kişi sayısına göre bireysel, grup ve kitlesel turizm; turistin geldiği yere göre iç ve dış turizm; turistin yaşlarına göre genç, orta ve üçüncü yaş turizmi sayılabilir (Albeni ve Ongun, 2005: 94). Katılan kişi sayısına göre, İnsanların bir turizme dâhil olmaları bireysel ve aralarında ortak birtakım niteliklere sahip olanlara grup, kendi aralarında her hangi bir ilişki olmadan büyük grupların oluşturduğu turizme ise kitle turizmi denilmektedir (Kozak, 2012a: 19).

Turistlerin geldiği yere göre; bir ülkede oturan kişilerin kendi ülkeleri sınırları içerisinde ve kendi milli paralarını kullanma yoluyla seyahat etmelerine, yeme-içme ve konaklama gibi tüketim davranışlarında bulunurken yaptıkları turistik gezilere iç turizm denir (Alpaslan ve Tutar, 2013: 49). Dış turizm ise, farklı kültür ve ülkelerde yetişmiş olan kişilerin, çeşitli sebeplerden dolayı yaşadıkları ülke sınırları dışında bulunan yerleri ziyaret etmeleri ve bu ziyaretler esnasında yaşadıkları ilişkiler bütünü olarak ifade edilmektedir (Güzel, 2011: 128).

Turistlerin yaşlarına göre turizm türlerinden biri olan gençlik turizmi, daha çok gençlerin vakit geçirmek için yaptıkları ve günümüzde gelişmekte olan turizm çeşitlerinden biridir (Gülbahar, 2009: 165). 25-60 yaş arası kişilerin katıldıkları turizm ise yetişkin (orta yaş) turizm olarak bilinmektedir (Sezer, 2010: 9). Üçüncü yaş turizmi ise; artan 65 yaş üstü kişi sayısına bağlı olarak ayrıca geniş vakti olan emekli kesim ve yaşlı nüfusun istirahat edip, vakit geçirebileceği bir turizm türüdür (Edinsel ve Adıgüzel, 2014: 171).

Turistin sosyo-ekonomik durumuna göre turizm türlerinden biri olan lüks turizm; genellikle refah düzeyi yüksek olan insanların kişisel veya grup şeklinde gerçekleştirdikleri ve lüks turizm ürünlerine yönelik talebi doğuran bir turizm çeşididir (Aslan vd., 2015: 119). Sosyal turizm ise; ekonomik ve sosyal yönden düşük durumda olan işçilerin, memurların, emeklilerin, gençlerin, engellilerin, çiftçilerin, esnafların vb. bir takım özel tedbirler ve teşvik edici uygulamaları sayesinde turizme katılmalarının verimi ile bir turizm türü olarak tanımlanmaktadır (Sezer, 2010: 10).

Dünya genelinde tüketicilerin tercihlerinin, isteklerinin ve ihtiyaçlarının değişmesi ve çeşitlenmesine paralel olarak ülkemizde de dinlenme, eğlenme amaçlı turizmin çeşitlendiği görülmektedir (Karamehmet vd., 2016: 106). Katılanların amaçlarına göre turizm türlerinden biri olan sağlık turizmi, spesifik bir turizm çeşididir (Altın vd., 2012: 158). Sağlık turizmi, tıptaki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkmakla birlikte tıbbın ve turizmin bir araya geldiği ve bütünleştiği bir alan olarak tanımlanmaktadır (Barca vd., 2013: 65). Başka bir tanımda sağlık turizmi, maden suyu ve iklim gibi doğal kaynaklarının dinlenme, zindeleşme ve tedavi amacıyla kullanmak üzere yaşadıkları yerden başka yerlere seyahat eden kişilerin oluşturduğu turizm türüdür (Çelik ve Coşkun, 2015: 584; Emir ve Durmaz, 2009: 25; İçöz, 2009: 2260). İnanç turizmi, bireylerin çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına gitmeleri, dini inanışlarını yaşamak ve inanç çekim merkezlerine duydukları merak nedeniyle devamlı yaşam alanlarından farklı yerleri keşfetme olarak tanımlanabilir (Eyckay vd., 2015: 60). Eko-turizm, turizme geliştirilerek devamının sağlanması ile birlikte kaynak olan alanların özelliklerinin korunmasını ifade eder (Karademir vd., 2013: 431).

1.1.3. Dünya’da ve Türkiye’de Turizm

Turizm, bir milyardan fazla kişinin katıldığı, bir trilyon doların üzerinde gelirin elde edildiği, dünya toplam ihracatının %6’sını oluşturan (Dilek vd., 2015: 287) ve dünya genelinde, 232 milyondan fazla kişi istihdam ederek dünya toplam işgücünün % 8,3’üne iş olanağı sunan bir sektördür (Işık vd., 2015b: 28). Turizm, ülkelere döviz sağlayan, ulusların gelirini arttıran, yatırımları geliştiren 1950’lerden

itibaren dünya ekonomisinde en hızlı gelişen, yeni istihdam imkânları sunan, bölgeler arası istikrarlı kalkınmayı sağlamaktadır (Keskin ve Kızılırmak, 2015: 167; Kulaç ve Çamoğlu, 2015: 37; Alptekin ve Aladağ, 2017: 48; Eleren ve Kılıç, 2007: 235).

Dünyada endüstri devrimi sonrası kitlesel üretimin ortaya çıkması sonucunda refah düzeyinin genel anlamda iyileşmesi seyahat etkinliklerine ilişkin talebin artmasına neden olmuştur (Olçay vd., 2015: 182). Ulusal ve uluslararası alanda yaşanan olumlu gelişmeler (ekonomik, teknolojik, sosyal, politik vs.) ile ülkelerin turizm faaliyetleri arasında önemli bir ilişki vardır. Yaşanan ekonomik sosyal ve teknolojik faaliyetler dünyada özellikle 20-30 yıllık dönemde ortaya çıkan turizm olgusu anlamında ve pratiğinde kayda değer değişimlere sebep olmuştur. Bu gelişmelere paralel olarak turizm faaliyetlerindeki artış büyük ölçüde bu faaliyetlere katılan ve seyahat eden bireylerin sayısında da artışa neden olabilmektedir (Nasibov vd., 2017: 70; Aymanıuy vd., 2013: 816).

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) bilgilerine göre; 1950’li yıllarda dünyanın her alanında yaşanan uluslararası turist varışı 25 milyon kişi iken, 1980’li yıllarda 278 milyon, 1995’te 528 milyon ve 2012 yılında 1,035 milyona yükselmiştir (Küçük ve Gül, 2013: 196; Harman vd., 2013: 429; Kaymaz ve Sezerel, 2015: 190). 2015 yılı sonu itibarıyla uluslararası seyahat etkinliklerine katılan bireylerin sayısı 1 milyar 184 milyon kişiye, turizmden elde edilen doğrudan gelirler ise 1 trilyon 400 milyar Dolara ulaşmıştır (Aydoğdu ve Duman, 2017: 2). Ayrıca, uluslararası turist sayısının 2030 yılında beklentiler 1 milyar 800 milyona ulaşması yönündedir (Baynazoğlu ve Serce, 2013: 216). Turistik seyahatlerin amaçlarına bakıldığında ise, en yüksek orana, rekreasyon ve boş zaman etkinliklerinin sahip olduğu görülmektedir. Turistik seyahatlerin %52’si; rekreasyon, boş zaman ve tatil amaçlı olarak yapılmaktadır. Geriye kalan seyahatlere oransal olarak bakıldığında, arkadaş ve akraba ziyareti, sağlık, din ve diğer amaçlı turizm etkinlikleri %27’lik bir paya sahiptir. Buiki ana amaç dışında kalan seyahatlerde; iş ve ticari amaçlı olanlar %14 iken, bunu %7 oranıyla amacı belirlenemeyen seyahatler izlemektedir (Kaymaz ve Sezerel, 2015: 190). Dünya turizme katılanların sayısı ve dünya turizm gelirlerinin gelişimine bakıldığında 1990’ların başından bu yana dikkatleri çeken en mühim nokta, her iki büyüklükteki sayısal değişimlerin istikrarsız bir yapı oluşturmasıdır.

Sosyo-politik gelişmeler, savaşlar, terör olayları ve finansal krizler Sektör de istikrarsızlığı açıklayan en önemli etkenler olarak görülebilir (Samırkaş, 2014: 106).

Ziyaretçi trafiği, Amerika'da %7, Asya Pasifiklerde %5, Avrupa'da %4, Ortadoğu'da %4 ve Afrika'da da %2 dolayında gelişme göstermiştir. Öte yandan alt bölgelerden; Kuzey Amerika %8, Kuzeydoğu Asya, Güney Asya, Akdeniz, Kuzey Avrupa ve Karayipler'de de %7'şerlik yükseliş yaşanmıştır. En çok ziyaretçi çeken ve gönderen Avrupa 2014'te %4 gelişme gösterirken, 22 milyon dolayında daha fazla ziyaretçi almıştır. Avrupa toplamda 588 milyon ziyaretçiye ulaşmıştır. Avrupa içinde büyümeyi, Kuzey ve Güney Avrupa ile Akdeniz kıyıları sürüklemiştir. Diğer yandan Batı Avrupa %2 gelişirken, Orta ve Doğu Avrupa 2013 yılını tekrar etmiştir. 2013'e göre 13 milyon daha fazla ziyaretçi çeken Asya ve Pasifikler 263 milyon kişiye ulaşırken en iyi performans Kuzeydoğu Asya ile Güney Asya'da kaydedilmiştir. Okyanusya %6 ve Güneydoğu Asya'da %2 gelişme yaşanmıştır. Amerika kıtasında da % 7'lik büyüme 13 milyon ilave ziyaretçi ile sağlanmıştır. 181 milyon ziyaretçi trafiğine ulaşan bölgede, Kuzey Amerika %8, Meksika %10'dan fazla büyürken Karayipler %7, Orta ve Güney Amerika'da %6'şar yükselmiştir. 2014'te %4 büyüyen Ortadoğu ise 2 milyon fazla ziyaretçi ile 50 milyona ulaşmıştır. Afrika ise 56 milyona ziyaretçiye ulaşmıştır (Kuşadası Ticaret Odası, 2015: 4). 2016 yılı itibariyle Fransa'yı 77,5 milyon kişi ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve 68,2milyon kişi ile İspanya takip etmektedir. 2016 yılında, tüm turistlerin % 11,9'unu ABD çekmiştir. ABD'yi %8,0 tercih edime oranıyla İtalya izlerken, İtalya'yı %6,1 ile Almanya, %5,9 ile İngiltere ve %4,9 ile İspanya takip etmiştir (Balıkçioğlu ve Öz, 2017: 64).

Turizm dünyada olduğu kadar Türkiye'de de devamlı gelişim göstermekte ayrıca gelecek için umut vaat eden ekonomik bir kaynak olarak görülmektedir (Karadeniz vd., 2007: 197; Kızılırmak ve Küçükali, 2015: 455). Turizm endüstrisi özellikle yoğun emeğe dayanan bir sektör olması ve 1980'li yıllardan sonra artan hizmet çeşitliliği sebebiyle turizm çevresi için önemli bir istihdam hacmi oluşturmaktadır (Doğan vd., 2015: 127).

Turizm sektörünün elastik yapısı turistlerin değişen algısıyla yeniden şekillenmektedir (Çatır vd., 2017: 100). İnsanların gelirlerinde, boş zamanlarında,

bilgi ve hayat görüşlerinde yaşanan değişim, onları daha yeni olana, sosyalleşmeye vb. faktörlere bağlı olarak artık farklı olanı arama eğilimine sürüklemeye başlamıştır (Albayrak, 2013: 144). Dolayısıyla uluslararası turizm pazarında, turizm faaliyetlerine katılan kişilerin turizm anlayışlarının ve beklentilerinin gittikçe değişmiş olması, günümüzde kıyı turizmi ile özdeşleşmiş olan kitle turizmine karşın alternatif turizm türlerinin giderek çoğalmasına neden olmuştur (Şahin, 2013: 776). Bu çerçevede, sürekli değişen tüketici talebine bağlı olarak, dünyadaki yeni turizm arayışları, tarih, sağlık, doğa, kültür ve kırsal turizm yönünde gelişmektedir. Bu tarz turistik arz potansiyeline sahip ülkelerin turizm talebi yaratma yoluyla yeni turizm politikaları geliştirerek kırsal kalkınmayı gerçekleştirdikleri görülmektedir. Turist çekme potansiyeli yüksek olan ülkeler arasında yer alan Türkiye coğrafik konumundan dolayı tarih, kültür, sağlık ve kırsal turizm gibi çok sayıda seçeneğe sahip bir turizm destinasyonudur (İri, 2013: 74; Çokişler ve Türker, 2015: 586; Alptekin ve Aladağ, 2017: 48; Çıkın vd., 2009: 1; Gür, 2014: 1).

Türkiye, ülke açısından kalkınmayı gerçekleştirmek ve bölgelerarası dengesizlikleri gidermek üzere ülke genelini kapsayacak nitelikte kalkınma modelini benimsemiştir (Demir ve Karakuş, 2016: 43). Bu çerçevede Türk turizm sektörü, özellikle 1980'lerden itibaren devlet destekleri ve teşviklerinin de yardımıyla önemli bir gelişme göstererek ülkenin kalkınması ve istihdam oranının artmasında etkili bir güç olmuştur. Türk turizm sektörü 2000'li yıllarda, tüm dünyada turizm gelirleri ve turist sayısı açısından ilk on ülke arasında yer almaya başlamıştır (Türker vd., 2016a: 312). Bu kapsamda Tablo 1'de 2014-2016 yılları itibariyle Türkiye'ye gelen turistlerin dağılımı aylara ve yıllara göre sunulmuştur.

Tablo 1. Türkiye'ye Gelen Turistlerin Aylara ve Yıllara Göre Dağılımı

Aylar	2014	2015	2016	2017
Ocak	1 146 815	1.250.941	1 170 333	1 055 474
Şubat	1 352 184	1.383.343	1 240 633	1 159 833
Mart	1 851 980	1.895.940	1 652 511	1 587 007
Nisan	2 652 071	2.437.263	1 753 045	2 070 322
Mayıs	3 900 096	3.804.158	2 485 411	2 889 873
Haziran	4 335 075	4.123.109	2 438 293	3 486 940
Temmuz	5 214 519	5.480.502	3 468 202	5 075 961
Ağustos	5 283 333	5.130.967	3 183 003	4 658 463
Eylül	4 352 429	4.251.870	2 855 397	4 076 630
Ekim	3 439 554	3.301.194	2 449 948	2 992 947
Kasım	1 729 803	1.720.554	1 353 280	-
Aralık	1 580 041	1.464.791	1 302 157	-
Toplam	36 837 900	36 244 632	25 352 213	29 053 450

Kaynak: (<http://www.tuik.gov.tr>, 2017)

TÜİK verilerine göre; Türkiye'yi 2014 yılında yaklaşık 37 milyon kişi ziyaret etmiştir. 2015 yılında 36 milyon, 2016 yılında 25 milyona düşmüş olup 2017 yılında yükselerek 29 milyona çıkmıştır. Bu çerçevede 2013 yılında yaklaşık 37 milyon olan ziyaretçi sayısı yıllar itibarıyla azalmış ve 2017 yılında 29 milyona gerilemiştir denilebilir.

Tablo 2'de; 2014-2016 yılları itibarıyla Türkiye'ye gelen OECD üyesi ülkelerin vatandaşlarının dağılımı sunulmuştur.

Tablo 2. OECD Üyesi Ülkelerden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı

Milliyet	2014	2015	2016
Almanya	5 250 036	5 580 792	3 890 074
Avusturya	512 339	486 044	310 946
Belçika	660 857	617 406	413 614
Danimarka	408 287	408 841	329 618
Finlandiya	228 138	213 803	122 185
Fransa	1 037 152	847 259	555 151
Hollanda	1 303 730	1 232 487	906 336
İngiltere	2 600 360	2 512 139	1 711 481
İrlanda	105 001	101 379	54 221
İspanya	283 926	236 063	106 582
İsveç	667 551	624 649	320 580
İsviçre	394 458	380 338	215 194
İtalya	697 360	507 897	213 227
İzlanda	8 691	9 579	3 314
Lüksemburg	15 310	12 764	4 831
Portekiz	52 851	56 312	27 015
Yunanistan	830 841	755 414	593 150
Çek Cum.	226 189	212 464	87 328
Polonya	510 569	500 779	205 701
Macaristan	119 977	140 197	64 737
Norveç	326 292	282 210	156 215
Slovakya	136 899	151 514	61 477
Avrupa OECD	16 376 814	15 870 330	10 352 977
A.B.D.	784 917	798 787	459 493
Avustralya	200 730	225 762	97 626
Japonya	170 550	104 847	44 695
Kanada	190 116	187 615	106 285
Yeni Zelanda	32 933	36 915	15 287
Meksika	42 663	45 902	20 958
G. Kore	248 910	228 694	106 904
Toplam OECD	18 047 633	17 498 852	11 204 225

Kaynak: (<http://www.tuik.gov.tr>, 2017)

Yukarıdaki Tablo, 2014-2016 yılları arasında Türkiye'yi ziyaret eden OECD üyesi ülke vatandaşlarının dağılımını göstermektedir. 2014-2016 yılları arasında OECD üyesi Avrupa ülkelerinden ülkemizi ziyaret eden yabancıların, sırasıyla Almanya, İngiltere, Hollanda ve Fransa vatandaşları oldukları görülmektedir. Bunun yanı sıra OECD üyesi diğer ülkelerden ülkemizi en çok ziyaret eden yabancıların,

sırasıyla ABD, Güney Kore, Avustralya, Kanada ve Japonya vatandaşları oldukları söylenebilir.

Tablo 3'te; 2014-2016 yılları itibariyle Türkiye'ye gelen Balkan ülkeleri vatandaşlarının dağılımı sunulmuştur.

Tablo 3. Balkan Ülkelerinden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı

Milliyet	2014	2015	2016
Azerbaycan	657 684	602 488	606 223
Belarus (B. Rusya)	223 975	204 355	113 793
Ermenistan	67 198	48 522	39 063
Gürcistan	1 755 289	1 911 832	2 206 266
Kazakistan	437 971	423 744	240 188
Kırgızistan	81 941	88 369	88 877
Moldova Cum.	132 338	149 800	140 117
Özbekistan	143 354	143 331	134 330
Rusya Fed.	4 479 049	3 649 003	866 256
Tacikistan	34 678	31 917	24 768
Türkmenistan	180 395	174 330	165 762
Ukrayna	657 051	706 551	1 045 043
Toplam	8 850 923	8 134 242	5 670 686

Kaynak: (<http://www.tuik.gov.tr>, 2017)

Yukarıdaki Tablo, 2014-2016 yılları arasında Türkiye'yi ziyaret eden Balkan Ülkeleri vatandaşlarının dağılımını göstermektedir. 2014-2016 yılları arasında Balkanlardan gelen ziyaretçilerin sayılarında ciddi oranda düşme görüldüğü söylenebilir. Yıllara göre Balkan Ülkelerinden ülkemizi en çok ziyaret eden yabancıların, sırasıyla Rusya, Gürcistan, Ukrayna ve Azerbaycan vatandaşları oldukları görülmektedir.

Tablo 4'te; 2014-2016 yılları itibariyle Türkiye'ye gelen Afrika ülkeleri vatandaşlarının dağılımı sunulmuştur.

Tablo 4. Afrika Ülkelerinden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı

Milliyet	2014	2015	2016
Cezayir	160 052	171 873	176 233
Fas	89 562	109 775	87 660
Libya	267 501	234 762	72 014
Sudan	10 714	11 434	10 562
Mısır	108 762	100 040	94 871
Tunus	100 612	102 341	100 185
Güney Afrika Cum.	43 049	47 679	29 316
Diğ. Afrika Ülkeleri	107 855	107 983	95 892
Toplam Afrika	888 107	885 887	666 733

Kaynak: (<http://www.tuik.gov.tr>, 2017)

Yukarıdaki Tablo, 2014-2016 yılları arasında Türkiye'yi ziyaret eden Afrika Ülkeleri vatandaşlarının dağılımını göstermektedir. 2014-2016 yılları arasında Afrika Ülkelerinden gelen ziyaretçilerin sayılarında ciddi oranda düşme görüldüğü söylenebilir. Yıllara göre Afrika Ülkelerinden ülkemizi en çok ziyaret eden yabancıların, sırasıyla Libya, Cezayir, Tunus, Mısır vatandaşları oldukları görülmektedir.

Tablo 5'te; 2014-2016 yılları itibariyle Türkiye'ye gelen Asya ülkeleri vatandaşlarının dağılımı sunulmuştur.

Tablo 5. Asya Ülkelerinden Türkiye'ye Gelen Turistlerin Dağılımı

Milliyet	2014	2015	2016
B. A. Emirliği	53 736	51 600	38 315
Bahreyn	24 305	32 476	41 505
Katar	29 743	35 832	32 681
Kuveyt	133 128	174 486	179 938
Irak	857 246	1 094 144	420 831
Lübnan	161 274	197 552	191 642
Ürdün	131 329	162 866	203 179
S. Arabistan	341 786	450 674	530 410
K.K.T.C.	227 612	233 278	222 839
İsrail	188 608	224 568	293 988
Yemen	26 033	24 237	25 325
Diğ. Batı Asya Ülkeleri	1 202 208	882 280	324 998
Toplam Batı Asya	3 377 008	3 563 993	2 505 651
Bangladeş	12 706	12 212	8 951
Çin Halk Cumhuriyeti	199 746	313 704	167 570
Endonezya	59 486	56 867	47 232
Filipinler	69 229	83 515	59 015
Hindistan	119 503	131 869	79 316
İran	1 590 664	1 700 385	1 665 160
Malezya	69 968	69 616	49 255
Pakistan	48 420	59 700	52 023
Singapur	29 449	26 892	15 962
Tayland	26 219	22 125	12 483
Diğ. Gün. Asya Ülkeleri	106 258	120 047	125 159
Toplam Güney Asya	2 331 648	2 596 932	2 282 126
Toplam Asya	5 708 656	6 160 925	4 787 777

Kaynak: (<http://www.tuik.gov.tr>, 2017)

Yukarıdaki Tablo, 2014-2016 yılları arasında Türkiye'yi ziyaret eden Asya ülkeleri vatandaşlarının dağılımını göstermektedir. 2014-2016 yılları arasında Asya ülkelerinden ülkemizi en çok ziyaret eden yabancıların, sırasıyla İran, Irak ve diğer Batı Asya ülkeleri oldukları görülmektedir.

Turizmin dünya çapında yukarıdaki istatistiklerde yer almayan ancak Türk turizminde önemli bir yeri olan ulusal turizm hareketlerinin de göz önüne alındığında, ne derecede büyük bir endüstri haline geldiği daha iyi anlaşılacaktır (Öztürk ve Uşaklı, 2013: 2). Sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek,

günümüzde Türk turizminde bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör konumuna getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Türkiye'nin 2023 yılına kadar süreçte uluslararası sektörde, turizm geliri ve turist sayısı açısından ilk beş ülke arasında bir varış noktası ve uluslararası bir marka haline getirilmesi hedeflenmektedir (Balıkesir Turizm Çalıştay Raporu, 2012: 6; Boyacıoğlu, 2013: 99).

1.2. EKO-TURİZM

Turizm 1950'li yıllardan itibaren, ulaşım teknolojisinin gelişimine paralel olarak boyut değiştirmiş ve kitlelere yayılmıştır. 1970'li yıllardan itibaren ise, kişisel gelirin ve boş zamanın artması gibi birçok değişken turizm hareketlerine katılan kişi sayısının artmasına neden olmuştur (Akkuş ve Akkuş, 2016: 100; Alaeddinoğlu ve Yıldız, 2007: 23). Fakat kitle turizminin toplum üzerindeki etkileri nedeniyle zamanla farklı turizm arayışlarına doğru yönelimler gelişmiştir (Elmas vd., 2013: 85). Bu yönelimler sonucu, alternatif turizm, eko-turizm, kırsal turizm gibi sürdürülebilir turizm kavramlarının kullanımını ortaya çıkarmıştır (Keskin ve Kızılırmak, 2015: 167).

Eko-turizm alternatif turizm türlerini içeren kitle turizmine bir tepki olarak doğan, bu alanda gelişebilir olan, hem kırsal hem de kültürel turizm unsurlarını kapsayan bir turizm çeşididir (Baykal ve Çimen, 2015: 11). Eko-turizm, organizmalar ve onların çevresi ile ilişkilerini inceleyen, kelime kökeni Yunanca oikos (ev) ve logos (kelime)'a dayanan ve bilimsel anlamda ekolojik olarak adlandırılan kelimelerden ortaya çıkmıştır (Kasalak, 2015: 21). Akademik literatürde, eko-turizm terimini ilk kez 1983 yılında Meksikalı mimar, çevreci ve uluslararası eko-turizm danışmanı Hector Ceballos-Lascurain tarafından kullanılmıştır (İsayeva ve Kasalak, 2016: 188). Eko-turizm; yaban hayatını ve doğal bitki örtüsünü incelemek, araştırmak ve bu alanların görünüşünden zevk alma gibi belli amaçlarla nispeten bozulmamış veya kirletilmemiş doğal alanlara yapılan seyahattir (Erdoğan ve Erdoğan, 2005: 6). Turizm pazarında sürdürülebilir kalkınmanın bir aracı olarak görülen eko-turizmi, doğaya dayalı turizm olarak tanımlanmakta ve çevreye yönelik yapılan turistik ve rekreasyonel bir etkinlik olarak değerlendirilmektedir (Avcıkurt, 2007: 84; Kahraman ve Türkay, 2009: 41).

Kontrolsüz gelişen kitlesel turizm hareketinin çevre ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri karşısında eko-turizm, sürdürülebilir gelişmenin sağlanmasında önemli bir araç olarak görülmektedir. Eko-turizm, kırsal ve kültürel turizmin unsurlarını içermekte ve hassas doğal ve kültürel alanlarda geliştirilebilecek en uygun turizm türü olarak ifade edilmektedir (Ahmadova ve Akova, 2016: 16; Bekci vd., 2015: 703). Doğal çevre ile etkileşim içerisinde yaşayarak kendine özgü bir alan meydana getirmiş olan yöre halkını ve kültürünü tanımayı amaçlayan, onların sosyo-ekonomik kalitesini yükselten, küçük ölçekli işletmeler tarafından küçük turist gruplarına hizmet veren bir turizm çeşididir (Karademir vd., 2013: 431). Eko-turizm, ekosistemin korunmasına katkıda bulunarak en azından ekosistemle uyumlu bir şekilde gerçekleştirilen sorumluluk gerektiren, yerleşik toplumların bütünlüğüne, varlıklarına saygılı, bir doğa seyahat deneyimidir (Keleş vd., 2015: 468).

Eko-turizm, ekonomik yönden sorumlu olan ve çevresel açıdan sorunları olmayan turizm bir turizmdir. Dolayısıyla doğaya yönelik, doğa içerisinde turizm aktivitelerinden turistlerin istifade etmesi (Bozok, 2004: 437) olarak tanımlanan eko-turizmin bazı temel özellikleri vardır. Bu özelliklerinden dolayı eko-turizm özellikle birçok gelişmekte olan ülkede ve bölgede hem refah seviyesini yükseltmeyi gerçekleştirecek hem de doğal alanları muhafaza edecek ekonomik aktivite olarak düşünülmüş ve birçok resmi görevli ve turizmciler tarafından teşvik edilmiştir (Arı, 2009: 422). Bu özellikler aşağıdaki gibi özetlenebilir (Apalı, 2015: 114-115):

- Genelde üst ve orta gelir grubuna mensup tüketiciler tarafından tercih edilmektedir,
- Deneyim yolu ile turistlere bir yeri tanıma, koruma ve sorumluluk bilinciyle hareket etme imkânı sunmaktadır,
- Yalnız bir yeri ziyaret etme ve tanıma imkânının yanı sıra turistlere git-tikleri yerlerde ekonomik bir hareketlilik meydana getirmektedir,
- Günümüzde ekonomik faktörler nedeni ile hem toplumu etkilemekte hem de ulaştığı evrensel boyutlar ve kapsadığı psiko-sosyolojik, sosyo-kültürel olarak toplumdan etkilenmektedir,
- Bölgenin taşıma kapasitesinin üzerinde bir durum söz konusu olduğunda ise; çevre kirliliği, gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı, fiyatların artması ve güvenlik problemi gibi birtakım olumsuzluklara da neden olmaktadır,

- Doğal kaynakların verimli kullanımı neticesinde yani eko-turizm sayesinde değerlendirilerek ekonomik yarar elde edilmektedir,
- Doğal çevrenin korunması ve sürdürülebilirliği eko-turizmde asıl amaçtır vb.

UNWTO göre; eko-turizm, turizm yönetimine yerel ölçekli katılım sağlamak, dönüşümü olmayan kaynakların kullanımını en alt seviyede tutmak, biyolojik çeşitliliği korumasında katkı sağlamak ve yöre halkının yaşam kalitesini gözetmek yöre halkı ve ziyaretçilerin bilinçlendirilmesini sağlamak, küçük ölçekli turizm işletmeleri ile küçük ziyaretçi gruplarına hizmet etmek gibi ekolojik faaliyetlerle birlikte ele alınmaktadır (Güçer ve Kement, 2015: 494; Kaypak, 2010: 96). Uluslararası Doğa Koruma Birliği'nin (IUCN) tanımına göre ise eko-turizm; eğlenmeyi, düşük ziyaretçi etkisi olan ve yöre halkına sosyo-ekonomik fayda sağlayan, doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, doğal alanlara karşı çevresel açıdan sorumluluk taşıyan seyahat ve ziyaret olarak tanımlanmaktadır (Aydın, 2015: 568). Uluslararası Eko-Turizm Topluluğu tarafından, eko-turizm faaliyetleri gerçekleştirilirken uyulması gereken bazı temel ilkeler geliştirilmiştir. Bu ilkeler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Taş ve Karaman, 2015: 748):

- Doğal ve kültürel etkileri en az seviyeye çekmek,
- Çevresel ve kültürel anlayış ve sahiplik duygusu oluşturmak,
- Hem ev sahibi hem de ziyaretçilere toplum için olumlu deneyimler sağlamak,
- Muhafazaya yönelik direk finansal faydalar sağlamak,
- Finansal fayda sağlama aracılığı ile yöre halkını güçlendirmek,
- Ev sahibi yerlerin politik, ekolojik ve sosyal çevreye duyarlılığını arttırmak,
- Uluslararası insan haklarını, iş anlaşmalarını desteklemek vb.

Günümüzde eko-turizm etkinliklerin gerçekleştirilmesinde uyulması gereken ilkeler çoğaltılarak literatürde aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Erdoğan, 2008: 43; Kuter ve Ünal, 2009: 150):

- Turizm ile kalkınma sağlamak,
- Çevreyle uyumlu alt yapı geliştirmek,
- Ev sahibi ülkenin kültürüne saygı duymak,
- Koruma kapsamındaki alanların yönetim için kaynak ayrılması,

- Doğal çevrenin ve yerel kültürün sürdürülebilirliği,
- Planlama, geliştirme ve işletme ile yöre halkının refahını artırılması,
- İlk elden, katılımcı ve aydınlatıcı deneyimler sağlamak,
- Doğal ve kültürel etkileri minimum düzeye indirmek,
- Paydaşlarla çalışmalar yapılması,
- Finansal fayda sağlama yoluyla yöre halkını güçlendirmek,
- Uluslararası insan haklarını iş anlaşmalarını desteklemek,
- Eko turistlerin çevrenin korunmasına yönelik eğitmektir.

Eko-turizm, “doğal çevre kaynaklarını muhafaza eden hatta kullanılan doğal kaynakların devamlı korunması ve doğru işletilmesine katkıda bulunan bazen yalnızca doğaya dayanan turizm tanımını ifade ederken, bazen de; çevreyi bozmayan turizm türü olarak” tanımlanmaktadır (Turan ve Güzel 2015: 532). Bu tanımdan hareketle eko-turizmde temel amacın, kaynakların muhafaza edilmesi sürekli kullanılması ve yeni kaynakların kullanıma açılmasından ziyade, önceliğin kullanılmış kaynakların tekrar kullanılmasına verilmesi ve yeni kaynak kullanımının en alt düzeyde tutulması olarak ifade edilebilir (Baykal ve Çimen, 2015: 13). Bu tür faaliyetler, istikrarlı bir şekilde gelişen küresel rekabet de göz önüne getirildiğinde ulusal ve uluslararası birtakım düzenlemeler ile desteklenmektedir. Artık ekoloji ve ekonomi birlikteliği bir bütün olarak ele alınmaktadır (Arslan, 2005: 31).

1.3.1. Eko-Turizmin Önemi

Eko-turizm anlayışı ile sürdürülebilme ve çevre dostu potansiyeline sahip olan etkinlikler sunmaktadır. Sürdürülebilme potansiyeline sahip yerlerin ve kaynakların uzun vadeli korunabilme fırsatını sağlamaktadır (Akın, 2006: 49). Bu açıdan eko-turizm bölgelerarası dengesizliği gidermede, ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesinde, yoksulluk ve kırsal göçün azaltılmasında, sosyal barışın ve adaletin sağlanmasında, kültürel zenginliğin korunmasında ve yerel paydaşlarla eşgüdümlü hareket ederek, yerel kaynakların etkin kullanılmasında büyük bir öneme sahiptir (Bingöl ve Özgürel, 2015: 357).

Eko-turizmin sürdürülebilirliği, doğal ve kültürel kaynaklar ile insan arasındaki etkileşimi anlamakla ilişkilidir (Zorer ve Aydoğdu, 2015: 203).

Dolayısıyla turizm faaliyetlerinin etkinliğinde, yöre halkı ve turistlerin olumlu etkileşimi önemlidir. Bunun sağlanabilmesi ise, doğru ve güvenilir hizmet anlayışı, turistleri aldatmamak, dürüst olmak ve ahlak kuralları çerçevesinde hizmet sunmakla mümkündür (Ceylan ve Somuncu, 2015: 156). Diğer yandan eko-turizm yöre halkının refahını gözeterek, ekosistemin ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına, turistlerin ve yöre halkının bilinçlendirilmesine ve turizm hakkında bilinçli hareket edilmesine katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda küçük turist gruplarına küçük ölçekli işletmelerce hizmet verilmesine, turizmin yönetimine yerel düzeyde katılım sağlanmasına, geri dönüşümü olmayan kaynakların düşük düzeyde tüketilmesine ve iş fırsatlarının yöre halkının lehine gelişmesine önemli rol oynamaktadır (Kavak, 2015: 34).

Eko-turizmde temel amaç, kitle turizmden ve onun alt yapısından gelen çevresel etkileri azaltmak ve yöre halkının aktif faaliyetlerini sağlamaktır. Eko-turizm dâhilinde yapılacak işler kaynak kullanımını azaltmakta, altyapı tasarımlarını desteklemekte ve bunu yerel topluma ve geleneklere uygun hale getirmektir. Buradan elde edilen gelir kültürel mirasla birlikte yöre halkının kalkınmasına da katkı sağlamaktadır (Sezen vd., 2011: 55; İsayeva ve Kasalak, 2016: 188). Ancak eko-turizmin iyi planlanmaması durumunda, doğal ve kültürel kaynaklara, yaban ortamlara zarar vermektedir. Hızla büyüyen bir sektör olan eko-turizmin önem kazanmasını sağlayan faktörler aşağıdaki gibi sırlanabilir (Akın, 2006: 71; Akay ve Zengin, 2012: 115):

- Uluslararası bilinç,
- Yöre halkına uzun vadede ekonomik fayda,
- Döviz ve mal kazancı sağlayarak bölgelerin gelişmesi,
- Ekolojik ve kültürel sürdürülebilirlik,
- Yerel toplumların refahını desteklemesi,
- Gelecek kuşaklar için doğal kaynakların korunması gerekliliğini oluşturmaktadır.

Alternatif turizm ürünü olan eko-turizm doğal alanların korunması ve yöre halkının kalkınması adına umut verici bir yaklaşımdır. Öyle ki eko-turizm faaliyetleri aynı zamanda dünyanın bozulan dengesini yeniden düzenlemeye götürmesi

bakımından da önemlidir (Doğan, 2011: 17). Eko-turizmde diğer önemli nokta, doğayı kullanacak olan insanların varlığına bağlıdır. Fakat doğayı kullanacak olanlar sadece eğitim almış turistler değil, turistik ürünleri sunacak olan arz sahiplerine de bağlıdır. Buna bağlı olarak eko-turizm etkinliklerinde öncelikli durum arz sahiplerini bilinçlendirilmesi ve turizm ürünlerinin belirli kurallar doğrultusunda gerçekleştirilmesidir (Çolak, 2010: 18). Amacına uygun gerçekleştirilen eko-turizm, bir bölgenin çevresiyle birlikte nüfusunun da ekonomik gelişimini sağlamaktadır. Eko-turizm potansiyeli önemli olan vadilerdeki köylerde ve ormanlık dağlık bölgelerde yaşayan insanların yoksulluğu göz önüne alındığında sosyal sınıflar arasındaki dengesizliği azaltabileceği düşünölmektedir (Altıparmak, 2002: 275).

1.2.1. Eko-Turizmin Gelişimi

Toplumun gelişim aşamasında ilk dönemlerinde, insanlar yalnızca biyolojik ihtiyaçları için tüketirlerdi. Fakat zaman içerisinde, toplum ihtiyaçlarından hızlıca tüketmeye başlayınca, buna paralel olarak üretim anlayışı da artmaya başladı. Hızlı bir aşamada artan bu üretim ve tüketim döngüsü, zamanla doğayı yok etme olayına dönuşmüştür (Cinnioğlu, 2015: 2). En önemlisi Endüstri Devrimi sonrası, tarım ve hayvancılık gibi geleneksel üretim sahalarında ekonomideki değerini kaybetmesi, teknolojinin gelişmesiyle birlikte sanayi ve endüstriyel üretimin değer kazanması toplumsal, ekonomik ve çevresel yapılarda önemli değişmelere neden olmuştur (Elmas vd., 2013: 85; Bahçe, 2009: 1). Bu dönemde sanayileşme, ekonomik ve sosyal kalkınmanın ön koşulu ve sağlıklı bir çevre yaratmanın önemli bir aracı olarak görölmüştür (Başkale, 2009: 21). Ancak sanayi endüstrisi çevre sistemindeki doğal enerji akımını ve madde ilişkisini değiştirerek, doğal ortamda biyolojik gelişim içinde ayrışmayan ve tekrar değerlenmeyen atıkların çoğalması yoluyla artan ölçüde çevre sorunlarına neden olmuştur (Çalış, 2013: 180).

Çevre alanında 1960'larda başlayan hassasiyet ve tepkiler artarak devam etmiş ayrıca 1972 Stockholm Çevre Konferansı ile hız kazanmıştır. Stockholm Konferansı, gelişmiş-azgelişmiş, sosyalist-kapitalist veya benzeri ayrımları aşarak Sovyetler Birliği hariç birçok dünya ülkesinin yer aldığı ve çevre sorunları alanında ortaya çıkan durumun önemini ortaya konulduğu bir toplantı olmuştur (Ökmen,

2011: 167). 1972 tarihinde Stockholm’de toplanan Çevre ve İnsan Konferansının başladığı 5 Haziran günü bu tarihten itibaren Dünya Çevre Günü olarak kutlanmaya başlamıştır (Karacan vd., 2015). Birleşmiş Milletler (BM) Çevre ve Kalkınma Komisyonu’nca 1987 yılında yayımlanan “Brundtland Raporu” olarak da bilinen “Ortak Geleceğimiz” daha iyi bir dünyada yaşama görüşü benimsenmiştir (Karalar ve Kiracı, 2011: 63-64; Işık ve Koçak, 2017: 327; Levent, 2017: 339). Brundtland Raporu, bütün insanlığın paylaştığı gezegenimizi ve yine herkesin paylaştığı çevremizi daha da fazla tahrip etmemenin daha iyi bir hayatın düzenli ve sağlıklı bir yaşama ortamının nasıl gerçekleştirilebileceği konusunda önemli ipuçları vermiştir (Baykal ve Baykal, 2008: 9).

Dünyada çevreye yönelik yükselen hassasiyet, turizmin de giderek başlıca çevre problemi olarak görülmesine sebep olmuştur (Gündüz, 2004: 60). Nitekim Brundtland Raporunda sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir gelişme kavramları gündeme gelmiş yapılan kavram tartışmaları ile birlikte sürdürülebilir turizm kavramı gelişme göstermeye başlamıştır (Bekci vd., 2015: 703). Bu dönemde Dünya Turizm Organizasyonu (WTO) sürdürülebilir turizmi; bugün ve gelecekteki ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri tam anlamıyla dikkate alarak; ziyaretçilerin, endüstrinin, yöre halkının ve çevrenin ihtiyaçlarını karşılamak olarak tanımlamıştır (Kumcu ve Taslak, 2017: 16). Günümüzde ise sürdürülebilir turizm, piyasayı besleyen natürel çevre ve insan kaynaklarını negatif yönde etkilemeden, turizm kapasitesini ve turizm çeşitlerinin kalitesini arttırmak olarak tanımlanmaktadır (Akın ve Yılmaz, 2015: 737; Şekerli ve Öter, 2015: 519-520).

Eko-turizm günümüzde ise, düzenli olarak gerçekleştirilerek en önemlisi gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerine katkı sağlamasıyla turizm endüstrisinin giderek önemli bir bölümü haline gelmiştir. Bunun en önemli göstergesi ise; 1998’de Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi 2002 yılını Birleşmiş Milletler tarafından “Uluslararası Eko Turizm Yılı” olarak ilan etmiştir (Çolak, 2010: 19). 2002’de Kanada’da UNEP (United Nations Environment Program) tarafından “Dünya Eko-turizm Zirvesi” toplanmıştır. Eko-turizm ile ilgili yapılan ilk dünya zirvesidir. Zirvede eko-turizm, dünya genelinde 5.000 uzman bir araya gelerek paydaşlar arasında görüşme sağlanmış, sürdürülebilir kalkınmanın kapsamında eko-turizm faaliyetleri ele alınmış ve az gelişmiş bölgeler için çözüm önerileri öne

sürülmüştür. 2007 yılında UNEP, TIES (The International Ecotourism Society) ve Norveç tarafından düzenlenen Küresel Eko-turizm Konferansı”nda ise Dünya Eko-turizm Zirvesinden bu zamana kadar geçen süre içerisindeki gelişmeler değerlendirilmiştir. Toplantıda son eğilimler tartışılarak eko-turizmin korunması ve sürdürülebilmesi adına gerekli politika ve düzenlemelerin oluşturulmasının gerekliliği vurgulanmıştır (Kuter ve Ünal, 2009: 149; Kavak, 2015: 31-32; <http://www.ecotourismglobalconference.org/>, 2017).

Dünyadaki gelişmelere başlı olarak Türkiye’de eko-turizmin temelleri 1956 yılında çıkan 6831 sayılı Orman Kanunu ile ortaya çıkmaya başlanmıştır. Bu kanunun 25. maddesi ile ender görülen ve güzellik arz eden alanların Milli Park yönetimine alınması sağlanmıştır. Ayrıca bu madde ile mesire yerleri tesis etme imkânı elde edilmiştir. Milli Park, Av-Yaban Hayatı ve Mesire alanları ile alakalı faaliyetler Orman Genel Müdürlüğü kapsamında uygulanmaya başlanmıştır. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda ise turizm sektöründeki hedefler arasında yer alarak gündeme oturmuştur. Türkiye’de eko-turizm faaliyetleri ise özellikle 2002 yılında İstanbul’da kurulan Eko-turizm Derneği ile hızlı bir gelişme göstermiştir. Bu dernek 2006 senesinde Türkiye Eko-turizm ve Sürdürülebilir Turizm Derneği çatısı altında aktivitelerini yürütmeye devam etmiştir. Bugün ise birçok ilde eko-turizm alanında faaliyet yapan dernekler bulunmaktadır (Batur, 2013: 602).

Günümüzde turizm bölgeleri rakipleri ile rekabet edebilmek için çeşitli turizm çekicilikleri geliştirmektedirler (Gülen, 2017: 32). Turizm bölgeleri, birçok kişinin katıldığı ve daha çok deniz-kum-güneş yaklaşımına alternatif olarak, küçük gruplar ve bireysel olarak katılım sağlanarak, turizm etkinliklerini daha uzun zamana ve farklı mekânlara yaygınlaştırılması amaçlamaktadırlar (Karademir vd., 2013: 431). Bu kapsamda eko-turizm gerçekleştirilen bölgelerde turizm faaliyetine katılanlar ile yöre insanı arasında sosyo-kültürel bir bağ kurularak ekonomik gelişim sağlanmaktadır. Günümüzde bazı araştırmacılara göre turizmden elde edilen gelirin yaklaşık %25’ini eko-turizm aktivitelerinden elde edilmektedir. Bunun yanında insanların çevre ve iklim değişikliği konusundaki duyarlılığın artmasıyla birlikte gelecek yıllarda eko-turizmin daha fazla gelişeceğini tahmin edilmektedir. Aynı zamanda eko-turizme olan talebin artması ile birlikte Uluslararası Eko-turizm Topluluğu (TIES-International Ecotourism Society), gelişmekte olan ülkelerin

%83'ü temel ihracat gelirini eko-turizme bağımlı olduğunu vurgulamaktadır (Yılmaz ve Karahan, 2003: 3; Alaeddinoğlu vd., 2011: 28; Sungur, 2012: 338; TIES, 2015).

1.3. EKO-TURİZMİN ETKİLERİ

Turizmin küreselleşmesi, birbirine ters iki sonuç çıkarmaktadır; ilki turizmin ekonomik, sosyal ve kültürel faydalarının uluslararası boyutlara ulaşması, ikincisi de bu alana bağlı problemin küresel yayılımıdır (Artun ve Akbulut, 2015: 137). Turizm sektörünün gelişmeye başladığı ilk yıllarda turizm ekonomik gelişme ve istihdam olanakları gibi ekonomik faydalar açısından ele alınmıştır. Turizme yönelik doğal kaynak kullanımının yalnız ekonomik yaklaşımla gerçekleştirilmesi doğal kaynakların zarar görmesine, bozulmasına ve cazip yönünü kaybetmesine neden olmuş ve zamanla olumsuz sosyal, kültürel ve çevresel etkiler görülmeye başlanmıştır (Ahmadova ve Akova, 2016: 16; Baytok vd., 2015: 93). Bu yeni yaklaşım çerçevesinde eko-turizm hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin ekonomik gelişimine pozitif yönde katkı yapan bir sektör olarak, bu yapısı ile sürdürülebilir kalkınmanın çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarını içinde kapsamaktadır (Kulaç ve Çamoğlu, 2015: 37; Türker vd., 2016b: 1; Dilek vd., 2017: 60; Gürbüz, 2002: 50).

1.3.1. Eko-Turizmin Ekonomik Etkileri

Kalkınma alanında en önemli etken döviz girdisinin turizm sektörü aracılığı ile elde edilmesi, yabancı ülkelere temin edilen ekonomik yardımlara nazaran daha faydalı bir yöntemdir. Çünkü turizmden elde edilen gelirler, politik ve ekonomik yasaklardan arındırılmış, herhangi bir baskı aracı olarak kullanılmayacak bir gelir olarak tanımlanır (Bahar ve Özen, 2017: 28). Ekonomik büyümeye olan faydası sayesinde değeri her gün geçtikçe yükselen eko-turizm algısı da, ülkelerin, turizm alanlarının ve daha küçük ölçekli yörelerin, bu büyük piyasadan yer alabilmek için bütün imkânlarını kullandığı bir piyasa halini almıştır (Alaeddinoğlu, 2014: 62).

Eko-turizmin, ülke gelişimine üretim, ticaret, döviz ve istihdam alanlarından doğrudan ve dolaylı faydası bulunmaktadır. Doğrudan eko-turizm kapsamlı

sektörlerde sürekli gelişen ekonomik faaliyet ve dolayısıyla yükselen istihdam ile yerel/bölgesel ekonomiye doğrudan katkılar yapmaktadır (Alpaslan ve Tutar, 2013: 48; Işık ve Koçak, 2017: 326). Gelir kalemleri arasında örneğin konaklama bedeli, gezi yeri ücretleri, eğlence, restoran, ulaşım araçlarına yapılan ödemeler yer almaktadır. Devamlı olarak, turizm endüstrisine gelişimine paralel olarak oluşan dışsal ekonomiler (örneğin, artan bina talebi, artan gıda talebi, artan mali hizmetler talebinin ortaya çıkardığı yan ekonomiler gibi) eko-turizmin etkilerini genişleterek bölgesel ekonomik tabanın güçlenmesine yardımcı olabilmektedir (Akça, 2016: 721; Künü ve Hopoğlu, 2015: 105). Dolayısıyla, eko-turizmin, özellikle ülkelerin öz kaynaklarına kapsamında kalkınma ve büyüme planlarına olanak sağlamasından sebeple yoksulluğu minimuma çekecek etkin bir araç olarak kullanabileceği ifade edilebilmektedir (Samırkaş, 2014: 106).

Eko-turizm, yukarıda ifade edilen olumlu etkilerinin yanı sıra; geleneksel endüstrinin yıkılması, düşük ücretli vasıfsız işler ve yerel fiyatların artması, yöre halkın statüsünde düşme, ekonomi üzerindeki yerli kontrolün azalması gibi olumsuz etkilere de sahiptir (Güneş, 2014: 21). Dolayısıyla eko-turizm kaynaklı ekonomik olumsuzlukların en aza indirilmesi, turizmden elde edilen ekonomik kazançta nispeten, tahribatın boyutların ne derecede olduğu ve giderilmesi için hangi stratejilerin hayata geçirilmesi gerektiği, tahribatın boyutlarının ciddi bir seviyeye ulaşması, sürdürülebilir kalkınma ile paralel olarak sürdürülebilir turizm çeşitliliğinin geliştirilmesi ile mümkündür (Çalık ve Batman, 2015: 123).

Bu çerçevede, sürdürülebilir ekonomi politikalarıyla üretimin ve tüketimin, kaynak yoksunluğu sebebiyle ara verilmesine gerek kalmadan endüstriyel, tarımsal ve hizmet sektörlerinde devamlılık sağlanması gerekmektedir. Ayrıca iç ve dış borçların dengede tutulması, ithalat-ihracat dengesinin sağlanması, düşük enflasyon ve yüksek büyüme oranlarının yakalanması gerekmektedir (Çokişler ve Çokişler, 2015: 147; Birinci ve Kaymaz, 2015: 179). Tüm bu faaliyetlerin, politikaların ya da modellerin geliştirilmesi ise yöre halkının desteği ile mümkün olabilmektedir (Dilek vd., 2017: 60-61).

1.3.2. Eko-Turizmin Çevresel Etkileri

Eko-turizm, çevrenin korunması ve turizm kaynaklarının sürdürülebilirliği açısından fiziksel çevre ile iç içe bulunmaktadır (Bingöl ve Özgürel, 2015: 357; Öztürk ve Karacaer, 2015: 445). Eko-turizm kamu altyapısının inşasını, doğal ve kültürel çevrenin korunmasını, kültürel gururun sağlanmasını, doğa ve çevre hakkında daha fazla farkındalık ve topluluklarda mülkiyet hissini sağlanmasına katkıda bulunmaktadır (Bayram ve Toylan, 2017: 348). Ancak bu olumlu etkilerinin yanı sıra çevre ve doğaya verilen zararların en önemli sorumlularının başında yine eko-turizm gelmektedir (Güzel ve Altıntaş, 2015: 23). Eko-turizmin ekonomik açıdan sağlanan faydalarının yanı sıra sahip olunan doğal kaynakların plansız, hızlı ve aşırı tüketimi beraberinde çok ciddi sorunların oluşmasına yol açmaktadır (Yüksek, 2015: 379).

Eko-turizm, ekolojik çevre üzerinde bitki ve canlıların yaşamını tehdit edebilmektedir. Eko-turizme bağlı olarak, doğal güzellikler plansız yapılaşmalar nedeniyle yok olabilmektedir (Arslan, 2005: 32). Bu durum özellikle kırılğan bölgelere yönelik gerçekleştirilen eko-turizm faaliyetlerinde katılımcı sayısının sınırlı olsa bile bölgenin ekolojisi üzerinde olumsuz etki potansiyeline sahiptir (Baytok vd., 2017: 9). Diğer taraftan trafik, su kirliliği, gürültü kirliliği, hassas alanlarda yapılaşma, erozyon, emisyon ve sera gazı oluşumu, aşırı avlanma, kalabalıklaşma, mimari kirlenme, fiziksel taşıma kapasitesi sınırlarının aşılması, katı atıklar, vb. doğal çevreye doğrudan zarar veren faaliyetler turizm alanlarındaki çevresel tahribatı artırmaktadır (Çalık ve Batman, 2015: 123; Kızılırmak vd., 2015: 581). Sıralanan bu problemler basit olarak farkında olunan ve herkesin kolaylıkla görebildiği veya gözlemleyebildiği turizm etkileridir (Süvari ve Kanca, 2014: 175).

Eko-turizmin gelişmesi çevreye bağlı olduğundan çevre üzerindeki zenginlik eko-turizmin varlığının kaderini belirlemektedir. Çevre üzerindeki bozukluk eko-turizminin de varlığını tehlikeye sokabilmekte ve bölgenin çekiciliğini azaltabilmektedir (Doğancili ve Akbulut, 2015: 403). Ancak günümüzde Eko-turizmin yayılımı sürerken turizm olaylarındaki nicel artışın ekonomik yararları, son kırk yılda neden olduğu ekolojik zararlar yüzünden gözden geçirilmekte ve

ekonomik gelişimi etkilemeyecek ama doğaya da zarar vermeyecek “ara formüller” üretilmeye çalışılmaktadır (Kaymaz ve Sezerel, 2015: 190).

Bugün dünyada olumsuz çevresel etkilerin en aza indirilebilmesi için doğal kaynakların korunması, çevre bilincinin ön planda tutulması gerektiği üzerinde durulmaktadır (Alagöz vd., 2015: 236-237; İpar ve Atay, 2015: 478). Çevre dostu teknolojilerin kullanılması, temiz teknolojilerin özendirilmesi, kaynak israfının önlenmesi, doğal kaynaklar tüketilirken doğanın kendini yenilemesine izin verilmesi ve dünyanın taşıma kapasitesinin aşılmasına dikkat edilmesi büyük önem taşımaktadır (Çokişler ve Çokişler, 2015: 147). Kamu idaresinin aynı zamanda işletmelere yol gösterici ve destekleyici eylemlerde bulunması, çevreye duyarlı uygulamaların turizm işletmeleri tarafından benimsenmesinde kolaylıklar sağlayacaktır. Öte yandan çevreye dayalı politikaları benimsemek, işletmelere hem marka prestiji hem de bilinçlenen müşterilerin tercihlerinde öncelikli olma fırsatı sunacaktır. Hükümetlerin ve yerel idarelerin çevreye yönelik politikaları, kanunları ve diğer yasal düzenlemeleri bu hususta işletmelerin dikkatlerini arttırmada önemli bir yaptırım olacaktır (Baytok vd., 2015: 99).

1.3.3. Eko-Turizmin Sosyo-Kültürel Etkileri

Ülkelerdeki geleneksel üretim yöntemleri, yaşam biçimi, gelenekler veya ibadet biçimleri gibi soyut veya mimari, arkeolojik destinasyonlar, el sanatları, giysiler ve yemekler benzeri somut değerler, o ülkenin kültürel değerleri hakkında bilgi verir (Çapar ve Yenipınar, 2016: 104). Ülkelerin özgün, zengin ve ilgi çekici bu kültürel değerlere sahip olmaları, çekici destinasyonlar haline gelmelerine yol açmaktadır (Türker vd., 2015: 360; Öztürk vd., 2015: 2). Eko-turizmde, kültürel etkileşime neden olan bir faaliyet olup bireylerin seyahatleri ve konaklamaları sırasında kurulan ilişkiler neticesinde değişik sosyal ve kültürel yapılara sahip toplumlar arasında bilgi alışverişi yaşanmaktadır (Süvari ve Kanca, 2014: 174). Başka bir deyişle eko-turizm sayesinde insanlar sadece dinlenme, eğlenme ve başka yerleri görme amacının dışında, başka toplumları ve kültürleri yakından tanıma fırsatı da bulmaktadırlar. İnsanların birbirleriyle olan geçici iletişim ve etkileşimleri, toplumsal ilişkiler ağı içerisinde gerçekleşmektedir (Apalı, 2015: 112).

Eko-turizm, bireylerin dünyaya bakış açısı ve farklı ülke vatandaşları ile ilgili düşünce yapılarını etkileyen sosyal bir olgudur. Turist olarak farklı ülkelere yolculuk eden insanlar, o ülke insanlarını çeşitli yönlerden etkilediği gibi onlardan da önemli ölçüde etkilenmektedir (Kızılırmak vd., 2015: 580). Dolayısıyla eko-turizmin gelişimi, yöre halkının eko-turizme katılımı oranında artarken, katılımın zayıf olması durumunda ise destinasyonda turist akışı kontrolünün yitirilmesine ve dolayısıyla turistler ve yöre halkı arasında gerilimin artmasına yol açmaktadır (Işık ve Çalkın, 2016: 20). Diğer taraftan, bir turizm bölgesinde eko-turizmin gelişmeye başlaması; hoşgörü ortamını geliştirmesi, yöre halkının tarihi ve kültürel değerlerine sahip çıkma bilincini oluşturması ve kırsal bölgelerin kentleşmesini sağlaması gibi birçok olumlu toplumsal etki yaratmaktadır (Dilek, 2015: 287). Fakat ne yazık ki bu etki, her zaman pozitif yönde olmayabilmektedir. Geleneksel faaliyetlerini ve kendilerine olan güveni yitirebilmektedirler. Çünkü toplumun büyük kısmı, diğer endüstrilere oranla, turizme bağımlı olmaya başlayabilir (Genç ve Şengül, 2015: 223).

Eko-turizmin ortaya çıkardığı sosyo-kültürel olumsuzluklar arasında; snobizm, fuhuş, dil uyuşmazlıkları, cinayet ve hırsızlık gibi adi suçların artışı, kültürel değerlerin yok olması, aile içi bağların olumsuz etkilenmesi, kültürel etkileşim sebebiyle oluşan kimlik bunalımı sayılabilir (Çalık ve Batman, 2015: 123; Gürbüz ve Uçar, 2017: 541). Diğer taraftan turizm sektörü yapısı itibariyle çalışma saatleri uzun olan bir örgütlenme içerisinde olmanın yanı sıra düşük ücret imkânı sunması, çalışanların morallerinin olumsuz bir şekilde etkilenmesi ve iş-aile çatışması yaşamasına neden olan stresi yoğun olan bir sektördür (Serçek vd., 2017: 95).

Toplumsal değişimin ve gelişimin en önemli değerlerinden birinin turizm ve turizmden kaynaklı aktiviteler olduğu gerçeği artık herkes tarafından kabul edilmektedir. Ülkeler bu gerçekten hareketle turizmin sınıflandırılması ve değerlendirilmesi konusunda özel bir çaba harcamaktalar (Duman, 2014: 152). Turizmdeki çeşitlenme ve bu süreç sonunda ortaya çıkan yeni eğilim Eko-turizm bölgelerinin kendilerini bu anlamda yeniden adlandırmalarını ve ona göre yapılandırmalarını zorunlu kılmaktadır (Alaeddinoğlu ve Yıldız, 2007: 30). Diğer taraftan eko-turizmin çevreyle daha uyumlu olması için, turizmde yöre halkının

sosyo-kültürel değerlerine saygı duyulması ve elde edilen gelirlerin yöre halkı tarafından paylaşılması büyük önem taşımaktadır (Ceylan ve Somuncu, 2015: 156).

1.4. EKO-TURİZM TÜRLERİ

Günümüzde dünya nüfusu giderek artış göstermektedir. Sosyo-ekonomik refahın yükselmesiyle birlikte yaşam koşulları iyileşmekte, insanlar değişim ve gelişim göstermektedirler. Artan eğitim ve haberleşme olanaklarının sonucu olarak insan ve grup davranışları farklılaşmakta ve nüfusun yaş bakımından yapısı farklı bir görünüm kazanmaktadır. Bu değişen faktörlerin bir sonucu olarak eko-turizm türlerine duyulan ilgi de giderek artmaktadır (Serçeoğlu vd., 2015: 56). Eko-turizm, mağara turizmi, tarım ve çiftlik turizmi, yayla turizmi, bisiklet turizmi, akarsu turizmi, av turizmi, kamp turizmi, dağ turizmi, doğa yürüyüşü, kuş gözlemciliği, yaban hayatı gözlemciliği, botanik turizmi, gibi turizm çeşitlerini kapsamaktadır (Baykal ve Çimen, 2015: 13; Kasalak, 2015: 21-22). Bu çerçevede, araştırmanın bu kısmında eko-turizm türleri Karabük perspektifinden ele alınmıştır.

1.4.1. Botanik Turizmi

Botanik, bitkileri konu alan ve inceleyen bilim dalı olarak bilinmekte ve insanlığın var oluşundan bu yana yaşantısında önemli bir yere sahip olan konudur. İnsanlığın yaşamını devam ettirebilmesi için bitkiler önemli bir yere sahiptir. Bunun yanı sıra sağlık ve estetik alanında da öne çıkmaya başlamıştır (Albayrak, 2011: 29). Başka bir deyiş ile dünyanın biyolojik çeşitliliğinin çok önemli bir parçası olan bitkiler, insan refahının elde edilmesinde başvurulan temel kaynaklar arasındadır. Temel besin ihtiyacını karşılamakla birlikte, insanların yabani bitki çeşitliliğinden kendilerine barınma, giyinme, korunma, ısınma, yiyecek ve ilaç sağlama kapasitesine sahip olmakla birlikte kültürel ve ekonomik öneme de sahiptir (Demircan vd., 2006). Botanik turizm, insanlara doğa ile iç içe yaşama, farklı bitki türlerini inceleme ve görme deneyimi kazandırmakla birlikte aynı zamanda doğa ve çevreyi koruma bilinci kazandırarak dinlenme, rahatlama gibi sonuçlara ulaştığı alternatif turizm çeşitlerinden biridir. Çevre koruma ve eğitimle iş birliği halinde olup, botanik

bahçelerin eğitsel ve bilimsel amaçlı bitkileri barındırmakta ve sergilemektedir (Albayrak, 2011: 29).

Karabük şifalı otları ile eko-turizm cennetidir. Bol oksijenli serin ve temiz havada sağlıklı yaşam için yürüyüş yapmak, köylerde yaşayan insanlarla kısa bir süre bir arada yaşamak, çadır kurmak, meydan ateşi çevresinde oturup sohbet etmek, bitki türlerini incelemek açısından yaylalarımız giderek artan bir ilgi görmektedir. Botanik turizmi açısından önemli bir destinasyon olan Karabük ilinde ayrıca; sarıçam, karaçam, kızılçam, göknar, kayın, gürgen, dişbudak, meşe, porsuk, şimşir, çınar, kavak, kızılıçık, akçaağaç, ıhlamur, ladin vb. bitki türleri bulunmaktadır (<http://www.karabukkulturturizm.gov.tr>, 2017). Karabük'te özellikle botanik turizminin yapılabileceği yerler; Baklabostan şelalesi çevresi, Sorgun yaylası vb. örnek verilebilir (Türker ve Çetinkaya, 2009: 300-350).

1.4.2. Dağ-Doğa Yürüyüşü (Trekking)

İnsanların kitle turizmine katılım etkinlerin gün geçtikçe azalmakta ve doğa ile iç içe olmak, yeşilin keyfini çıkarmak ve yoğunluktan uzaklaşmak isteyen insanların Eko-turizm etkinliklerini çeşitlendirdiği görülmektedir. Doğal alanlara yönelik gerçekleştirilen turizm talebi bu sayede artış göstermektedir. Bu sebeple, günümüzde alternatif turizm alanları içerisinde kültürel ve doğa içerikli dağlık alan turizmleri çekici özellikleri ile dikkat çekmektedir (Duran, 2012: 45).

Dağ-doğa yürüyüşü, şehir stresinden ve yoğun iş temposundan uzaklaşmak, hafta sonu günübirlik veya daha uzun sürelerde, yurtdışında 2 veya 3 haftadan fazla süren zaman çerçevesinde yapılan doğa temelli olarak profesyonel bir rehber eşliğinde meydana getirilen eko turizm çeşididir (Uluslan ve Batman, 2010: 249).

Kaplan ve Ardahan (2013), doğa yürüyüşü, doğada günübirlik (hiking) ya da bir günden fazla süren (trekking) gerçekleştirilebilen; yalnızca yürüyüş amaçlı olabileceği gibi doğa da yapılabilecek başka bir spor için araç olarak da kullanılabilen bir doğa etkinliğidir. Trekking, bireylerin fiziksel olarak kendilerini iyi hissetmesinin yanı sıra ruhsal olarak da fayda sağlayan ve disiplin altına alınmasını gerektiren bir olgudur. Dağcılık, tırmanış, yürüyüş ve kampçılıktan meydana gelen,

buzda, kayada ya da karda, her mevsimde yapılabilen yarışma amacı hissedilmeyen ve yardımlaşma temeli olan zirve amaçlı bir spor türüdür.

Doğa ile iç içe olmanın keyfini alan şehir insanının dağ doğa yürüyüşü etkinliklerini arttırması ve giderek tutkuya dönüşmesi görünür bir etkidir. Yürüyüşlerin yalnız yapılabileceği gibi belirli bir topluluk ile birlikte de gerçekleştirilebilmektedir. Doğada bireysel ve grup halinde gerçekleştirilen yürüyüşlerde en önemli plan ekip düzeni sağlanmasıdır. Doğa yürüyüşlerinde; ekip başı (lider), ekip sonu (artçı) ve katılımcılardan oluşan 3 farklı grup bulunmaktadır. Ekip başı, tüm kararları alan ve ekibe liderlik yapan kişidir. Ekip sonu (artçı), ekip başı yardımcısı olmakla birlikte ekibin sonunda yer alır ve ekiptekileri izler, davranışları kontrol eder ve gerekirse uyararak görevlidir. Doğa yürüyüşlerinde ekip kalabalıkça eğer yani en fazla 20-30 kişiye yakınsa grup içerisinde yardımcı kişiler de bulunmaktadır. Bu kişiler trekking hakkında bilgi ve tecrübesi olan daha önce bu şekildeki aktivitelere katılmış olan kişilerden oluşmaktadır (Gürsoy, 2015: 1096).

Günümüzde özellikle de Avrupa'nın türlü ülkelerinde, Avustralya, Amerika, Kanada gibi gelişmişlik seviyesi yüksek olan ülkelerde ve gelişmekte olan ülkelerde Güney Amerika gibi turizm amaçlı olarak seçilen yüzü aşkın kırsal güzergâh yer almaktadır. Kırsal alanlara yönelik belirlenen ilk rota 1925'te geliştirilen ve Amerika'nın yerel el sanatlarını izleme imkânı sunan Appalaş Dağlarıdır. Ülkemizde Likya Yolu, Saint Paul Yolu gibi kültürel ve tarihi rotalar kullanılmaktadır. Ayrıca ülkemizde bilinen en eski ve tanınmış trekking rotaları Trans Toros trekkidir. Yaklaşık uzunluğu 500 kilometrelik olan bu iki önemli rotadan St. Paul 2004'te, Likya Yolu ise Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanarak 1999'da açılmıştır. Aynı şekilde Batı Karadeniz kısmında Kastamonu Valiliği tarafından 2008 yılında açılan 135 kilometrelik İstiklal Yolu, Karabük Valiliği tarafından 2009 yılında Yenice Trekking (Dağ Yürüyüşü) Rotaları açılmıştır. Eskipazar Trekking Rotaları 2010 yılında ve Safranbolu Trekking Rotaları 2011 açılmıştır (Türker, 2013: 1098; Kiper ve Aslan, 2007: 166; Master Planı, 2012). Bu çerçevede Karabük'te trekking yapılabilecek yerlerin başında, Baklabostan şelalesi çevresi, Bolkuş köyü Pirinçlik mahallesi, Kokurdan yaylası, Ovaderesi Vadisi, Küçüksu Köyü Şelalesinin çevresi, Kayalıklar mevki, Sarıçiçek yaylası, Ahmet Usta Geçidi, Karakaya,

Kızılkaya, İncedere ve Bakraz dereleri sayılabilir (Türker ve Çetinkaya, 2009: 299-343).

1.4.3. Mağara Turizmi

Eko turizmin bir çeşidi olan mağara turizmi son yıllarda macera ve doğa sporların meraklı birçok ziyaretçi için alternatif bir turizm çeşidi olmuştur. Ülkemizde 40.000'in üzerinde mağaran bulunmakta ve dünyadaki diğer ülkeler ile kıyaslandığında Türkiye “mağara cenneti” olarak tanımlanabilir. Mağaralar oluşumları bakımından önemli bir jeolojik jeomorfolojik nitelik olan karstik alanlar ülkemizde Batı ve Orta Toros Dağlarında bulunmaktadır (Özşahin, E. 2013: Doğu Coğrafya Dergisi, 18 (29), 135-153.

Daha önceleri sportif ve bilimsel amaçlı ziyaret edilen mağaralar, çeşitli çevresel düzenlemeler ile turizmin hizmetine sunulmuştur. Bu kapsamda 33 adet mağara turizme açılmıştır. Tüm yerli ve yabancı mağaracı gruplarının günümüze kadar incelemesiyle belirlediği mağara sayısı 800'e ulaşmıştır (Selimoğlu, 2004: 15; Özşahin, 2013: 137). Turizm amaçlı kullanılacak mağaraların; korunması gerekli motif ve canlı bulunmaması, can güvenliğini tehlikeye sokacak riskler bulunmaması, ziyaretinden kaynaklı yerel ve bölgesel kirlenmenin oluşmaması, farklı mağara içi motif ve yapılar bulunması, fiziki yapısının elverişli olması vb. özelliklere sahip olması gerekmektedir (Arpacı vd., 2012: 62).

Mağaraların turizme açılmasının sebebi her birinin farklı oluşum süreçlerine ve yapılarına sahip olmasıyla merak duygusu uyandırmakta ve farklı deneyimler yaşatma bakımından turistler için ziyarete değer yerler olarak görülmektedir. Sarkıt ve dikitler, mağara içerisinde oluşan göletler ve yeraltı nehirleri ziyaretçileri farklı deneyimler yaşatmaktadır. Mağaraların genel olarak kırsal alanlarda bulunması bu bölgelerde kalkınmasına fayda sağlamaktadır. Yalnız bu süreçte mağaraların doğal sistemlerinde büyük turist gruplarının, mağaranın yerel iklimini ve çevresel şartlarını, doğal yapılarını değiştirme olasılıkları da bulunmaktadır (Albayrak, 2011: 23).

Karabük'ün Bulak Köyünde Bulak Mağarası hidrolojik olarak aktif bir mağaradır. Bulak Mencilis Mağarası Türkiye'nin bilinen en uzun mağaralarından bir tanesidir (<http://www.karabuk.gov.tr>, 2017). İçinde göletler, yer altı nehirleri,

şelaleler ve benzersiz güzellikteki sarkıt ve dikitleri bulunan 6,5 Km. uzunluğundaki Bulak Mağarasının 380m.lik kısmının gezi parkuru ve elektrifikasyonu tamamlanmış ve turizme kazandırılmıştır (<http://www.karabukkulturturizm.gov.tr>, 2017). Hızır Mağarası; Karabük'ün Safranbolu İlçesine bağlı Danaköy hudutları içerisindedir. Bağlar Değirmenbaşı semtine uzaklığı 5 km'dir. Büyük bir ağızdan girilen mağara bir ana galeri ve iki yan pasajdan oluşmaktadır. Mağara yatay gelişmiş ve fosildir. Bu mağaraların dışında Uluyayla'da henüz yeterince keşfedilmemiş büyük bir mağara girişi ile ormanın iç kesimlerinde derin çukurluk şeklinde değişik jeolojik oluşumlar mevcuttur. Bir diğer mağara olan Ağzı Kara Mağarası; Safranbolu'ya bağlı Harmancık Köyünde bulunmaktadır. Ağzı Kara Mağarası da sarkıt, dikit ve diğer jeolojik oluşumlar bakımından farklı bir güzellik ve zenginlik içermekte olup turizme açılması beklenmektedir (<http://www.safranbolu.gov.tr>, 2017).

1.4.4. Yayla Turizmi

Şehir yaşamının yoğunluğu ve stresinden uzaklaşmak isteyen insanların yaylalara giderek buralarda temiz hava ve doğa ile iç içe yaşaması, yayla etkinliklerine katılması ve doğa işleriyle uğraşarak yorgunluklarını atmasını bir araya getiren bir eko turizm çeşididir. Yayla turizmine katılımdaki amaç ise, kişilerin sürekli yaşadıkları yerlerden belirli bir süre uzaklaşarak bir süreliğine buralarda konaklamaları ile ortaya çıkan bu turizm hareketi alternatif turizm şeklinde bir turizm çeşidi olan yayla turizmini meydana getirmiştir (Albayrak, 2011: 25).

Tekin (2016), yayla turizmi, tatillerini alışılmışın dışında geçirmek isteyenlerin, temiz hava, bol oksijen ve doğal kaynak sularının bulunduğu ortamlarda geçirmek istemesiyle yaylara çıkmasıyla ortaya çıkan bir eko-turizm türüdür. Yayla hayatı Türkiye'nin yaşam kültürü içerisinde çok önemli bir yer tutmaktadır. Dünya genelinde sosyal yaşamlarının giderek birbirine daha çok benzediği günümüzde yaylacılık, hem tarihin eski zamanlarından bu yana gelmesi ve tarihin yansıtılması hem de modern hayatın çekiciliğini içerisinde bulundurması ile merak duygusunu uyandıran gizemli yerler arasında yer almaktadır. Eko-turizm faaliyetleri arasında en fazla talep görmeye başlayan yala turizminin son yıllarda Türkiye'de en çok gündeme gelen turizm türleri arasında bulunmaktadır.

Etnolojik ve diğ er çekicilik yaratan özellikleri ile yaylalar, doğ al gü zellikleri eko turizme yönelik kullanım ve ekonomik kar olanaklarını da beraberinde getirmektedir. Doğ u Karadeniz Bölgesi özellikle yaylalar açısından çok uygun yöreler olarak görülmektedir. Yaylalar Anadolu kültüründe yaşamın önemli bir bölümü olarak yer tutmaktadır. Anadolu'da yaylalar kullanım biçimlerine göre bölgesel farklılıklar barındırmaktadır (Master Planı, 2012). Karabük'te bulunan yaylaların en belirgin özelliğ i, buralarda yaşayan bitki ve hayvan çeşitliliğ i bakımından son derece zengin olmasıdır. Yeş ilin her tonunun görülebileceğ i yaylalar oldukça bir görü ntü gü zelliğ ine sahiptir (Karabük Safranbolu Gezi Rehberi, 2013: 10). Karabük'te olağ an gelenekselde yaylası, büyük dü z yaylası, küçük dü z yaylası, ç akırören yaylası, avdan yaylası, sorgun yaylası, küçük yayla, bostancık yaylası, arıcak yaylası bulunmaktadır. Bu yaylalara değ işik zamanlarda yürüyüşler organizasyonları yapılmaktadır (<http://www.karabukkulturturizm.gov.tr>, 2017).

1.4.5. Tarım (Agro) ve Çiftlik Turizmi

Alternatif turizmin çeşitlerinden biri olarak çiftlik turizmi, gittikçe büyüyen bir turizm türüdür (Ahmadova ve Akova, 2016: 16). Çiftlik turizmi alakalı pek çok tanım bulunmaktadır ancak genel olarak çiftlik sahibi ile birlikte çiftlik işlerini gerçekleştirme olanağ ı bulunan çiftliklerde gerçekleştirilen turistik aktiviteler temeline dayanmaktadır (Ersöz ve Bozkurt, 2015: 3). Tarımsal kaynakların sürdürülebilirlik ilkesiyle turistik amaçlarla kullanılması agro turizm kavramını ortaya çıkarmıştır (Civelek vd., 2014: 15). Çiftlik turizmi, şehirde yaşayan insanların şehir hayatından uzaklaşmak amacıyla kırsal kesimdeki yaşamı hissetme arzusuyla gelerek bu yaşam tarzını kendi hayatlarına yansıtmak, yerel kültürleri yakından tanımak, toprak ve tarımla yakından bir ilişki kurmalarını sağlayan turizm türü olarak da görülmektedir (Türkben vd., 2012: 47).

Turizm sektörü yabancı ve yerli turistlerin temel yeme içme ihtiyaçlarının giderilmesi için üretim esnasında ana girdilerinin büyük bir bölümünü tarım sektöründen temin etmektedir. Ülkenin tarım ürünlerinin çeşitlilik arz etmesi aynı zamanda o ülkeye yönelik turizm talebini olumlu olarak etkilemektedir. Büyük ölçüde iki sektöründe doğ al kaynaklar ve iklime bağı lı yapısı, turizm ve tarımda

yapılanmanın her iki sektörün dinamiklerinin göz önüne alınarak gerçekleştirilmesini gerekmektedir (Çıkın vd., 2009: 4).

Hayvan üretme veya tarım çiftliklerinde tatil yapma isteği 19. Yüzyılın sonlarında Kuzey Dakota'da başlamıştır. 1880 yılında ilk çiftlikler işletilmeye başlanmıştır. 1949 yılında yayımlanan ilk çiftlik tatili broşürlerinde turistler tarafından kabul gören çiftlik tatil imkânları listelenmiştir (Ahmadova ve Akova, 2016: 17). Agro turizmin faydaları daha fazla anlaşılmaya başladıkça çiftlik turizmi için belirlenen yerlerin sayısı artmaya başlamıştır. Günümüzde Avrupa'da Euro Gites-Avrupa Çiftlik ve Köy Turizmi Federasyonu 28 ülkeden 100.000'in üstünde tesisle seçim yapma imkânı sunmaktadır (Eröz ve Bozkurt, 2015: 3).

Günümüzde çiftlik turizmi ulusal düzeyde işletmeler ve çiftçiler için gelir artırıcı amacıyla fırsat olmaya devam etmektedir. Kimi üreticiler devlet ve federal devlet kurumları, üniversiteler, profesyonel danışmanlar, medya ve turizm ofisleri bir endüstri olarak çiftlik turizminin tanıtımına kaynak ayırmaktadır (Civelek vd., 2013). Karabük gibi kırsal bölgelerin özellikle de yıl boyunca gerçekleştirilen turizm etkinlikleri için elverişli imkânlarla sahip olan yerlerinin geliştirilmesinde çiftlik turizmi önemli bir araç olmaktadır (Ahmadova ve Akova, 2016: 17).

1.4.6. Akarsu Turizmi (Rafting-Kano)

Turizm motivasyonlarından fantezi ve yenilik arama güdülerinde değerlendirildiğinde akarsu turizmi özellikle macera seven günübirlikçi eğlenme, merak ve yenilik isteği, ve turistler için vazgeçilmez bir motivasyon kaynağı olabilmektedir (Çimen ve Erginal, 2015: 83). Akarsularda gerçekleştirilen turizm amaçlı sportif etkinliklere akarsu turizmi adı verilmektedir. Akarsu turizmi kapsamına akarsu kayağı, kano, rafting gibi spor türleri oluşturmakta ve bunlar içerisinde en çok ilgili rafting çekmektedir (Albayrak, 2011: 33).

Ülkemizdeki akarsu turizmi tamamen doğal şartlarda gerçekleştirildiğinden çevreyle uyumlu ve çevre kirliliğine neden olmayan ve ülkenin doğal güzelliklerini korumayı hedefleyen bir amaca sahiptir. Nehirlerin büyük bir bölümü akarsu sporları için uygun olanaklara sahiptir. Çoruh nehri akarsu sporunun ilk kez uygulandığı nehirdir. Türkiye'de bulunan akarsuların çevresindeki tarihi, doğal, kültürel, otantik,

arkeolojik değerler ve diğer turizm çeşitleriyle bir bütün oluşturarak akarsu turizmi için elverişli ortamlara sahiptirler (Akova, 1995: 394). Akarsu turizmi açısından Karabük, spor tutkunları için bir cennettir. İlin coğrafi yapısı rafting vb. doğa sporlarının kolay bir biçimde yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle Safranbolu'ya yakın Yaci ve Konarı kanyonları su sporları için uygun yerlerdir. Ayrıca bölgede bu tür sporları yapmak için gerekli donanım ve rehberlik hizmeti verebilecek profesyonel organizasyonları bulmak mümkündür (Karabük Safranbolu Gezi Rehberi, 2013: 12).

1.4.7. Macera Turizmi

Macera turizmi, belirli bir tanıma sahip olmamakla birlikte birçok araştırmacı tarafından farklı şekillerde kavramsallaştırılmıştır. Macera turizmi kimileri tarafından kişisel riskler barındıran doğal alanlarda gerçekleştirilen bir turizm türü olarak, kimileri tarafından hem doğal alanda yapılabilen hem de bir uç nokta olan uzaya kadar gerçekleştirilen turizm türü olarak yorumlanmaktadır. Eko-turizm eşitleri içerisinde yer alan macera turizmi, doğal alanlarda kişisel veya gruplar halinde gerçekleştirilen, tehlikeli sayılabilecek rekreasyonel faaliyetler gerçekleştirmek şeklinde de tanımlanmaktadır (Garda, 2010: 78). Garda (2010), macera turizmini; katılımcıların deneyimlerinin, zaman ve mekânın yönetiminden etkilenen, yapısında risk unsurları bulunduran ve katılımcıların ikamet ettikleri yerler dışında gerçekleştirdikleri bir eko-turizm çeşidi olarak tanımlanmaktadır.

Macera turizmi, turistik deneyimin katılımcısı, hazırlanması ve yönetiminin karşılıklı etkileşimiyle meydana gelen; risk elemanlarını içeren, genellikle ticari olarak ele alınan ve katılımcıların ikamet ettikleri yerlerden uzak bir bölgede gerçekleştirdiği bir etkinlik alanına sahip açık hava turizm etkinlikleri şeklinde tanımlanmaktadır. Macera rekreasyonu ile macera turizmi arasında benzer ve tanımlayıcı bir ilişki mevcuttur. Macera rekreasyonu, sonuçlarının kesin olmadığı ve bu sonuçların katılımcılarca etkilendiği, çoğunlukla doğal bir ortamda gerçekleştirilen, algılanan ya da gerçekleştirilen tehlike elemanlarını kapsayan rekreasyonel etkinlik olarak tanımlanmaktadır (Gülcan, 2004: 2).

Karabük ilinin dağlık ve ormanlık alanları macera turizmi açısından önemli yer kaplamaktadır. Karabük çevresinde zor geçişlerin ve dik yamaçların bulunması genellikle macera severlerin ve profesyonellerin ilgi odağı haline gelmiştir (Türker ve Çetinkaya, 2009: 348). Kuru Doruk Tepe (1744m.) Karabük'te; Şeker Kanyonu, Keltepe (1999m.), Tarakçı Tepe (1714m.), Kuyruk Kaya Tepe (1704m.), ve Mantar Tepe (1736m.) macera severleri için tırmanma ve diğer doğa sporları yapmaya uygun yerlerdir (<http://www.karabukkulturturizm.gov.tr>, 2017).

1.4.8. Bisiklet Turizmi

Doğada spor yapma amacına yönelik olarak günübirlik veya konaklamalı olarak gerçekleştirilen ve yol güzergâhında bulunan doğal ve kültürel turistik kaynakların ziyaret edilmesini de içeren bisiklet turizmi, bisiklet kullanmanın temel aktivite olduğu alan üzerinde rekreatif bir turizm çeşididir (Kuşadası Ticaret Odası, 2015: 40). Çoğunlukla kırsal çevrelerde yapılan bisiklet turizminin, ekonomik katkıları daha çok yerel düzeyde görülmektedir. Dolayısıyla kırsal toplumlarda ekonominin canlandırılması için politikacılar ve planlayıcılar bisikletlilerin potansiyelini tanımaya başlamışlardır Bisiklet turizmi, katılımcı kişiler ve yöre halkı için çevresel, ekonomik ve sosyal çıktılar sağlayan ve büyüyen bir niş turizm pazarı olmakla birlikte düşük maliyetli bir turizm çeşididir (Aşan vd., 2015: 270).

Son yıllarda bisiklet turizminde, Avustralya ve Kuzey Amerika'da, gözle görülür bir büyüme yaşanmaktadır. Motorlu araç kullanmanın yanında bisiklet sürmek ulaşımın en çok sürdürülebilir formlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bisiklet kullanmanın gerek bireysel gerekse çevresel birçok faydası bulunmaktadır. Halk sağlığı ve birey sağlığı bakımından da faydaları bulunmaktadır (Özdemir, 2015: 321). Karabük ilinde bisiklet turizmi kapsamında değerlendirilebilecek yerlere; Subatan yaylası, Sorgun yaylası, Göktepe yaylası ve Tabiat Parkı, Çitdere Tabiat Parkı, Baklabostan Şelalesi, Sarıçiçek yaylası örnek verilebilir (Türker ve Çetinkaya, 2009: 299-351). Bununla birlikte doğal yapısı itibarıyla, Karabük-Yenice yolu üzerinde bulunan Şeker Kanyonu, yürüyüş parkurları ile eşsiz doğa güzellikleri arasında sakin ve huzurlu bisiklet turu imkânı

sunmaktadır. Birçok doğa sporuna elverişli olan Yenice’de, özellikle bu tür alanlar daha yaygındır (<http://www.yenice.gov.tr>, 2017).

İKİNCİ BÖLÜM

ÜNİVERSİTE ÇALIŞANLARININ EKO-TURİZM ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

2.1. ARAŞTIRMA ALANI

Üniversite çalışanlarının eko-turizm algısının belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilen bu araştırmada araştırma uygulama alanı olarak seçilen Karabük ili ve Karabük Üniversitesi ile ilgili genel bilgiler yerinde olacaktır.

Karabük ili, Homeros'un İlyada destanında, Antik çağda "Paplagonya" (İç Anadolu'dan gelerek Samsun-Bafra yakınlarından Karadeniz'e dökülen Kızılırmak nehri, kuzeyden Karadeniz, batıdan Bartın veya Filyos çayıyla güneyden Frigya, Galatya sahaları arasında kalan bölge) olarak bilinen yerin sınırları içerisinde yer almış (<http://www.karadenizgezi.net>, 2017; Ersoy, 2011: 11). Karabük ismi, yerleşimin kurulduğu coğrafi yerden almaktadır. "Kara" ve "Bük" sözcükleri, kara ve çalılık yer anlamında, Karabük isminin oluşumuna kaynaklık yapmıştır.

Bölgede M.Ö.64 tarihinden itibaren ise Romalıların egemenliği görülmüştür. Karabük ve çevresi, Hititlerin; M.Ö. 1200 göçleriyle yıkılmasından sonra Frig egemenliği altına girmiş, M.Ö. V ve IV. yüzyıllar arasında ise Pers egemenliği altında kalmıştır (TÜİK, 2013: XI). Hititlerin ilk yerleştiği Karabük'ün ilçesi Eflani'dir. Hitit döneminden kalan kaynaklarda Eflani ismi Haluna (Yün) olarak geçmektedir. Frigler döneminde yerleşim yeri olarak kullanılan yer, Ovacık'ın Kışlaköyü'dür. Hititler döneminden kalma Eflani, Helenistik Krallıklar dönemi olan Bitinler tarafından Roma'ya karşı üs olarak kullanılmıştır (M.Ö. 70). Eflani ismi bu dönemde Bitinya Kralı Nikomedes'in oğlu Phylomenes'ten dolayı, "Phylomenes Yurdu" olarak adlandırılmıştır (<http://www.gezilebilecekyerler.com>, 2017). M.Ö. 1. yüzyılda Anadolu'ya giren Roma'nın önemli bir bölge olarak gördüğü yerlerden biri de Batı Karadeniz Bölgesi olmuştur. Roma'nın Karabük ili çevresini ele geçirmesi

sonucu kurmuş olduğu ilk yerleşim yerlerinden biri Eskipazar sınırları arasında yer almaktadır. Bunlar, Hadrianapolis ve Kimistene adı ile anılan yerleşme alanlarıdır (<http://www.karabuk.bel.tr>, 2017).

Bizans'ın bir devlet politikası haline getirdiği bu iskân hareketi Eskipazar ve Eflani'nin pek çok yerleşme noktasından önce Türkleşmesine neden olmuştur. X.yüzyılda, yaşanan toplumsal ve iktisadi kaos sebebiyle meydana gelen göçler neticesinde Anadolu'da nüfusun azaldığını gören Bizans yönetimi, Germenler, Slavlar, Katalanlar gibi Avrupa kökenli kavimler yanında Peçenek, Uz, Kuman (Kıpçak) gibi Hristiyanlığı benimsemiş savaşçı Türk topluluklarını da Anadolu'ya yerleştirme gibi bir politika izlemiştir (TÜİK, 2013, XI). Bu yerleşimler gruplar halinde olmuş ve egemenlik iddiası taşımadıkları konusunda ortak bir görüş vardır. Ancak Ankara ve Kastamonu yolu üzerinden İstanbul'a giden Bizans ordusuna göçebelere oluşun Türkmenlerin 1074 yılında saldırması, Türklerin giderek yöreye egemen olmaya çalıştıkları söylenebilir (<https://yazikoyum.wordpress.com>, 2017).

Karabük ve çevresi, Muhiddin Mesut Şah, Selçuklu Sultanı II. Kılıç Arslan'ın oğlu ve onun zamanı olan 1196 tarihinde Türklerin eline geçmiştir (<http://www.karadenizgezi.net>, 2017). Ancak Selçuklulardan sonra bölgeye beylikler egemen olmuştur. 1402 tarihinde Candaroğulları, Karabük ve çevresine yeniden egemen olmuştur. Osmanlı padişahı Mehmet Çelebi (I. Mehmet) son kez Candaroğulları topraklarını alarak Karabük ve çevresini Osmanlı topraklarına katmıştır. Karabük ve çevresinde 1392 tarihinde Yıldırım Beyazıt ile başlayan Osmanlı egemenliği 1402 Ankara Savaşı ile son bulmuştur. Timur'un Anadolu'dan çekilmesi ile Anadolu Beylikleri tekrardan canlanmıştır (<http://turizmbolgesi.com>, 2017).

Karabük, 1935 yılında açılan Ankara-Zonguldak demiryolunun üzerinde yer almaktadır. 1937 yılına kadar, Safranbolu'ya bağlı Öğlebeli Köyü'nün 13 hanelik bir mahallesi konumundadır. Demiryolu ile taşıma şartlarının varlığı ve kömür yataklarının yakınlığı nedeniyle, burada bir demir çelik fabrikası kurulmasına karar verilmiştir (<http://www.karabuk.gov.tr>, 2017). 3 Nisan 1937'de Karabük'ün başlıca geçim kaynağı olan Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın temelleri atılmış ve Karabük hızlı bir biçimde kentleşmeye başlamıştır (Ceylan ve Somuncu, 2016: 56).

Günümüzde Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde yer alan Karabük ili; Bartın, Kastamonu, Çankırı, Bolu ve Zonguldak illeri ile komşudur. Karabük; Eflani, Eskipazar, Ovacık, Yenice ve Safranbolu ilçeleri ile birlikte 4.109 km²'lik yüzölçümüne sahip olup Ankara'ya 223 km, İstanbul'a 410 km uzaklıktadır (Tunçözgür, 2012: 25). Karabük, 6 Haziran 1995'te, Zonguldak'ın Yenice, Safranbolu ve Eflani ile Çankırı'nın Ovacık ve Eskipazar ilçelerinin birleştirilmesiyle Türkiye'nin 78. vilayeti olarak kabul edilmiştir. Karabük'ün merkez ilçesi ile beraber 6 ilçesi, 8 beldesi ve 270 köyü bulunmaktadır (<http://www.karabuk.gov.tr>, 2017). Karabük'ün İlçeleri; merkez ilçe, Eflani, Eskipazar, Ovacık, Safranbolu ve Yenice'dir.

Karabük ilinde Karabük Demir Çelik Fabrikası'ndan sonra ikinci en büyük ekonomik hareketi oluşturan ve ilin sosyokültürel canlılığa katkıda bulunan yer Karabük Üniversitesi'dir. Karabük Üniversitesi, 5662 sayılı "Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda ve Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" 29 Mayıs 2007 tarihli ve 26536 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak kurulmuştur (Karabük Üniversitesi Faaliyet Raporu, 2017: 8). Karabük Üniversitesinde 4 Enstitü, 16 Fakülte, 5 Yüksekokulu, 4 Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır (<http://karabuk.edu.tr>,2017). 2017 yılı itibariyle Karabük Üniversitesinde 943 akademik personel, 500 idari personel ve 262 taşeron işçisi çalışmaktadır (<http://personel.karabuk.edu.tr>, 2017).

2.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Turizm sektöründe çevre duyarlılığı ve doğal ve kültürel kaynakların korunmasını öne çıkarmasıyla eko-turizm, dikkat çekici hızlı bir gelişim göstermekte ve her geçen zaman diliminde daha fazla insan tarafından bilinçli bir şekilde tercih edilen bir turizm çeşidi olmaktadır.

Türkiye'de de dünya genelindeki benzer şekilde turizmin çeşitlendirilmesi, tüm bölgelere ve tüm yıla yayılması bağlamında çalışmalar devam etmekte ve bu anlamda her düzeydeki kişi ve kurumun desteği beklenmektedir. Bu kapsamda öne

çıkarılan alternatif turizm çeşitlerinden bir tanesi de eko-turizmdir. Eko-turizm kırılğan yapısıyla iyi irdelemesi gereken bir turizm çeşididir. Bu nedenle eko-turizme yönelik algı ve davranışların bilimsel bir perspektifte ele alınması gerekmektedir. Bu araştırma, Karabük ili özelinde eko-turizm algısına üniversite personeli perspektifinden bir anlayış geliştirmeyi öngörmektedir. Özellikle araştırmanın Karabük ilinin eko-turizm yönünden çeşitliliğini artırma ve aktif alan faaliyet alanlarının korunmasına yardımcı olunması hedeflenmektedir.

2.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Kırsal bölgelerdeki iş olanaklarının kısıtlı olması ve mevcut üretim yöntemlerini yetersizliği, bölge insanların büyük kentlere göç etmesine neden olmaktadır (Kozak ve Bahçe, 2009: 107). Kırsal yerler; kent merkezlerinden uzak, az ve dağınık bir nüfusa sahip tarımsal toprakları verimsiz, düşük gelir, yüksek oranlı dış göç, azalan ve yaşlanan nüfus ile yüksek oranda işsizlik sorunlarının olduğu bölgelerdir (Özgüç, 1998: 147-148).

Gelişen zaman dilimin de, zengin turizm kaynaklarına sahip kırsal bölgelerin, planlı ve faydalı bir turizm uygulamaları ile turistik yönden gelişmesi, değişen turist ihtiyaçlarını göz önüne alarak kırsal alanlarda tarımsal gelişmenin yanı sıra kırsal turizm gibi diğer sektörleri de kapsamına alan fonksiyonlu yaklaşımlar öngörülmektedir. Kırsal bölgelerde istihdam ve gelir imkanları oluşturmak amacıyla, turizmin kalkındırılması kırsal bölgelerde ekonomik ve sosyal canlanmanın etkili bir aracı olarak kabul edilmektedir (Akça vd., 2000; Sharpley, 2006; Yıldız, 2007; Ünlüönen vd., 2007).

Bundan hareketle, turizmin çeşitlendirilmesinde ve özellikle kırsal alanların gelecekteki sürdürülebilir gelişiminde eko-turizminin rolünün belirlenmesi ve Karabük ili içerisindeki eko-turizm potansiyelinin değerlendirilmesidir. Tabiat Parkı, dağları, ormanları, yaylaları, bitki ve hayvan türleri, mağara ve kanyon gibi doğal varlıkları ve ilginç jeolojik oluşumları açısından oldukça zengin, eko-turizm açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Karabük özelinde yapılan bu tez çalışmasında, Türkiye Turizm Stratejisi Kavramsal Eylem Planı içerisinde “Batı Karadeniz Eko-turizm Koridoru” içerisinde

yer almakta olan Karabük ili özelinde üniversite çalışanlarının eko-turizm algılarını tespit etmektir.

2.4. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizme yönelik algılarının araştırıldığı çalışmanın bu bölümünde, alan çalışmasında, öngörülen hipotezler, evren ve örneklem ile ilgili bilgiler verildikten sonra elde edilen verilerin toplanma yöntemi ve analizine ilişkin tanımlayıcı bilgilere yer verilmektedir.

2.4.1. Araştırmanın Yöntemi ve Hipotezleri

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmalar oransal olarak değerlendirilen verilerin istatistiksel yöntemleri ile çözümlenmesi yoluyla ve sosyal olguların incelendiği ve bu olgular arasındaki sebep-sonuç bağları ortaya koyularak sosyal düzenin problemlerini ortaya koymayı hedefleyen araştırmalardır (Şavran, 2009: 79-80). Eğer yapılacak çalışmada hipotezler bulunuyorsa ve istatistiksel olarak sonuç elde edilecekse bu metodoloji önemsenmelidir. Araştırmaya başlamadan evvel iyi bir planlama gerektirmektedir. Nicel araştırma çözümlenmesinde önceden belirlenen hipotez ya da hipotezler kontrol edilmektedir. Bu tür araştırmalarda, veri toplama yöntemi olarak anket, deney, tarama ve yapılandırılmış görüşme teknikleri kullanılmaktadır (Padem vd., 2012: 58).

Araştırmada üniversite personelinin demografik özellikleri bağımsız değişkenler olarak ön görülmüştür. Bağımlı değişkenler olarak ise eko-turizme ilişkin algılar kabul edilmiştir. Bu kapsamda araştırma test edilmesi öngörülen hipotezler şu şekilde belirlenmiştir:

- H_1 : Üniversite personelinin cinsiyeti ile eko-turizm algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H_{1-1} : Üniversite personelinin cinsiyeti ile eko-turizmin ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.

- H₁₋₂: Üniversite personelinin cinsiyeti ile eko-turizmin çevresel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₁₋₃: Üniversite personelinin cinsiyeti ile eko-turizmin sosyokültürel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₂: Üniversite personelinin medeni durumları ile eko-turizm algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₂₋₁: Üniversite personelinin medeni durumları ile eko-turizmin ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₂₋₂: Üniversite personelinin medeni durumları ile eko-turizmin çevresel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₂₋₃: Üniversite personelinin medeni durumları ile eko-turizmin sosyokültürel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₃: Üniversite personelinin yaşları ile eko-turizm algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₃₋₁: Üniversite personelinin yaşları ile eko-turizm ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₃₋₂: Üniversite personelinin yaşları ile eko-turizm çevresel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₃₋₃: Üniversite personelinin yaşları ile eko-turizm sosyokültürel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₄: Üniversite personelinin türü ile eko-turizm algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₄₋₁: Üniversite personelinin türü ile eko-turizmin ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₄₋₂: Üniversite personelinin türü ile eko-turizmin çevresel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₄₋₃: Üniversite personelinin türü ile eko-turizmin sosyokültürel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₅: Üniversite personelinin hizmet süresi ile eko-turizm algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₅₋₁: Üniversite personelinin hizmet süresi ile eko-turizmin ekonomik algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.

- H₅₋₂: Üniversite personelinin hizmet süresi ile eko-turizmin çevresel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- H₅₋₃: Üniversite personelinin hizmet süresi ile eko-turizmin sosyokültürel algısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.

2.4.2. Evren ve Örneklem

Bir bilimsel araştırmada evrenin net bir şekilde tanımlanması ve sınırlarının doğru bir şekilde belirlenmesi önemli bir gerekliliktir (Özmen, 1999: 26). Evren, üzerinde alan çalışması yapılarak sonuçları temsil etme kapasitesine sahip ve belirli bir tanıma uyan aynı cinsten kişilerin kurumların vb. tümüne olup, araştırmının konusuna göre değişiklik gösterebilir (İftar, 1999: 7; Padem, vd., 2012:).

Bu çerçevede bu araştırmanın evreni, Karabük Üniversitesinde çalışmakta olan akademik ve idari personeller (akademisyen, memur ve taşeron işçiler) olarak kabul edilmiştir.

Evren hacminin çok geniş alanda olması sebebiyle zaman ve maddi kısıtlardan dolayı çoğunlukla tam sayımı olanaksız hale getirmektedir. Bu durumda izlenmesi gerekli en uygun yolun, hedef kitlenin içinde yer alan, özellikleri ve verdikleri cevapların evreni yansıtacak daha küçük bir gruptaki kişilerden bilgi toplanması olduğu ifade edilmekte (Şavran, 2012: 145) ve bilgi toplanan grup örneklem olarak adlandırılmaktadır (Nakip, 2013: 263).

Bu çalışmada da evrenin tümüne ulaşılabacağından hareketle bir örneklem alınması yoluna gidilmiştir. Karabük Üniversitesi personelinin özelliklerini içerecek örneklemin ortaya çıkmasında, olasılığa dayalı örnekleme türlerinden biri olan kolayda örneklem seçim tekniğinden faydalanmıştır. Örneklem hacmi veya büyüklüğü için aşağıdaki formülden faydalanılmıştır.

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2(N-1) + t^2 p q}$$

Evrendeki birey sayısı (N=1705) kişi olarak hesaplanmıştır. İncelenen olayın görülüş sıklığı (p = 0,5) ve görülmemesi sıklığı (q = 0,5) olarak tespit edilmiştir. 0,5 hata payı ve %95 güven aralığında t tablosuna göre bulunan değer 1,96 olarak tespit

edilmiştir. Veriler formülde yerine konulduğunda örnekleme dâhil edilmesi gereken kişi sayısının 313 olduğu tespit edilmiş olup araştırmaya 332 kişi dâhil edilmiştir (Sekaran, 2003: 294; Krejcie ve Morgan, 1970: 608).

2.4.3. Veri Toplama Yöntemi

Toplumsal olgu ve olaylara ilişkin doğru istatistikî bilgilerin elde edileceği temel kaynak insandır ve bu kaynaktan direk bilgi alma yöntemlerinden biri de yüz yüze anket tekniğidir. Bilimsel çalışmaların evren ve örneklemeden sonraki en önemli aşaması doğru veri ve bilgilerin toplanması aşamasıdır. (Odabaşı, 1999: 81). Anket, araştırmanın konusu çerçevesinde şekillendirilmiş ve örneklemeden doğru bilgileri elde etmek amacıyla tasarlanmış veri formlarıdır (Nakip, 2013: 173).

Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizme ilişkin algılarını belirlemek için yüz yüze görüşme yöntemi kapsamında anket tekniği kullanılmış olup söz konusu anket formu iki bölüm şeklinde tasarlanmıştır. Birinci bölümde, Üniversite personelinin özelliklerinin tespiti için (cinsiyet, yaş, medeni durum, personel türü, kurumda çalışma süresi, şehirde yaşama süresi ve eko-turizmin ifade ettiği şey) olmak üzere 7 soru sorulmuştur. Anketin ikinci bölümü ise toplam 16 ifade ve 3 alt boyuttan (ekonomik etkiler çevresel etkiler ve sosyo-kültürel etkiler) oluşan bir ölçekten oluşmaktadır. Söz konusu ölçek, Kavak'ın 2015 yılında Edremit Körfezi kuzey kıyılarında yaşayan yerli halk üzerinde gerçekleştirmiş olduğu çalışmadan alınmıştır. Eko-turizme ilişkin algıyı ölçmeyi amaçlayan ölçek ifadeler 5'li Likert tipi (1=Kesinlikle Katılmıyorum ve 5=Kesinlikle Katılıyorum") ile derecelendirilmiştir. Çalışmada kullanılan Anket Formu Ek-1'de sunulmuştur.

2.4.4. Araştırma Verilerinin Analizi

Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizme yönelik algılarının tespiti için yapılan alan çalışması sonucunda elde edilen verilerin analizi, SPSS 20 istatistik paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi araştırmacının değişkenler arasında ki ilişkiler hakkında tam bir bilgiye sahip olmadığı durumlarda, bu ilişkilerin belirlenip açıklanmasını ifade eden bir analiz türüdür. Araştırma verilerinin analizi çerçevesinde öncelikle, ölçek boyutlarının tespiti için açıklayıcı faktör analizi ve güvenilirlik değerleri hesaplanmıştır. (Padem vd., 2012: 193).

Açıklayıcı faktör analizinde iki temel unsur vardır. Bu değerlerden ilki olan Barlett değeri; alan çalışması sonucu elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu gösteren bir değerdir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ise, örnekleme dâhil edilen kişilerin yeterliliğini gösteren bir değerdir. İstatiksel olarak KMO değerinin 0.50'den düşük olması durumunda, faktör analizine devam edilemeyeceği ifade edilmektedir (Kaya, 2013: 180). Güvenirlik ise, araştırmada kullanılan ölçeğin farklı ölçümlerde benzer bulguların elde edildiğini tespit etmeye yarayan bir değerdir (Şavran, 2012: 69). Alfa katsayısından hareketle ölçeğin güvenilirliği, “ $0,00 \leq \alpha < 0,40$ için güvenilir değildir, $0,40 \leq \alpha < 0,60$ için güvenilirlik düşüktür, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ için oldukça güvenilirdir ve $0,80 \leq \alpha < 1,00$ için güvenilirlik yüksektir” biçiminde yorumlanmıştır (Kalaycı, 2010: 405).

Analizler kapsamında, araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerinin ve ölçek ifadelerine katılım düzeylerinin tespiti için tanımlayıcı analizler yapılmıştır. Personelin ölçek ifadelerine katılım oranları “1.00-1.80 = kesinlikle katılmıyorum, 1.81-2.60 = katılmıyorum, 2.61-3.40 = kısmen katılıyorum, 3.41-4.20 = katılıyorum ve 4.21-5.00 = kesinlikle katılıyorum” biçiminde yorumlanmıştır (Özdamar, 2001: 145). Analizlerin üçüncü aşamasında, eko-turizm algısının üniversite personelinin demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu çerçevede bağımsız iki grup arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için t-Testi (independent sample t test) ve ikiden çok bağımsız değişken arasındaki anlamlı farklılığı belirlemek için yapılan One-Way ANOVA testinden yararlanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004: 172-186).

2.4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Üniversite çalışanlarının eko-turizme yönelik algılarının test edildiği bu çalışmada sınırlılıklar şu şekilde belirlenmiştir:

- Araştırma, Karabük üniversite personelinin, ekoturizme yönelik algılarının tespit edilmesine yönelik hazırlanan anket ölçeği ile sınırlıdır,
- Araştırma, Karabük üniversitesinde görev yapan akademik, idari ve taşeron işçilerinin Eylül 2017- Aralık 2017 görüşleri ile sınırlıdır,
- Bu araştırma eko-turizm, eko-turizm türleri konuları ile sınırlıdır.

2.5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmanın bulgular kısmında, Karabük Üniversitesi özelinde gerçekleştirilmiş olan alan çalışmasına ilişkin veriler, analiz edilerek çeşitli yorumlar geliştirilmiştir. Bu çerçevede, alan çalışmasında kullanılan eko-turizm algısı ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirliği, üniversite personelinin demografik özellikleri, ölçek ifadelerine katılım düzeyleri ile söz konusu algının üniversite personelinin tanımlayıcı bilgilerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik bulgular yer almaktadır.

2.5.1. Ölçeğin Geçerlilik ve Güvenilirliğine Yönelik Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeğin yapısal olarak geçerli olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan faktör analizi sonuçları ve güvenilir olup olmadığını belirlemek için kontrol edilen Cronbach's Alpha değerleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Faktör Analizine İlişkin Bulgular

İfadeler	1.Ekonomik Algi	2.Çevre Algısı	3.Sosyo-KültürelAlgi
Eko-turizmin gelişimi yörenin ekonomik durumuna katkıda bulunmaktadır.	,748		
Eko-turizm faaliyetleri yörenin tanıtımına katkı sağlamaktadır.	,746		
Eko-turizm faaliyetleri, Karabük'ün dışa açılmasını sağlamaktadır.	,731		
Eko-turizm yörede diğer ticari ve sanayi faaliyetlerin gelişmesini sağlamaktadır.	,704		
Eko-turizm faaliyetleri, halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir.	,680		
Eko-turizmin gelişimi yörenin ekonomik durumuna katkıda bulunmaktadır.	,671		
Eko-turizm sayesinde yöre halkın alım gücü artmaktadır.	,667		
Eko-turizm faaliyetleri, halkın çevreyi daha da temiz tutmasını sağlamaktadır.		,830	
Eko-turizm faaliyetleri, doğa ile baş başa bir tatil yapma imkânı sunmaktadır.		,810	
Eko-turizm, tarihi ve kültürel dokunun korunmasına yardımcı olmaktadır		,794	
Eko-turizm faaliyetleri, yörenin kentleşme olgusunu hızlandırmıştır.		,766	
Eko-turizm faaliyetleri, doğanın korunmasına destek olmaktadır.		,765	
Eko-turizm faaliyetleri, yerli halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünç duymasına neden olmaktadır.			,878
Yöredeki eko-turizm faaliyetleri, insanların birbirine yakınlaşmasını sağlamaktadır.			,846
Eko-turizm faaliyetleri, yöre kültürünün tanınmasında bir köprü görevi üstlenmiştir.			,797
Eko-turizm faaliyetleri, stresten uzaklaşmayı sağlamaktadır.			,741
Özdeğerler	3,713	3,027	2,607
Varyans Açıklama Oranı (Toplam 58,702)	23,204	19,202	16,296
Ölçek Güvenilirliği		0,705	
Alt Boyut Güvenilirliği	0,834	0,853	0,835

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0,825

Bartletttesti: $\chi^2=1960,021$; $p=0,000$

Ölçeğin geçerli olup olmadığının tespiti için yapılan açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO=0,825) ve Bartlett ($\chi^2=1960,021$; $p<0,000$) değerlerinin faktör analizi açısından uygulanabilir olduğu söylenebilir. Tablo 6'da incelendiğinde; Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizme yönelik algılarını ölçen ölçeğin, toplam varyansın %58,702'ini açıkladığı ve özdeğeri 1'in

üzerinde olan toplam 3boyuttan oluştuğu görülmektedir. Eko-turizme ilişkin algıyı ortaya koyan ifadelerin faktör yüklerinin de yapısal olarak geçerli olduğu görülmektedir. Nitekim literatürde, belli bir olguyu ölçen ölçek ifadelerinin yük değerinin 0,35 ya da daha fazla olmasının, ölçeğin kullanılabilirliği için yeterli olduğu belirtilmiştir (Büyüköztürk, 2007). Ayrıca Üniversite personelinin eko-turizme ilişkin algılarını ölçen ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha $\alpha=0,705$) düzeyde çıkmıştır. Bu sonucun $\alpha=0,70$ olması, kullanılan ölçeğin yüksek güvenirlikte olduğuna işaret etmektedir (Kayış, 2009: 405).

Birinci faktörün özdeğeri 3,713ve toplam varyansı %23,204 olup “ekonomik algı” olarak isimlendirilmiştir. Bu boyut; eko-turizmin gelişimi yörenin ekonomik durumuna katkıda bulunarak, yöre halkı için yeni iş fırsatları doğurarak ve alım gücünü artırarak, yaşam kalitesini yükselttiği, Eko-turizmin yörede diğer ticari ve sanayi faaliyetlerin gelişmesini sağlayarak, Karabük’ün dışa açılmasını sağladığı ve yörenin tanıtımına katkı sağladığına ilişkin ifadelerden oluşmaktadır.

İkinci faktörün özdeğeri 3,027ve toplam varyansı %19,202 olup “çevresel algı” olarak isimlendirilmiştir. Bu boyut; yörenin kentleşme olgusu, çevrenin daha da temiz tutulması, tarihi ve kültürel dokunun, doğanın korunması ile doğayla iç içe bir tatil yapma imkânı sağlama gibi eko-turizme ilişkin çevresel algıyı ölçen ifadelerden oluşmaktadır.

Üçüncü faktörün özdeğeri 2,607ve toplam varyansı %16,296 olup “sosyo-kültürel algı” olarak isimlendirilmiştir. Bu boyut; yöre kültürünün tanınmasında bir köprü görevi görme, insanların birbirine yakınlaştırma, yerli halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünç duymasını sağlama ve stresten uzaklaşma gibi eko-turizmin sosyo-kültürel katkılarını ölçen ifadelerden oluşmaktadır.

2.5.2. Üniversite Personelinin Tanımlayıcı Bilgilerine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, alan çalışmasına katılan Karabük Üniversitesi personelinin demografik bilgilerine yönelik bulgularına yer verilmiştir. Bu çerçevede Tablo 7’de araştırmaya katılan personelin demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 7.Karabük Üniversitesi Personelinin Tanımlayıcı Bilgileri

Cinsiyet	f	%	Personel Türü	f	%
1.Kadın	138	41,6	1. Akademisyen	121	36,4
2.Erkek	194	58,4	2. Memur	125	37,7
Medeni Durum	f	%	3. Taşeron İşçisi	86	25,9
1.Evli	180	54,2	Çalışma Süresi	f	%
2.Bekâr	152	45,8	1. 1 Yıldan Az	78	23,5
Yaş	f	%	2. 1-5 Yıl	86	25,9
1. 30 Yaş ve Altı	43	13,0	3. 6-10 Yıl	100	30,1
2.31-35 Yaş	57	17,2	4. 11 Yıl ve Üstü	68	20,5
3. 36-40 Yaş	115	34,6	Genel Toplam	332	100
4. 41 Yaş ve Üstü	117	35,2			

Eko-turizme yönelik olarak yapılan araştırmaya katılan personelden, %41,6'sı kadın ve %58,4'ü erkektir. Kadın ve erkeklerden %54,2'si evli ve %45,2'si bekârdır. Personelden %13'ü 30 yaş ve altında, %17,2'si 31-35 yaşları arasında, %34,6'sı 36-40 yaşları arasında ve %35,2'si 40 yaşın üstündedir. Araştırmaya katılan personelin %36,4'ü akademisyen, %37,7'si memur ve %25,9'utaşeron işçisinden oluşmaktadır. Personelin, %23,5'i 1 yıldan az süredir, %25,9'u1-5 yıl, %30,1'i6-10 yıl ve %20,5'i11 ve üzeri yıldır Karabük Üniversitesinde çalıştığını ifade etmiştir.

2.5.3. Eko-Turizm Algısına Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, alan çalışmasına katılan alan çalışmasına katılan Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizme ilişkin algılarını ölçen ölçek ifadelerine katılım düzeylerine yer verilmiştir. Bu kapsamda Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizme ilişkin algısı Tablo 8'de sunulmuştur.

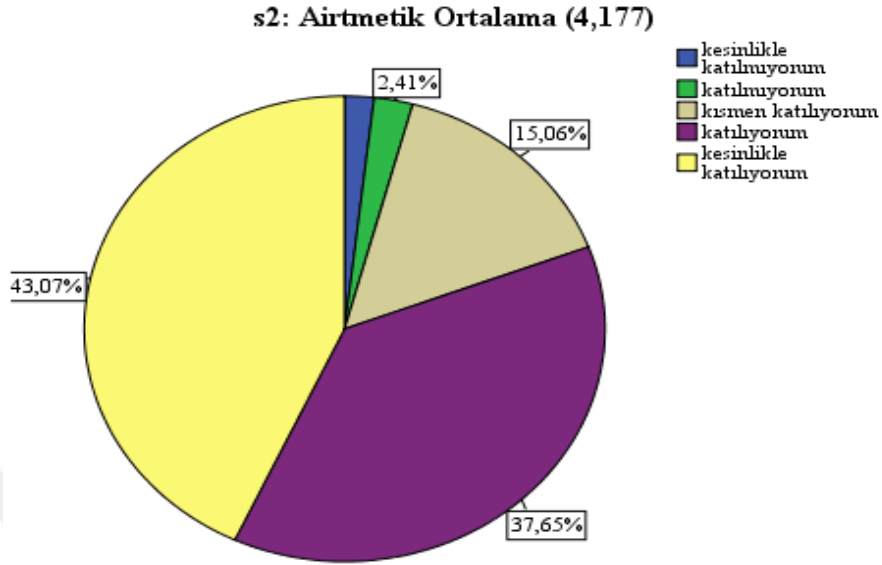
Tablo 8.Eko-Turizme Algısına Yönelik Bulgular

Cinsiyet	Min.	Mak.	\bar{x}	SD
Eko-Turizme İlişkin Ekonomik Algı	1,57	5,00	4,079	0,658
Eko-Turizme İlişkin Çevre Algısı	1,00	5,00	3,806	1,107
Eko-Turizme İlişkin Sosyo-Kültürel Algı	1,00	5,00	3,335	1,053
Eko-Turizme İlişkin Genel Algı	2,25	4,88	3,807	0,508

Tablo 8'de görüldüğü üzere; Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizmin ekonomik ($\bar{x}=4,079$), çevresel ($\bar{x}=3,86$)ve sosyo-kültürel ($\bar{x}=3,335$)boyutlarına ilişkin algısının olumlu düzeyde olduğu görülmektedir ($\bar{x}=3,807$).

Faktör analizi sonucu elde edilen eko-turizme ilişkin ekonomik algı ifadeleri, faktör yükleri dikkate alınarak sıralanmıştır. Bu çerçevede Şekil 1'de araştırmaya

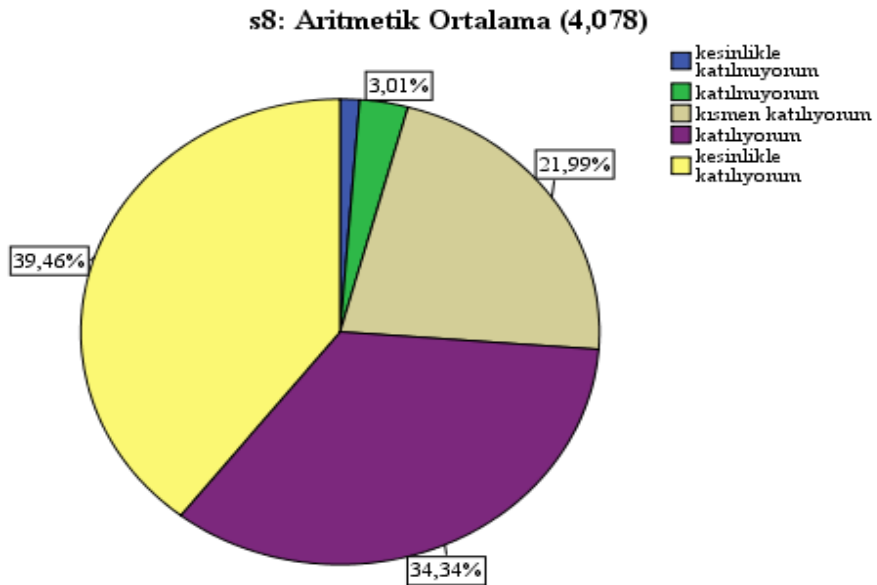
katılan personelin “Eko-turizm faaliyetleri, yöre halk için yeni iş fırsatları doğurmaktadır” ifadesine katılım düzeyleri sunulmuştur.

Şekil 1. Eko-Turizmin Yeni İş Fırsatlarına Katkısı

Karabük Üniversitesi personelinin %80,72’si eko-turizm faaliyetlerinin, yöre halk için yeni iş fırsatları doğurduğunu düşünmektedir ($\bar{x}=4,177$).

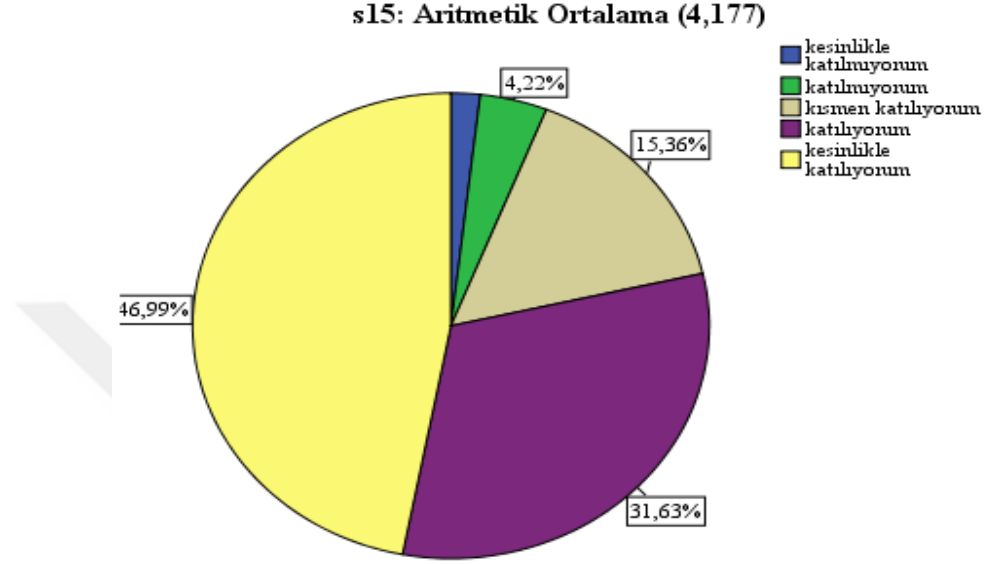
Şekil 2’de araştırmaya katılan personelin “Eko-turizm faaliyetleri, yörenin tanıtımına katkı sağlamaktadır” ifadesine katılım düzeyleri sunulmuştur.

Şekil 2. Eko-Turizmin Yörenin Tanıtımına Katkısı

Karabük Üniversitesi personelinin %73,80'inin eko-turizm faaliyetlerinin, yörenin tanıtımına katkı sağladığının düşünmektedir ($\bar{x}=4,078$).

Şekil 3'te araştırmaya katılan personelin "Eko-turizm faaliyetleri, Karabük'ün dışa açılmasını sağlamaktadır" ifadesine katılım düzeyleri sunulmuştur.

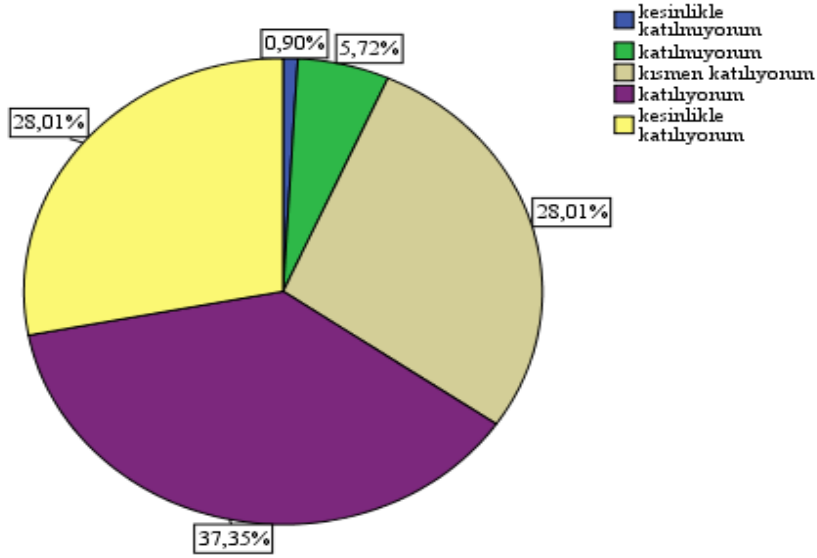

Şekil 3. Eko-Turizmin, Karabük'ün Dışa Açılmasına Katkısı

Karabük üniversitesi personeli, %78,62 katılımıla bölgedeki eko-turizm faaliyetlerinin Karabük'ün dışa açılmasını sağladığına inanmaktadır ($\bar{x}=4,177$).

Şekil 4'te araştırmaya katılan personelin "Eko-turizm yörede diğer sanayi ve ticari faaliyetlerin gelişmesini sağlamaktadır" ifadesine katılım düzeyleri sunulmuştur.

s11: Aritmetik Ortalama (3,858)

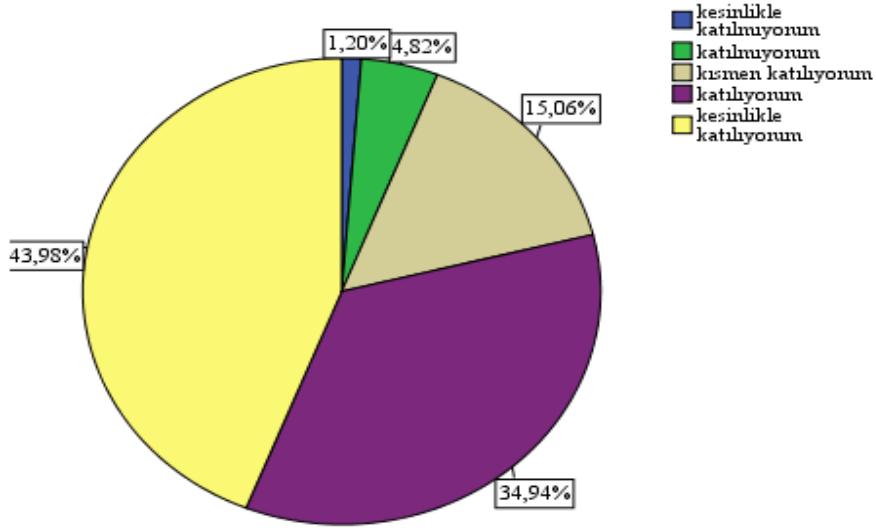

Şekil 4. Eko-Turizmin, Diğer Sanayi ve Ticari Faaliyetlere Katkısı

Eko-turizmin diğer sanayi ve ticari faaliyetlerin gelişimini etkilemektedir diyenlerin oranı %65,36 ve kısmen etkilemektedir diyenlerin oranı %28,01'dir. Aritmetik ortalamadan hareketle Karabük üniversitesi personelinin, bölgedeki eko-turizm faaliyetlerinin Karabük'teki diğer sanayi ve ticari faaliyetlerin gelişmesine katkıda bulunduğu inandığı söylenebilir ($\bar{x}=3,858$).

Şekil 5'te araştırmaya katılan personelin "Eko-turizm faaliyetleri, yerli halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir" ifadesine katılım düzeyleri sunulmuştur.

s6: Aritmetik Ortalama (4,156)

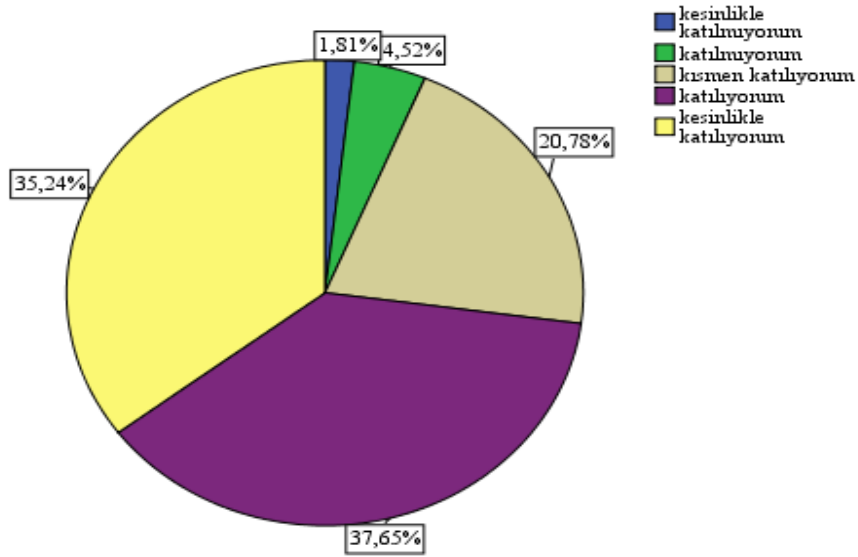

Şekil 5. Eko-Turizmin Yaşam Kalitesine Katkısı

Karabük üniversitesi personelinin %78,92 gibi büyük bir kısmı, Karabük'teki eko-turizm faaliyetlerinin, yerli halkın yaşama kalitesini yükselttiğini düşünmektedir ($\bar{x}=4,156$).

Şekil 6'da personelin "Eko-turizmin gelişimi, yörenin ekonomik durumuna katkıda bulunmaktadır" ifadesine katılım düzeyleri sunulmuştur.

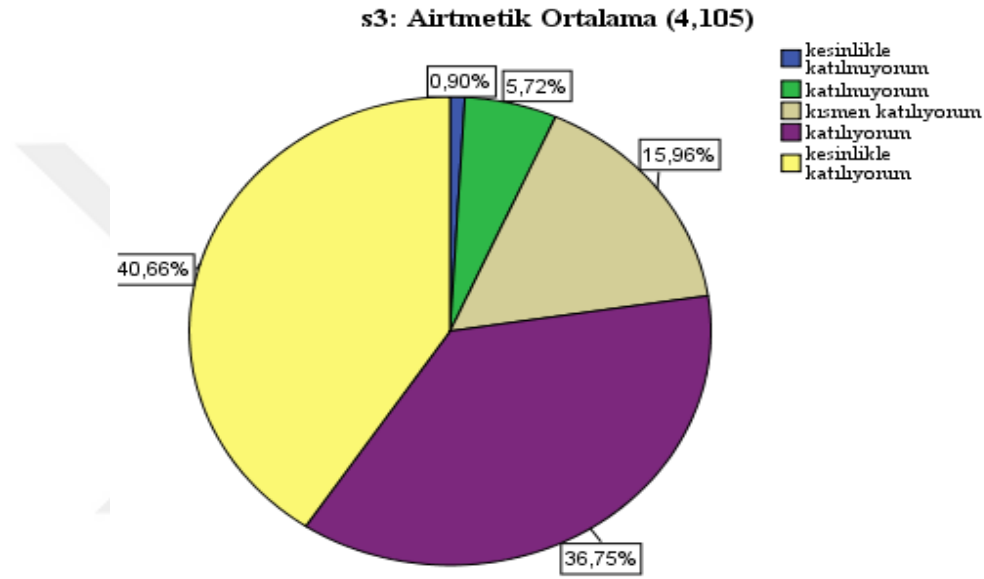
s1: Aritmetik Ortalama (4,000)

Şekil 6. Eko-Turizm Gelişiminin Ekonomik Duruma Katkısı

Eko-turizm gelişiminin, yörenin ekonomik durumuna katkı sağlamaktadır diyen personelin oranı %72,89 ve kısmen katkıda bulunmaktadır diyenlerin oranı %20,78'dir. Aritmetik ortalamadan hareketle Karabük üniversitesi personelinin, Karabük'te eko-turizm faaliyetlerinin gelişmesinin, yörenin ekonomik durumuna katkı sağladığını düşündüğü söylenebilir ($\bar{x}=4,000$).

Şekil 7'de personelin "Eko-turizm sayesinde yöre halkın alım gücü artmaktadır" ifadesine katılım düzeyleri sunulmuştur.

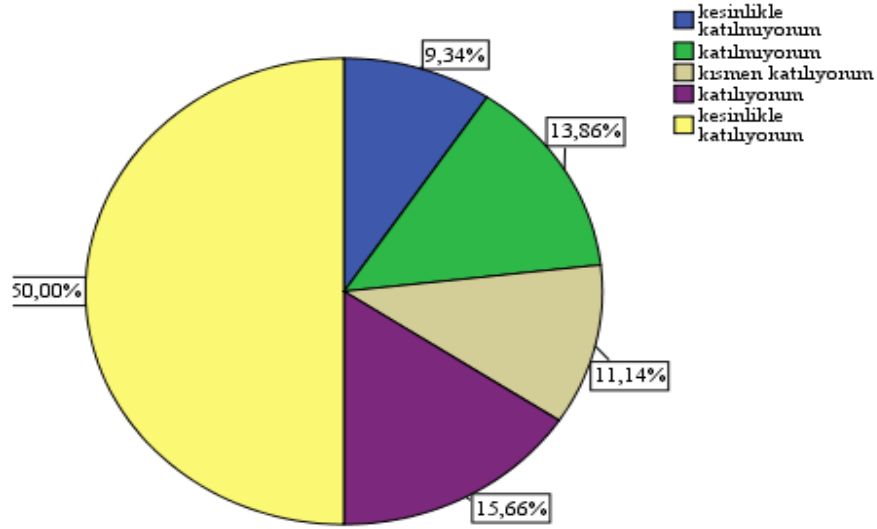

Şekil 7. Eko Turizmin Yaşam Kalitesine Katkısı

Eko-turizm sayesinde yerli halkın alım gücünün arttığını düşünen Karabük üniversitesi personelinin oranı %77,41 ve kısmen alım gücüne katkı sağladığını düşünenlerin oranı %15,96'dır($\bar{x}=4,105$).

Faktör analizi sonucu elde edilen eko-turizme ilişkin çevre algısı ifadeleri, faktör yükleri dikkate alınarak sıralanmıştır. Bu çerçevede Şekil 8'de Karabük Üniversitesi personelinin "Eko-turizm faaliyetleri, halkın çevreyi daha da temiz tutmasını sağlamaktadır" ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

s9: Aritmetik Ortalama (3,831)

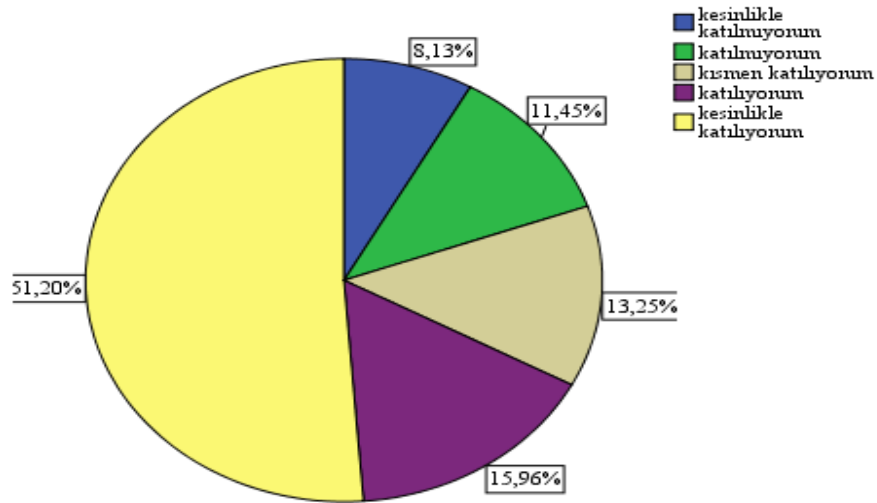

Şekil 8. Eko Turizmin Çevre Temizliğine Katkısı

Eko-turizm faaliyetlerini, halkın çevreyi daha temiz tutmasını sağladığını düşünen personelin oranı %65,66 ve kısmen katkıda bulunmaktadır diyenlerin oranı %11,14'tür. Aritmetik ortalamadan hareketle Karabük üniversitesi personelinin, eko-turizm faaliyetlerinin, çevrenin daha da temiz tutulmasına katkıda bulunduğu söylenebilir ($\bar{x}=3,831$).

Şekil 9'da personelin "Eko-turizm faaliyetleri, doğa ile baş başa bir tatil yapma imkânı sunmaktadır" ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

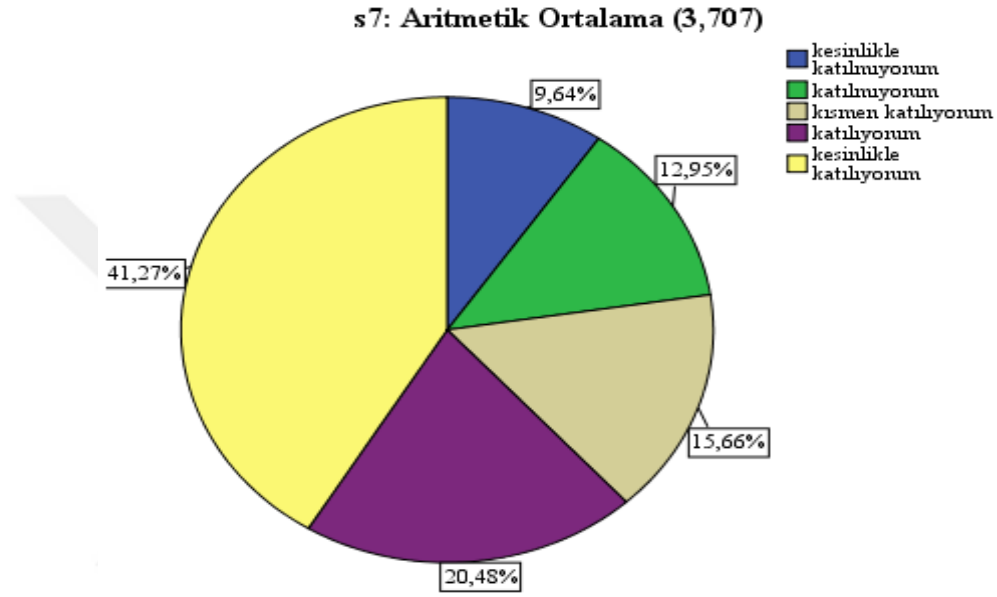
s16: Aritmetik Ortalama (3,906)

Şekil 9. Eko-Turizm Faaliyetlerinin Tatil Yapma İmkânına Katkısı

Eko-turizm faaliyetlerinin, doğayla iç içe bir tatil yapma imkânı sağladığını düşünen personelin oranı %67,16 ve kısmen katkıda bulunmaktadır diyenlerin oranı %13,25'tir. Dolayısıyla Karabük Üniversitesi personeli, eko-turizm faaliyetlerinin, doğayla iç içe bir tatil yapma imkânı sağladığını düşünmektedir ($\bar{x}=3,906$).

Şekil 10'da personelin "Eko-turizm, tarihi ve kültürel dokunun korunmasına yardımcı olmaktadır" ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

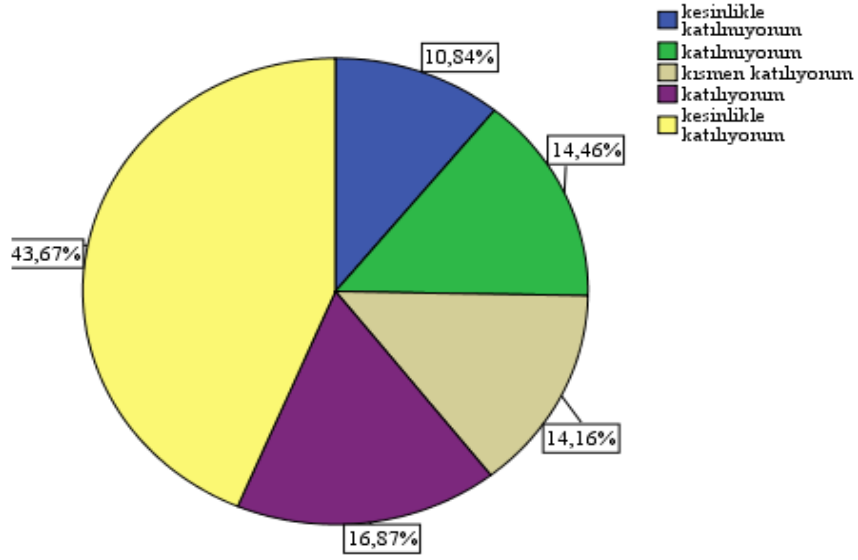

Şekil 10. Eko-Turizmin Tarihi ve Kültürel Dokunun Korunmasına Katkısı

Karabük Üniversitesi personelinin %61,75 katılımı ile, eko-turizmin bölgedeki tarihi ve kültür varlıklarının korunmasına katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir ($\bar{x}=3,707$).

Şekil 11'de personelin "Eko-turizm faaliyetleri, yörenin kentleşme olgusunu hızlandırmıştır" ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

s4: Aritmetik Ortalama (3,680)

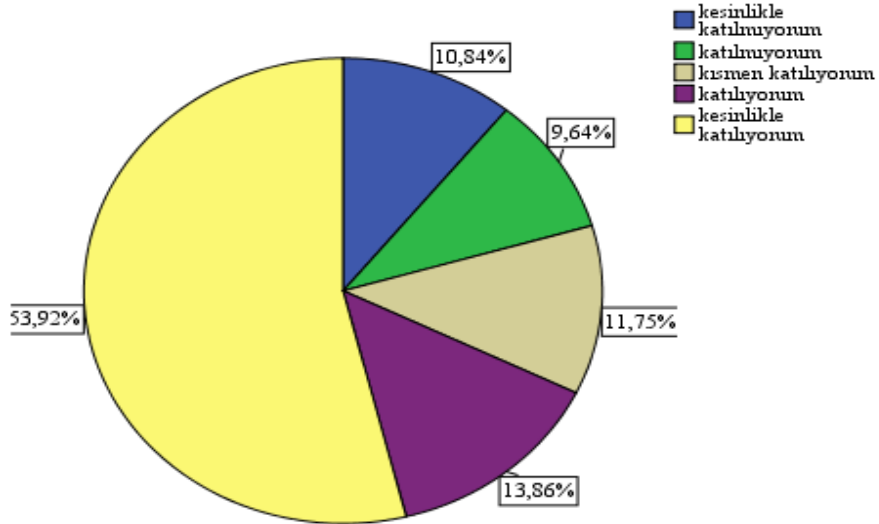

Şekil 11. Eko-Turizmin Kentleşme olgusuna Katkısı

Karabük Üniversitesi personelinin %60,64'ü, eko-turizmin bölgedeki kentleşme olgusuna hızlandırdığını düşündüğü ortaya çıkmıştır ($\bar{x}=3,680$).

Şekil 12'de personelin "Eko-turizm faaliyetleri, doğanın korunmasına destek olmaktadır" ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

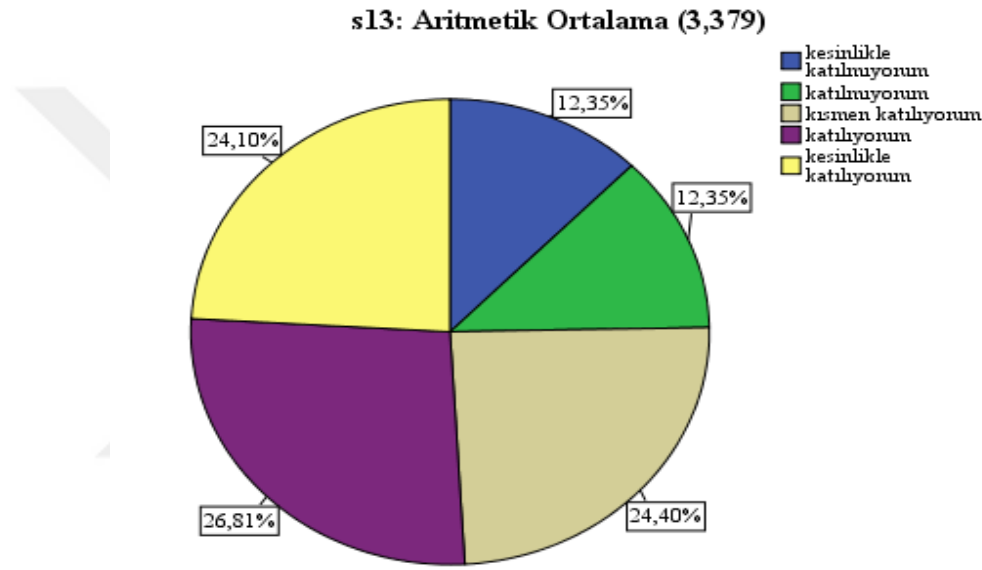
s10: Aritmetik Ortalama (3,903)

Şekil 12. Eko-Turizmin Doğal Çevrenin Korunmasına Katkısı

Şekil 12’de görüldüğü üzere; Karabük Üniversitesi personelinin %67,78’i, eko-turizm faaliyetlerinin bölgedeki doğal çevrenin korunmasına katkıda bulunduğu tespit edilmiştir ($\bar{x}=3,903$).

Faktör analizi sonucu elde edilen eko-turizme ilişkin sosyo-kültürel algı ifadeleri, faktör yükleri dikkate alınarak sıralanmıştır. Bu çerçevede Şekil 13’te Karabük Üniversitesi personelinin “Eko-turizm faaliyetleri, yerli halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünç duymasına neden olmaktadır” ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

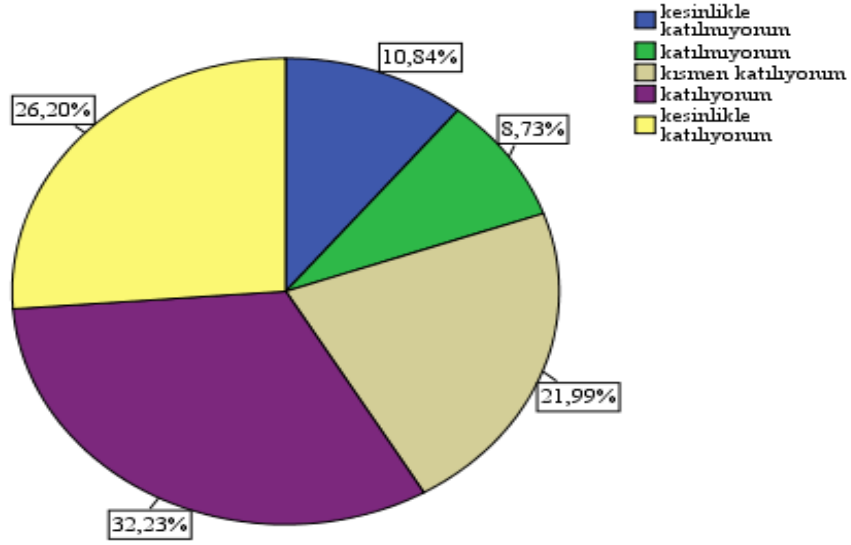

Şekil 13. Eko-Turizmin Ulusal ve Kültürel Değerlerle İlgili Övünce Katkısı

Karabük Üniversitesi personelinin %57,21’i, eko-turizm faaliyetlerinin, yerli halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünmesine neden olduğunu düşünürken, %42,80’inin neden olmadığını düşündükleri tespit edilmiştir. Dolayısıyla kısmen bir katılımın olduğu söylenebilir ($\bar{x}=3,379$).

Şekil 14’te Karabük Üniversitesi personelinin “Yöredeki eko-turizm faaliyetleri, insanların birbirine yaklaşmasını sağlamaktadır” ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

s12: Aritmetik Ortalama (3,542)

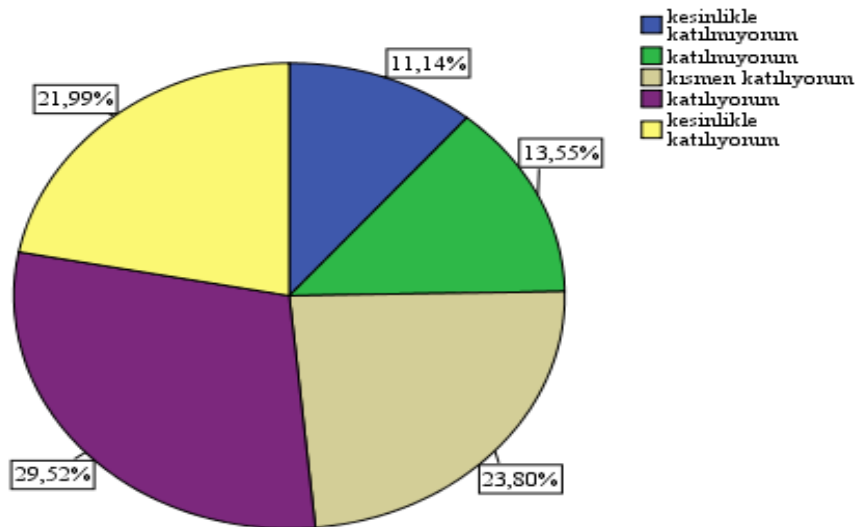

Şekil 14. Eko-Turizmin İnsanların Yakınlaşmasına Katkısı

Şekil 14'te görüldüğü üzere; Karabük Üniversitesi personelinin %58,43'ü, eko-turizm faaliyetlerinin, insanların birbirine yakınlaşmasını sağladığı görüşündedir ($\bar{x}=3,542$).

Şekil 15'te Karabük Üniversitesi personelinin "Eko-turizm faaliyetleri, yöre kültürünün tanınmasında bir köprü görevi üstlenmiştir" ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

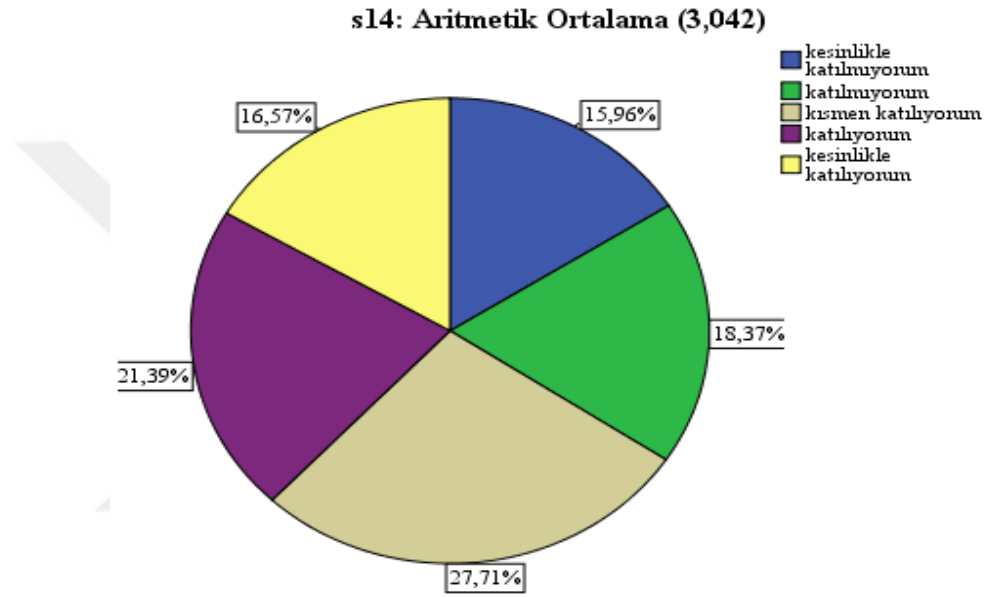
s5: Aritmetik Ortalama (3,376)

Şekil 15. Eko-Turizmin Yöre Kültürünün Tanınmasına Katkısı

Şekil 15'teki sonuçlar, Karabük Üniversitesi personelinin %63,51'inin, eko-turizm faaliyetlerinin, yöre kültürünün tanınmasına katkısını olduğunu düşünürken, %36,69'unun ise yöre kültürünün tanınmasına katkıda bulunmadığını göstermektedir. Dolayısıyla aritmetik ortalamadan hareketle kısmen bir katılımın olduğu söylenebilir ($\bar{x}=3,376$).

Şekil 16'da Karabük Üniversitesi personelinin "Eko-turizm faaliyetleri, stresten uzaklaşmayı sağlamaktadır" ifadesine ilişkin katılım düzeyleri sunulmuştur.

Şekil 16. Eko-Turizmin Stresten Uzaklaşmaya Katkısı

Şekil 16'da, Karabük Üniversitesi personelinin %51,96'inin, eko-turizmin stresten uzaklaşmaya neden olduğunu düşündükleri ve %48,04'inin ise stresten uzaklaşmaya neden olmadığını düşündükleri görülmektedir. Dolayısıyla aritmetik ortalamadan hareketle kısmen bir katılımın olduğu söylenebilir ($\bar{x}=3,042$).

2.5.4. Eko-Turizm Algısının Tanımlayıcı Bilgilere Göre Dağılımı

Araştırmanın bu kısmında, eko-turizm algısının Karabük Üniversitesi personelinin tanımlayıcı bilgilerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan Independent Sample T ve One-Way ANOVA testleri sonuçları verilmiştir. Bu kapsamda eko-turizm algısının Karabük Üniversitesi personelinin cinsiyetine göre dağılımı Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Eko-Turizm Algısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	\bar{X}	SD	t	P	
Eko-Turizm Algısı	1. Kadın	138	3,875	0,470	2,068	0,039*
	2. Erkek	194	3,759	0,529		
Eko-Turizmin Ekonomik Algısı	1. Kadın	138	4,147	0,620	1,585	0,114
	2. Erkek	194	4,030	0,682		
Eko-Turizmin Çevresel Algısı	1. Kadın	138	3,788	1,156	-0,244	0,807
	2. Erkek	194	3,818	1,074		
Eko-Turizmin Sosyo-Kültürel Algısı	1. Kadın	138	3,510	1,033	2,587	0,010*
	2. Erkek	194	3,210	1,051		
TOPLAM	332					

p<0,05*

Tablo 9’da araştırmaya katılan Karabük Üniversitesi personelinin cinsiyetine göre, eko-turizm algısı (t = 2,068, p = 0,039) ve eko-turizmin sosyo-kültürel boyutunun (t = 2,587, p = 0,010) anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Dolayısıyla araştırmaya katılan kadınların eko-turizme ve eko-turizmin alt boyutu olan sosyo-kültürel algılarının erkek katılımcılara göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra cinsiyete göre eko turizme ilişkin ekonomik (t = 1,585, p = 0,114) ve çevre (t = -0,244, p = 0,807) algısının kadın ve erkeklerde birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, “**H₁**: Eko-turizm algısı, Karabük Üniversitesi personelinin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir ve **H_{1,3}**: Eko-turizme ilişkin sosyo-kültürel algı, Karabük Üniversitesi personelinin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir” hipotezleri kabul edilmiştir. Ancak “**H_{1,1}**: Eko-turizme ilişkin ekonomik algı, Karabük Üniversitesi personelinin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir ve **H_{1,2}**: Eko-turizme ilişkin çevresel algı, Karabük Üniversitesi personelinin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir” hipotezleri kabul edilmemiştir.

Eko-turizm algısının Karabük Üniversitesi personelinin yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Eko-Turizm Algısının Yaşa Göre Dağılımı

	Yaş	N	\bar{X}	SD	F	P	Tukey
Eko-Turizm Algısı	1. 30 Yaş ve Altı	43	3,824	0,581	1,287	0,279	
	2. 31-35 Yaş	57	3,797	0,525			
	3. 36-40 Yaş	115	3,741	0,496			
	4. 41 Yaş ve Üstü	117	3,871	0,481			
Eko-Turizmin Ekonomik Algısı	1. 30 Yaş ve Altı	43	4,066	0,678	0,379	0,768	
	2. 31-35 Yaş	57	4,155	0,712			
	3. 36-40 Yaş	115	4,042	0,656			
	4. 41 Yaş ve Üstü	117	4,083	0,632			
Eko-Turizmin Çevresel Algısı	1. 30 Yaş ve Altı	43	3,730	1,170	2,711	0,045*	4>2
	2. 31-35 Yaş	57	3,477	1,151			
	3. 36-40 Yaş	115	3,824	1,132			
	4. 41 Yaş ve Üstü	117	3,976	1,009			
Eko-Turizmin Sosyo-Kültürel Algısı	1. 30 Yaş ve Altı	43	3,517	0,970	3,191	0,024*	2>3
	2. 31-35 Yaş	57	3,570	1,004			
	3. 36-40 Yaş	115	3,113	1,076			
	4. 41 Yaş ve Üstü	117	3,371	1,052			
TOPLAM		332					

p<0,05*

Karabük Üniversitesi personelinin yaşları itibariyle, eko-turizm algısı (F = 1,287, p = 0,279) ve alt boyutu olan ekonomik algının (F = 0,379, p = 0,768) birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte Üniversite personelinin yaş gruplarına göre, eko-turizme ilişkin çevresel (F = 2,711, p = 0,045) algı ile sosyo-kültürel (F = 3,191, p = 0,024) algının 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Yapılan Tukey testi sonucunda, 31-35 yaşında olan kişilerin eko-turizme ilişkin çevre algısı 40 yaşın üzerinde olanlardan daha olumsuzken, sosyo-kültürel algısının 36-40 yaşında olanlardan daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, “ H_2 : Eko-turizm algısı, Karabük Üniversitesi personelinin yaşına göre farklılık göstermektedir” hipotezleri kabul edilmemiştir.

Eko-turizm algısının Karabük Üniversitesi personelinin medeni durumuna göre dağılımı Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Eko-Turizm Algısının Medeni Duruma Göre Dağılımı

Medeni Durum	N	\bar{X}	SD	t	P	
Eko-Turizm Algısı	1. Evli	180	3,876	0,459	2,699	0,007*
	2. Bekâr	152	3,726	0,552		
Eko-Turizmin Ekonomik Algısı	1. Evli	180	4,148	0,610	2,094	0,037*
	2. Bekâr	152	3,997	0,705		
Eko-Turizmin Çevresel Algısı	1. Evli	180	3,921	1,066	2,070	0,039*
	2. Bekâr	152	3,669	1,143		
Eko-Turizmin Sosyo-Kültürel Algısı	1. Evli	180	3,344	1,035	0,176	0,860
	2. Bekâr	152	3,324	1,077		
TOPLAM	332					

p<0,05*

Tablo 11’de, araştırmaya katılan Karabük Üniversitesi personelinin medeni durumuna göre, eko-turizm algısı (t = 2,699, p = 0,007),eko-turizmin ekonomik boyutu (t = 2,094, p = 0,037) ve çevre boyutunun (t = 2,070, p = 0,039) anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Dolayısıyla araştırmaya katılan evli personelin eko-turizme ve eko-turizmin alt boyutu olan ekonomik ve çevre algılarının bekâr personele göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra cinsiyete göre eko turizme ilişkin sosyo-kültürel (t = -0,244, p = 0,807) algısının evli ve bekâr personelde birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, “**H₃: Eko-turizm algısı, Karabük Üniversitesi personelinin medeni durumuna göre farklılık göstermektedir ve hipotezi kabul edilmemiştir.**

Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizm algısı personel türüne göre karşılaştırması sonuçları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Eko-Turizm Algısının Personel Türüne Göre Dağılımı

Personel Türü	N	\bar{X}	SD	F	P	
Eko-Turizm Algısı	1. Akademisyen	121	3,781	0,521	0,263	0,769
	2. Memur	125	3,823	0,523		
	3. Taşeron İşçisi	86	3,823	0,471		
Eko-Turizmin Ekonomik Algısı	1. Akademisyen	121	4,061	0,699	0,308	0,735
	2. Memur	125	4,115	0,657		
	3. Taşeron İşçisi	86	4,051	0,604		
Eko-Turizmin Çevresel Algısı	1. Akademisyen	121	3,724	1,148	1,330	0,266
	2. Memur	125	3,772	1,134		
	3. Taşeron İşçisi	86	3,969	1,001		
Eko-Turizmin Sosyo-Kültürel Algısı	1. Akademisyen	121	3,361	1,045	0,463	0,630
	2. Memur	125	3,374	1,011		
	3. Taşeron İşçisi	86	3,241	1,126		
TOPLAM	332					

p<0,05*

Araştırmaya katılan Karabük Üniversitesi personelinin türüne göre, eko-turizm algısı ile eko-turizmin ekonomik, çevre ve sosyo-kültürel boyutlarına ilişkin algılarının birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçtan hareketle, "**H₄**: Eko-turizm algısı, Karabük Üniversitesi personelinin türüne göre farklılık göstermektedir ve hipotezleri kabul edilmemiştir.

Karabük Üniversitesi personelinin eko-turizm algısının çalışma süresine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik bulgular Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Eko-Turizm Algısının Çalışma Süresine Göre Dağılımı

Çalışma Süresi		N	\bar{X}	SD	F	P	Tukey
Eko-Turizm Algısı	1. 1 Yıldan Az	78	3,822	0,537	0,336	0,799	
	2. 1-5 Yıl	86	3,809	0,499			
	3. 6-10 Yıl	100	3,830	0,487			
	4. 11 Yıl ve Üstü	68	3,754	0,522			
Eko-Turizmin Ekonomik Algısı	1. 1 Yıldan Az	78	3,923	0,663	2,753	0,043*	2>1
	2. 1-5 Yıl	86	4,212	0,630			
	3. 6-10 Yıl	100	4,102	0,637			
	4. 11 Yıl ve Üstü	68	4,054	0,693			
Eko-Turizmin Çevresel Algısı	1. 1 Yıldan Az	78	3,923	1,191	0,631	0,596	
	2. 1-5 Yıl	86	3,841	1,019			
	3. 6-10 Yıl	100	3,766	1,112			
	4. 11 Yıl ve Üstü	68	3,685	1,117			
Eko-Turizmin Sosyo-Kültürel Algısı	1. 1 Yıldan Az	78	3,522	1,043	3,088	0,027*	1>2
	2. 1-5 Yıl	86	3,064	1,086			
	3. 6-10 Yıl	100	3,435	1,035			
	4. 11 Yıl ve Üstü	68	3,316	0,997			
TOPLAM		332					

p<0,05*

Araştırmaya katılan Karabük Üniversitesi personelinin çalışma süresi itibarıyla, eko-turizme ilişkin ekonomik algısı (F = 2,753, p = 0,043) ve sosyo-kültürel algısı (F = 3,088, p = 0,027) arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 1 yıldan az süredir Karabük Üniversitesinde çalışan personelin eko-turizme ilişkin ekonomik algısı 1-5 yıldır çalışanlardan daha olumsuzken, eko-turizmin sosyo-kültürel boyutunda 1-5 yıldır çalışanlardan daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra personelin çalışma süresine göre, eko-turizme ilişkin genel algılarının (F = 0,336, p = 0,799) ve çevresel algılarının (F = 0,631, p = 0,596) birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda, “**H₅: Eko-turizm algısı, Karabük Üniversitesi personelinin hizmet süresine göre farklılık göstermektedir ve hipotezi kabul edilmemiştir.**

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sanayi Devrimi sonrası insanların boş zaman ve refah düzeylerinin artırmasının sonucu olarak dünya üzerinde turizm amaçlı seyahate çıkan kişi sayısında önemli bir artış olmuştur. Bu artış, kitle turizminin oluşumuna zemin hazırlamıştır.

Büyük gruplar içerisinde seyahati öngören kitle turizminin kontrolsüz bir biçimde gelişimi sonucunda daha fazla misafir ağırlayabilme arzusu, doğal çevrenin bilinçsiz bir biçimde tüketilmesine ve çevre sorunlarının yaşanmasına neden oluşturur hale gelmiştir.

Çevreye yönelik ortaya çıkan bu olumsuzlukları azaltmak için ilk tepkiler, özellikle 1970’lerde başlamış olup halen devam etmektedir. Bununla birlikte çevrenin korunması ve gelecek kuşaklara bozulmadan aktarılması için “sürdürülebilirlik” kavramı gündeme taşınmıştır. Sürdürülebilirlik kapsamında öne çıkartılan alternatif turizm türlerinden birisi olarak eko-turizm öne çıkarılır hale gelmiştir.

Doğal ve kültürel kaynaklarının korunmasını öngören eko-turizm; “organizmalar ve onların çevresi ile ilişkilerini inceleme” temasına odaklı bir turizm türüdür. Eko-turizmin temelinde serbestlik, doğallık, yapaylıktan uzaklık, doğayla iç içe olma, stresten uzaklaşma temel beklentilerdir. Turizm pazarında son dönemlerde geniş bir ilgi alanı olarak ortaya çıkan ve ne olduğu konusunda sıkça tartışmaların yaşanmakta olduğu eko turizm kapsamındaki bilimsel çalışmalar önem arz eder hale gelmiştir.

Bu araştırmada Türkiye Turizm Stratejisi Kavramsal Eylem Planı içerisinde “Batı Karadeniz Eko-turizm Koridoru” içerisinde yer almakta olan Karabük ili içerisinde bir paydaş olarak yaşamakta olan üniversite çalışanlarının eko-turizmin nasıl algılandığına yönelik bir çerçeve oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Karabük Üniversitesi bünyesinde çalışmakta olan 332 personele

(akademik ve idari) anket uygulanmıştır. Toplanan verilerin analizi kapsamında üniversite personelinin eko turizm algısına yönelik şu bilgi ve bulgulara ulaşılmıştır:

-Eko-turizme yönelik olarak yapılan araştırmaya katılan personelin %41,6'sı kadın ve %58,4'ü erkek olup, %54,2'si evli ve %45,2'si bekârlardan oluşmaktadır. Personelin %13'ü, 30 yaş ve altında; %17,2'si 31-35 yaşları arasında, %34,6'sı 36-40 yaşları arasında ve %35,2'si 40 yaşın üstündedir. Araştırmaya katılan personelin %36,4'ü akademisyen, %37,7'si memur ve %25,9'u taşeron işçisinden oluşmaktadır. Personelin çalışma süreleri %23,5'i 1 yıldan az, %25,9'unun 1-5 yıl, %30,1'inin 6-10 yıl ve %20,5'inin 11 yıl ve üzeri olarak ortaya çıkmıştır.

-Katılımcıların cinsiyeti göre, eko-turizm algısı ve eko-turizmin sosyo-kültürel boyutunun anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Dolayısıyla araştırmaya katılan kadınların eko-turizme ve eko-turizmin alt boyutu olan sosyo-kültürel algılarının erkek katılımcılara göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra cinsiyete göre eko turizme ilişkin ekonomik ve çevre algısının kadın ve erkeklerde birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır.

-Katılımcıların yaşları itibariyle, eko-turizm algısı ve alt boyutu olan ekonomik algının birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte Tukey testi sonucunda, 31-35 yaşında olan kişilerin eko-turizme ilişkin çevre algısı 40 yaşın üzerinde olanlardan daha olumsuzken, sosyo-kültürel algısının 36-40 yaşında olanlardan daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

-Katılımcıları medeni durumuna göre, eko-turizm algısı, eko-turizmin ekonomik boyutu ve çevre boyutunun anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Dolayısıyla araştırmaya katılan evli personelin eko-turizme ve eko-turizmin alt boyutu olan ekonomik ve çevre algılarının bekar personele göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra medeni duruma göre eko turizme ilişkin sosyo-kültürel algısının evli ve bekâr personelde birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır.

-Katılımcıların personel türüne göre, eko-turizm algısı ile eko-turizmin ekonomik, çevre ve sosyo-kültürel boyutlarına ilişkin algılarının birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçtan hareketle, araştırmaya katılan akademisyen, memur ve taşeron işçilerinin eko-turizme ilişkin düşüncelerinin aynı düzeyde olduğu söylenebilir.

-Katılımcıların çalışma süresi itibariyle, eko-turizme ilişkin ekonomik algısı ve sosyo-kültürel algısı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. 1 yıldan az süredir Karabük Üniversitesinde çalışan personelin eko-turizme ilişkin ekonomik algısı 1-5 yıl aralığında çalışanlardan daha olumsuzdur. Eko-turizmin sosyo-kültürel boyutunda ise 1-5 yıl arasında çalışanlar daha olumludur.

-Katılımcıların eko-turizme yönelik ekonomik olumlu algıları; yöre halkı için yeni iş fırsatları, yörenin tanıtımına katkı sağlama, Karabük'ün dışa açılmasını sağlama fırsatı, diğer sanayi ve ticari faaliyetlerin gelişimine katkı, yerli halkın yaşam kalitesini yükseltme ve yörenin ekonomik durumuna katkı sağlama yönünde şekillenmiştir.

-Katılımcıların eko-turizme yönelik çevresel olumlu algıları; halkın çevreyi daha temiz tutmasını sağlama, doğayla iç içe bir tatil yapma imkânı, bölgedeki tarihi ve kültür varlıklarının korunması ve doğal çevrenin korunmasına katkıda bulunma olarak tespit edilmiştir.

-Katılımcıların eko-turizme yönelik sosyokültürel olumlu algıları; yerli halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünç duyma, yöre kültürünün tanınması, stresten uzaklaşma ve insanların birbirine yakınlaşmasını sağlama olarak ortaya çıkmıştır.

Karabük ili özelinde üniversite personelinin ekonomik algı ortalaması, 4,07; çevre algısı ortalaması, 3,80 ve sosyokültürel algı ortalaması 3,33 olarak oluşması göstermektedir ki eko-turizme yönelik temel beklentinin ekonomik tabanlı olduğudur. Çevre ve özellikle sosyokültürel çevre beklentileri ikinci ve üçüncü sırada yer alması, eko-turizmin niteliğinin ve gereklerinin tam anlaşamadığı şeklinde yorumlanabilir. Çünkü eko-turizmde birincil öncelik doğal ve kültürel çevrenin korunmasıdır. Yok olmuş bir çevrede eko turizmden söz edilmesi mümkün değildir.

Bu sonuçlar kapsamında Karabük ili özelinde eko turizme yönelik çevresel ve sosyokültürel algının yükseltilmesi adına şu öneriler sunulabilir:

-Yöre halkının, bölgelerinde gelişen eko-turizmin yol açacağı etkiler konusunda önceden bilgilendirilip bu konuda eğitim almaları sağlanmalıdır. Bilinçsiz ve plansız yapılan turizm yatırımları, çevre değerlerinin bozulmasına ve yerel kültürün zarar görmesine neden olmaktadır. Bu sebepten dolayı her seviyede eğitim

planlanmalıdır. Uygulamalı şekilde doğa eğitimleri verilmelidir (ilkokul-üniversite öğrencilerine yönelik),

-Konu ile ilgili festivaller, yarışmalar (kısa film vb.) veya konferanslar düzenlenmelidir,

-Kamu kurum ve kuruluşları ile ortak toplantılar icra edilerek, konu ile ilgili ortak karar alma ve uygulama noktasında birlikte hareket edilmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ahmadova, S. ve Akova, O. (2016) “Türkiye’de Organik Ekoturizm Çiftlikleri Üzerine Bir Araştırma”, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 14-29.
- Akay, B. ve Zengin, B. (2012) “Ekoturizm Kaynaklarının Geliştirilmesi: Doğu Marmara Bölgesi Örneği”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 14 (23): 115-122.
- Akça, H., Esengün, K. ve Sayılı, M. (2000). “Kırsal Alanların Kalkındırılmasında Kırsal Turizmin Rolü”, *Türk-Koop Ekin Dergisi*, (12), 82-91.
- Akça, Y. (2016) “Türkiye’nin Kalkınma Planlarında Turizm Politikası”, *Presented at the International Conference on Eurasian Economies*, Kaposvar, s. 721-726.
- Akın, H. (2006). *Türkiye’de Ekoturizmin Sürdürülebilir Gelişimi; Kaçar Dağları Milli Parkı Örneği*, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Akın, M. H. ve Yılmaz, B. (2015) “Sürdürülebilir Turizm Kapsamında İşletmelerde Kuruluş Yeri Seçimi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 736-745.
- Akkuş, G. ve Akkuş, Ç. (2016) “Erzurum İli Potansiyel Turistik Arz Kaynaklarının İncelenmesi”, *IUJEAS*, 1 (1), 99-120.
- Akova, İ. (1995) “Akarsu Turizmi”, *Türk Coğrafya Dergisi*, (30), 393-407.
- Alaeddinoğlu, F. (2014) “Van İlinde Turizmin Arz Kaynakları: Çekicilikler”, *Van Turizmi Geleceğini Arıyor Çalıştay Kitabı*, (Düz.), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, s. 61-103.

- Alaeddinoğlu, F. ve Yıldız, M. Z. (2007) “Türkiye’de Kültür Turizmi ve Algılanışı”, *Presented at the Icanas 38 Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, Ankara, s. 21-34.
- Alaeddinoğlu, F., Can, A. S. ve Yılmaz, E. (2011) “*Van Gölü Havzası Batı Kesiminde Ekoturizm Potansiyel Kaynakların Derecelendirilmesi ve Turist Profiline Belirlenmesi*”, Ankara: Elvan Yayınları.
- Alagöz, G., Güneş, E. ve Uslu, A. (2015) “Otel İşletmeleri ve Seyahat Acentaları Yöneticilerinin Sürdürülebilir Turizme Bakış Açısı: Bir Alan Araştırması”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 235-246.
- Albayrak, A. (2011) *Tüketicilerin Alternatif Turizm Türlerini Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörler*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Albayrak, A. (2013) “Kış Turizmi Turistlerinin Seyahat Motivasyonları”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 144-164.
- Albeni, M. ve Ongun, U. (2005) “Antalya Turizminin Türk Turizminin İçerisindeki Yeri Ve Krizlerin Antalya Turizmi Üzerindeki Etkisi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 93-112.
- Alpaslan, C. ve Tutar, F. (2013) “Medeniyetlerin Yaşatıldığı Şehir Niğde ve Turizm”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 47-61.
- Alptekin, B. ve Aladağ, Ç. H. (2017) “Türkiye’nin Turizm Gelirlerinin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla İçindeki Payının Yapay Sınır Ağlarıyla Tahmini”, *1. Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, Mersin, 47-54.
- Alptekin, D. (2017) “Türkiye’de Turizm ile Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisinin İncelenmesi”, *1. Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, Mersin, 55-61.

- Altın, U., Bektaş, G., Antep, Z. ve İrban, A. (2012) “Sağlık Turizmi ve Uluslararası Hastalar İçin Türkiye Pazarı”, *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3 (3), 157-163.
- Altıparmak, M. (2002) “*Turizm Çeşitlendirmesi Sürdürülebilir Turizm ve Planlama*”, II. Turizm Şurası Bildiriler Kitabı. 2. Cilt, Ankara: T. C. Turizm Bakanlığı.
- Angelica , M. vd., (2010) “Ecotourism impacts in the Nicoya Peninsula, Costa Rica”, *International Journal of Tourism Research*, (12), 803-819.
- Apalı, Y. (2015) “Ekoturizmin Sosyolojik Açından Değerlendirilmesi ve Ardahan’ın Ekoturizm Potansiyeli”, *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (2), 111-124.
- Arı, Y. (2009) “Eko Turizm mi Ego Turizm mi? Kazdağı (Balıkesir) Örneği”, *V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, 16-17 Ekim 2008, Ankara Üniversitesi, DTCF, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara, s. 421-428.
- Arpacı, Ö., Zengin, B. ve Batman, O. (2012) “Karaman’ın Mağara Turizmi Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (23), 59-64.
- Arslan, Y. (2005) “Erdek ve Çevresinin Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (13), 29-53.
- Artun, C. ve Akbulut, O. (2015) “Yönetimsel Bir Olgu Olarak Sürdürülebilir Turizm: Fethiye’deki Yerel Yönetim ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 136-144.
- Aslan, Z. vd., (2015) *Genel Turizm*, (Ed.: Zeynep Aslan), Ankara: Grafik-Ofset Matbaacılık.
- Aşan, K. ve Akoğlan Kozak, M. (2015) “Postmodern Turizm Deneyimi ve Bisiklet Turizmi”, *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6 (21), 265-288.
- Avcıkurt, C. (2007) *Turizm Sosyolojisi, Turist ve Yerel Halk Etkileşimi*, Ankara: Detay Yayıncılık.

- Aydın, S. (2015) “Ekolojik Turizm ve Zigana Doğa Okulu Uygulaması”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 567-574.
- Aydoğdu, A. ve Duman, S. (2017) “Destinasyon Çekicilik Unsuru Olarak Gastronomi Turizmi: Kastamonu Örneği”, *Turizm ve Araştırma Dergisi (TURAR)*, 6 (1), 1-25.
- Aymankuy, Y., Çetinkaya, N., Asmadili, V. U. ve Kalyoncu, M. (2013) “Potansiyel Kırsal Turistleri Kırsal Turizme Yönlendiren Motive Edici Faktörler ve Kırsal Turistlerin Kırsal Turizmden Beklentileri”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 815-838.
- Bahar, O. ve Özen, K. E. (2017) “Mortgage Krizinin Kırsal Turizm ve Kalkınma Üzerindeki Etkisi”, *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8 (15), 27-42.
- Bahçe, A. S. (2009) “Kırsal Gelişimde Kültür (Mirası) Turizmi Modeli”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (25), 1-12.
- Balıkçioğlu, N. ve Öz, Ç. D. (2017) “2000-2016 Döneminde Turizmin Türkiye Ekonomisindeki Yeri Üzerine Bir Değerlendirme”, *1. Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, Mersin, 62-73.
- Balıkesir Turizm Çalıştay Raporu, (2012) *Balıkesir’de Turizmin Bugünü ve Geleceği*, 11 Nisan, 2011, Balıkesir.
- Barca, M., Akdeve, E. ve Balay, G. İ. (2013) “Türkiye Sağlık Turizm Sektörünün Analizi ve Strateji Önerileri”, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5 (3), 64-92.
- Başkale, E. (2009) *Çevre Muhasebesi ve Uygulaması*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Batur, M. (2013) “İzmir’in Ekoturizm Potansiyeli”, *TMMOB 2. İzmir Kent Sempozyumu*, 28-30 Kasım, s. 597-621.

- Bayazit, M., Ceylan, U. ve Saylan, U. (2012) “Geleneksel El Sanatlarının Bölge Turizmine Etkisi: Güneydoğu Anadolu Bölgesi”, *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 899-908.
- Baykal, D. ve Çimen, H. (2015) “Sürdürülebilir Turizm ve Eko-turizm Sertifikaları”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 10-21.
- Baykal, H. ve Baykal, T. (2008) “Küreselleşen Dünya’da Çevre Sorunları”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (9), 1-17.
- Baynazoğlu, M. E. ve Serce, G. (2013) “Sağlık Turizmi Temelli Destinasyon Pazarlamasında Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğü”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 216-235.
- Bayram, S. ve Toylan, V. T. (2017) “Sürdürülebilir Toplum Temelli Turizmde Yerel Halkın Algısı: Cittaslow Vize Üzerine Bir Çalışma”, *1. Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, Mersin, 347-360.
- Baytok, A. Pelit, E. ve Soybalı, H. H. (2017) “Alternatif Turizm Mi Turizmde Çeşitlilik Mi? Kavramsal Bir Değerlendirme”, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı 4, 1-14.
- Baytok, A. Pelit, E., Gökçe, F. ve Gökçe, Y. (2015) “Sürdürülebilirlik Kapsamında Termal Otel İşletmelerinde Atık Yönetimi Uygulamaları: Sandıklı Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 92-102.
- Bekci, B., Bogenç, Ç., Dinçer, D. (2015) “Ekoturizm Kavramının Çevreye Duyarlı Bir Yaklaşım Olarak İrdelenmesi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 702-711.
- Bingöl, Z. ve Özgürel, G. (2015) “Sürdürülebilir Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Gümüşhane İli Kalkınmasına Yönelik Kültür Turizmi Gelişim Modeli

Önerisi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 355-369.

Birinci, S. ve Kaymaz, Ç. K. (2015) “Gelişmekte Olan Bir Spor ve Kış Turizm Merkezinin Sürdürülebilir Yönetimi: Kandilli (Erzurum)”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 177-188.

Boyacıoğlu, E. Z. (2013) “Dünya Turizminde Yükselen Trend Marka Kentler: Yeni Bir Destinasyon Olarak Marka Kent Edirne”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 99-120.

Bozok, D. (2004) “Ekoturizm ve Kaz Dağında Bir Uygulama”, *1. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi Bildiri Kitabı*, Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Balıkesir, s. 434-454.

Büyükipekci, S. ve Gök, B. (2015) “Akdeniz Çanağındaki Kruvaziyer Turizm Rakiplerinden Türkiye ve Yunanistan’ın Liman Vergilendirmelerinin Karşılaştırılması”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 388-401.

Büyüköztürk, Ş.(2007) *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Ceylan, S. ve Somuncu, M. (2015) “Turizm Etik İlkelerinin Sürdürülebilir Turizmdeki Yeri ve Önemi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 155-165.

Ceylan, S. ve Somuncu, M. (2016) “Kültür Turizmi Alanlarında Turizmin Çeşitlendirilmesine Eleştirel Bir Bakış: Safranbolu UNESCO Dünya Miras Alanı”, *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 53-64.

Cinnioğlu, H. (2015) “Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınma Kapsamında Ekoturizmin Çevre Üzerindeki Etkilerinin Eleştirel Bir Bakış Açısıyla İncelenmesi”, *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Metinleri*, (3), 1-27.

- Civelek, M., Dalgın, T. ve Çeken, H. (2013) “Agro-Turizm ve Sürdürülebilirlik İlişkisi: Muğla Yöresindeki Ta Tu Ta Çiftliklerinde Bir Araştırma”, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1 (3), 22-32.
- Civelek, M., Dalgın, T. ve Çeken, H. (2014) “Agro-Turizm ve Kırsal Kalkınma İlişkisi: Muğla Yöresindeki Agro-Turizm Alanlarında Bir Araştırma” *Turizm Akademik Dergisi*, 1 (1), 15-25.
- Çalık, İ. ve Batman, O. (2015) “Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Göstergeleri Araştırması”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 122-135.
- Çalış, Y. E. (2013) “Çevresel Maliyetlerin Muhasebeleştirilmesi”, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B. F. Dergisi*, 34 (1), 175-190.
- Çapar, G. ve Yenipınar, U. (2016) “Somut Olmayan Kültürel Miras Kaynağı Olarak Yöresel Yiyeceklerin Turizm Endüstrisinde Kullanılması”, *Turizm ve Gastronomi Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı 1, 100-115.
- Çatır, O., Karaçor, M. ve Sakallı, K. (2017) “Seyahat Acentalarının Helâl Turizm Algılarının Değerlendirilmesi: Uşak İli Örneği”, *1. International HalalTourismCongress*, 07-09 April, Alanya-Turkey, s. 99-108.
- Çavuşoğlu, M. (2012) “Gökçeada E-Koagro Turizm Projesi”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (23), 123-128.
- Çelik, S. ve Coşkun, E. (2015) “TRC3 Bölgesi (Mardin, Batman, Siirt, Şırnak)’nin Termal Turizm Açısından Değerlendirilmesi”, *1. Eurasia International TourismCongress: CurrentIssues, TrendsAndIndicators (EITOC) Bildiriler Kitabı*, 3, s. 583-592.
- Çetin, G. ve Balık, M (2015) “Ziyaretçilerin Objektifinden Doğu Karadeniz Bölgesi Seyahat Deneyimi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 406-420.
- Çetin, S. A. (2013) “Kış Turizmi Girişimciliğinin Ekonomik ve Çevresel Etkileri”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 165-177.

- Çıkın, A., Çeken, H. ve Uçar, M. (2009) “Turizmin Tarım Sektörüne Etkisi, Agro-Turizm ve Ekonomik Sonuçları”, *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 15 (1), 1-8.
- Çimen, H. ve Erginal, G. (2015) “Donan Göllerin Sürdürülebilir Turizm Potansiyeli: Çıldır Gölü Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 82-91.
- Çokişler, N ve Çokişler, E. (2015) “Sürdürülebilir Kalkınma Kavramının Eleştirel Bir Analizi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 145-154.
- Çokişler, N. ve Türker, A. (2015) “Mutfak Kültürünün Turizm Ürünü Olarak Kullanım Etkinliğinin İncelenmesi: Ayder Turizm Merkezi Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 585-598.
- Çolak, E. (2010). *Destinasyon Bazında Marka Denkliği ve Doğu Karadeniz Yaylalarının Eko Turizm Açısından Marka Denkliğine İlişkin Bir Uygulama*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Demir, Ş. Ş. ve Karakuş, T. (2016) “Bölgesel Kalkınma Ajanslarında Turizm Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi”, *Journal of Tourism Theory and Research*, 2 (1), 42-54.
- Demirbulat, G. Ö. ve Aydemir, B. (2015) “Toplum Temelli Turizm (TTT) Çerçevesinde Kırsal Yörelere Turizm Algısı (Macahel Yaylası/Camili Örneği)”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 63-71.
- Demirbulat, G. Ö. ve Saatçı, G. (2015) “Etkinliklere Yönelik Ziyaretçi Algıları: Ayder Kardan Adam Şenliği Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 421-429.

- Demircan, N., Öz, I., Stephenson, R. ve Karahan, F. (2006) “Ekoturizm ve Botanik Turizmi: Türkiye’nin Sukkulent Çeşitliliğinin Turizm Potansiyeli”, *GAP V. Mühendislik Kongresi Bildiriler Kitabı*, 26-28 Nisan, Şanlıurfa.
- Dilek, K. N., Dilek, S. E. ve Gümüş, M. (2015) “Otel Çalışanlarının Turizm ve Barış İlişkisine Yönelik Metaforik Algıları”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Detay Yayıncılık, Ankara, s. 286-302.
- Dilek, S. E., Çoban, Ö. ve Harman, S. (2017) “Hasankeyf Halkının Turizmin Gelişimine Yönelik Tutumu”, *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 6 (2), 59-72.
- Doğan, M.(2011) “Mengen ve Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi” *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi*: (22), 14-26.
- Doğan, H. ve Üngüren, E. (2012) “Yerel Halkın Isparta Turizmine Yönelik Görüşleri Üzerine Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 103-122.
- Doğan, O., Gültekin, S., Yağmur, Y. ve Dinçel, A. (2015) “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Yabancı Dil Eğitimine Yönelik Memnuniyet Düzeylerinin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Detay Yayıncılık, Ankara, s. 126-144.
- Doğancılı, O. S. ve Akbulut, B. A. (2015) “Yeşil Yıldız Çevre Etiketine Sahip Otellerin Web Sitelerinde Yeşil Pazarlamayı Kullanmalarına İlişkin İçerik Analizi”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 402-417.
- Duman, M. Z. (2014) “Van’a Gelen İranlı Turistlerin Profilleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma”, *Van Turizmi Geleceğini Arıyor Çalıştay Kitabı*, (Düz.), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, s. 151-172.
- Duran, C. (2012) “Türkiye’de Dağlık Alanların Kırsal Turizm Açısından Önemi”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (22), 45-52.
- Ecer, F. ve Günay, F. (2014) “Borsa İstanbul’da İşlem Gören Turizm Şirketlerinin Finansal Performanslarının Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Ölçülmesi”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25 (1), 35-48.

- Edinsel, S. ve Adıgüzel, O. (2014) “Türkiye’nin Sağlık Turizmi Açısından Son Beş Yıldaki Dünya Ülkeleri İçindeki Konumu ve Gelişmeleri”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 167-190.
- Eleren, A. ve Kılıç, B. (2007) “Turizm Sektöründe SERVQUAL Analizi İle Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi ve Bir Termal Otelde Uygulama”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, IX (1), 235-263.
- Elmas, B., Akkuş, Ç. ve Cengiz, G. (2013) “Erzurum İli Temel ve Destekleyici Turistik Ürün Çeşitlerinin Değerlendirilmesi”, *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1), 84-109.
- Emir, O. ve Durmaz, G. (2009) “Afyonkarahisar’ın Termal Turizm İmajı Üzerine Bir Değerlendirme”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20 (1), 25-32.
- Erdoğan, N. (2008) “Ekoturizm ve Doğa Temelli Turizmin Geldikleri Noktadaki Kavramsal Çerçeve”, *Ekoturizm Çalıştayı ve 10. Yılında Todeg*, Ankara, 10-41.
- Erdoğan, N. ve Erdoğan, İ. (2005) “Ekoturizm Betimlemeleriyle İletilenlerin Doğası”, *Gazi Üniversitesi İletişim Dergisi*, 20 (1), 55-82.
- Eröz, S. ve Bozkurt, M. (2015) “Kırsal Turizm Kapsamında Çiftlik Turizmi ve Rize İlinde Uygulanabilirliği”, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2 (1), 1-9.
- Ersoy, H. L. (2011) *Karabük Tarihi*, İstanbul: Kurtiş Matbaacılık.
- Esen, Ş. (2015) “Hükümet ve Siyasi Parti Programlarında “Turizmde Sürdürülebilirlik” Kavramı”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 112-121.
- Eykay, İ., Dalgın, T. ve Çeken, H. (2015) “İnanç Turizmi Potansiyeli Açısından Antakya’nın Değerlendirilmesi”, *Journal of Life Economics*, 2 (4), 59-74.
- Garda, S. (2010) *Macera Turizmi Pazarlaması: Antalya Yöresine Gelen Turistlerin Macera Turizmine Yönelik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

- Genç, K. ve Şengül, S. (2015) “Kültürel Miras Turizmine Yönelik Yerel Halkın Görüşlerinin Ortaya Çıkarılması: Mudurnu Ölçeğinde Bir Araştırma”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 218-237.
- Güçer, E. ve Kement, Ü. (2015) “Ekoturizm Kapsamında Seyahat Eden Tüketicilerin Çevreye Duyarlı Davranışlarının İncelenmesi: Ayder Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 493-503.
- Gülbahar, O. (2009) “1990’lardan Günümüze Türkiye’de Kitle Turizminin Gelişimi ve Alternatif Yönelimler”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 151-177.
- Gülcan, B. (2004) “Macera Turizminin Kapsamı ve Macera Turizminde Kaza Riski”, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 18–38.
- Gülen, M. (2017) “Gastronomi Turizm Potansiyeli ve Geliştirilmesi Kapsamında Afyonkarahisar İlinin Değerlendirilmesi”, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 31-42.
- Gündüz, F. (2004) “Çevre ve Turizmin Sürdürülebilirliği”, *Planlama Dergisi*, (1), 58-66.
- Güneş, N. (2014) *Yerel Halkın Turizm Algısı ve Turizme Katılımı: Antalya Konyaaltı ve Kepez İlçesi Örneği*, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gür, N. (2014) “Yeni Türkiye’nin Yumuşak Güç Unsuru: Turizm”, *SETA Perspektif Dergisi*, (58), 1-5.
- Gürbüz, A. (2002) “Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, *Teknoloji Dergisi*, (1-2), 49-59.
- Gürbüz, A. ve Uçar, M. (2017) “Turizm Destinasyonu Kimliği İle Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki: Safranbolu’daki Turizm Sektörü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (61), 539-552.

- Gürsoy, Y. (2015) “Giresun’da Yürüyüş Turizminin Çeşitlendirilmesi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (37), 1094-1101.
- Güzel, Ö. (2011) “Türkiye’de İç Turizm Pazarı Analizi Ve Pazarı Canlandırmaya Yönelik Alternatif Turizm Olanakları”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), 127-144.
- Güzel, Ö. ve Altıntaş, V. (2015) “Sürdürülebilirlik Kapsamında Seyahat İşletmelerine Yönelik Sertifika Programlarının Uygulanması: “Travelife” Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 22-34.
- Harman, S., Duran, E. ve Kaya, O. (2013) “Bağımsız Seyahat Eden Yerli Gezginlerin Seyahat Alışkanlıkları ve Seyahat Güzergâhları Üzerine Bir Araştırma”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 429-448.
- <http://karabuk.edu.tr/index.aspx>, Erişim Tarihi: 01.12.2017.
- <http://personel.karabuk.edu.tr/index.aspx>, Erişim Tarihi: 01.12.2017.
- http://turizmbolgesi.com/site/sayfa/40/karabuk-ilinin-tarihsel-surec-icindegelisi#.WkeK5N9l_IU, Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- <http://www.ecotourismglobalconference.org/> 16.12.2017.
- <http://www.gezilebilecekyerler.com/karabuk-tarihi-ve-genel-bilgiler/> Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- http://www.karabuk.bel.tr/icerik.asp?i_id=38, Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- <http://www.karabuk.gov.tr/karabuk-tarihi>, Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- <http://www.karabuk.gov.tr/kultur-turizm-2>, Erişim Tarihi: 08.12.2017.
- <http://www.karabukkulturturizm.gov.tr/TR,63746/eko-turizm.html>, Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- <http://www.karadenizgezi.net/Safranbolu-tarihi.htm>, Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- <http://www.karadenizgezi.net/Safranbolu-tarihi.htm>, Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- <http://www.safranbolu.gov.tr/dogal-guzellikler>, Erişim Tarihi: 08.12.2017.

- <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, Erişim Tarihi: 08.12.2017.
- <http://www.yenice.gov.tr/doga-ve-turizm>, Erişim Tarihi: 08.12.2017.
- <https://yazikoyum.wordpress.com/safranbolu/safranbolu-tarihi/>, Erişim Tarihi: 01.06.2017.
- Işık, C. ve Çalkın, Ö. (2016) “Yerel Halkın Turizm Algısı: Tra2 Bölgesi Analizi”, *IUJEAS*, 1 (2), 19-48.
- Işık, C., Keskin, G. ve Serçeoğlu, N. (2015b) “Turizm Sektöründe Nitelikli İşgücü Açığına Yenilikçi Yaklaşım: Kapadokya Örneği”, *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 4 (2), 27-48.
- Işık, N. ve Koçak, A. (2017) “Turizm ve Sürdürülebilir Kalkınma: Avrupa Ülkeleri İçin Panel Veri Analizi”, *1. Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, Mersin, 326-337.
- Işık, Z., Tırak, L. ve Serçeoğlu, N. (2015a) “Yerel Halk ve Sürdürülebilir Turizm İlişkisi: Gümüşhane İli Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 346-354.
- İçöz, O. (2009) “Sağlık Turizmi Kapsamında Medikal (Tıbbi) Turizm ve Türkiye'nin Olanakları”, *Journal of Yasar University*, 4 (14), 2257-2279.
- İftar, K. G. (1999) “Bilim ve Araştırma,” *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* Ed.; A. A. Bir, 1-10, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1081.
- İpar, M. S. ve Atay, L. (2015) “Konaklama İşletmelerinde Yeşil Bina Sertifikalarına Yönelik Uygulamalar: İstanbul Golden Horn Hilton GardenInn Hotel Leed Sertifika Uygulaması”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 476-492.
- İri, R. (2013) “Turistik Ürün Geliştirme ve Yenilik Kapsamında Niğde, Nevşehir ve Kayseri Yöresinde Bağ ve Bahçe Turizmi ve Bu Alternatif Turizm Çeşidinin Yaygınlaştırılması”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 73-87.

- İsayeva, S. ve Kasalak, M. (2016) “Sürdürülebilir Turizm Yönetimi Kapsamında Yer Alan Örnek Ekoturizm Uygulamaları” *Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 1, 183-200.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2009) *Turizm ve Çevre*, 3. Baskı, Ankara: Detay Yayınları.
- Kalaycı, Ş.(2010) SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kaplan, A. ve Ardahan, F. (2013) “Doğa Sporları Yapan Bireylerin Profilleri, Doğa Sporunu Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar: Antalya Örneği”, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (8), 93-113.
- Karabük Safranbolu Gezi Rehberi, 2013, Ankara: Anıt Matbaa
- Karabük Üniversitesi (2017), 2016 Yılı İdare Faaliyet Raporu, Karabük.
- Karacan, S., Güngör, Y., ve Karacan, E. (2015) “Türkiye Turizmine Yeni Bakışlar Sürdürülebilir Turizm Ekseninde Çevre Sorunları”, *I. Avrasya Uluslararası Turizm Kongresi*.
- Karademir, N., Sandal, E. K. ve Tıraş, M. (2013) “Kahramanmaraş’ın Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi”, *3rd International Geography Symposium*, s. 429-449.
- Karadeniz, E., Kandır, S. Y. ve Önal, Y. B. (2007) “Seçilmiş Paydaşların SWOT Yöntemiyle Türk Turizm Yatırımlarını Değerlendirmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma,” *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18 (2), 195-205.
- Karalar, R. ve Kiracı, H. (2011) “Çevresel Sorunlara Karşı Bir Çözüm Önerisi Olarak Sürdürülebilir Tüketim Düşüncesi”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 63-76.
- Karamehmet, B., Aydın, G. ve Özgöker, C. U. (2016) “Türkiye’de Kırsal Turizm Destinasyonlarının Rekabetçi Gücünün Geliştirilmesi İçin Stratejik Öneriler”, *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (10), 106-116.
- Kargıoğlu, Ş. ve Akbaba, A. (2016) “Yerli Gastroturistlerin Eğitim Seviyeleri ve Yaş Gruplarına Göre Destinasyondaki Gastronomi Turizmi Etkinliklerine

- Katılımları: Gaziantep’i Ziyaret Eden Gastroturistler Üzerine Bir Araştırma”, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4 (1), 87-95.
- Kasalak, M. A. (2015) “Dünya’da Ekoturizm Pazarı ve Ekoturizm’in Ülke Gelirlerine Katkıları”, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2 (2), 20-26.
- Kavacık, M., Zafer, S. ve İnal, M. E. (2012) “Turizmde Destinasyon Markalaması: Alanya Örneği”, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (39), 169-192.
- Kavak, M. (2015). *Edremit Körfezi Kuzey Kıyılarında Yerel Halkın Ekoturizm Yönelik Bilinç Algısı ve Tutumları*, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kaya, M. F. (2013) “Sürdürülebilir Kalkınmaya Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması”, *Marmara Coğrafya Dergisi*, (28), 175-19.
- Kayış, A. (2009) *Güvenirlilik Analizi*, Ed.; Kalaycı Ş. *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kaymaz, C. ve Sezerel, H. (2015) “Ekonomi Mi Ekoloji Mi? Sürdürülebilir Turizmi Konumlandırmak”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 189-200.
- Kaypak, Ş. (2010) “Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği”, *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 93-114.
- Keleş, Ç. M., Pelit, E., Keleş, Y. ve Pelit, N. (2015) “Ekoturizmin Kırsal Kalkınmaya Etkisine Yönelik Yerel Halkın Algılamaları: İnce Ekoturizm Köyü Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 466-475.
- Keskin, M. ve Kızılırmak, İ. (2015) “Sürdürülebilir Turizm Çerçevesinde Bölge Kalkınma Ajanslarının Hazırlanan Bölge Planlarına Yönelik Bir İnceleme: Doka Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 166-176.

- Kızılırmak, İ. ve Küçükali, S. (2015) “Tur Rehberlerinin Bakış Açısıyla Doğu Karadeniz Bölgesi’nde Yer Alan Konaklama İşletmelerinin Değerlendirilmesi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 454-465.
- Kızılırmak, İ., Akın, G. Oğuzbalaban, G. (2015) “Trabzon’da Kruvaziyer Turizmin Ekonomik Sosyo-Kültürel ve Çevresel Etkilerinin Değerlendirilmesi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 575-584.
- Kiper, T. ve Arslan, M. (2007) “Anadolu’da Doğa Turizmi Kapsamında Doğa Yürüyüşü Güzergâhlarının Belirlenmesinde Örnek Bir Çalışma”, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 165-174.
- Kozak, A. M. ve Bahçe, A. S. (2009) *Özel İlgi Turizmi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, N. (2012a) “Turizm Faaliyetlerinin Sınıflandırılması”, *Genel Turizm Bilgisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2472, 19-37.
- Kozak, N. (2012b) “Turizmin Tarihi ve Turizmin Gelişmesine Etki Eden Unsurlar”, *Genel Turizm Bilgisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2472, 39-49.
- Krejcie, R. V. ve Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities, *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Kulaç, A. ve Çamoğlu, M. S. (2015) “Türkiye’de Beş Yıllık Kalkınma Planları Çerçevesinde Turizm Politikaları ve Gelişimi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 35-45.
- Kumcu, M. V. ve Taslak, S. (2017) “Sürdürülebilir Deniz Turizmi Bağlamında Marina İşletmeleri İçin Bir Model Önerisi: Küme Örgüt Yapıları”, *Journal Of Marine Tourism*, 1 (1), 15-22.
- Kurnaz, A., Kurnaz, A. H. ve Kılıç, B. (2013) “Önlisans Düzeyinde Eğitim Alan Aşçılık Programı Öğrencilerinin Mesleki Tutumlarının Belirlenmesi”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 574-594.

- Kuşadası Ticaret Odası (2015); Turizm Analiz Raporu, s. 1-62.
- Kuter, N. ve Ünal, H. E. (2009) “Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri” *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 146-156.
- Küçük, M. ve Gül, G. (2013) “Kızılcahamam’da Turizm ve Yerel Kalkınma”, 14. *Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 196-215.
- Künü, S. ve Hopoğlu, S. (2015) “Turizm ve Sürdürülebilir Büyüme: Eleştirel Bir Yaklaşım”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 103-111.
- Levent, M. (2017) “Sürdürülebilir Turizm Planlaması ve Politikası”, 1. *Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, Mersin, 338-346.
- Nakip, M. (2013) *Pazarlama Araştırma Teknikleri*, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Nasibov, D., Göçmen, S. ve Üngüren, E. (2017) “Konaklama İşletmelerinde Çalışan Engelli Bireylerin Helâl Turizm Bağlamında Değerlendirilmesi”, 1. *International Halal Tourism Congress*, 07-09 April, Alanya-Turkey, s. 69-82.
- Odabaşı, Y. (1999) “Anket Yöntemi,” *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Ed.; A. A. Bir, 79-97, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1081.
- Olçay, A., Çıkmaz, E., Özekici, Y. K. ve İnce, E. (2015) “Otel Sahip ve Yöneticilerinin Stajyer Öğrencilerin Performanslarını Çeşitli Açılardan Değerlendirmelerine İlişkin Bir Araştırma: Gaziantep Örneği”, 16. *Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Detay Yayıncılık, Ankara, s. 181-199.
- Orman ve Su İşleri Bölge Müdürlüğü-Burdur (2012). Antalya İli Doğa Turizmi Master Planı.
- Ökmen, M. (2011) “Karadeniz’de Çevre Sorunları ve İşbirliğine Yönelik Yerel, Bölgesel Perspektifler”, *Bilig*, (56), 165-194.
- Özdamar, K. (2001) *Spss İle Biyoistatistik*, 4. Basım, Eskişehir: Kaan Kitabevi.

- Özdemir, M. (2015) “Türkiye’de Bisiklet Turizmi Velosipet İle Bir Cevelan”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 26 (2), 320-327.
- Özgüç, N. (1998) *Turizm Coğrafyası*, İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Özmen, A. (1999) “Örnekleme”, Ed.; A. A. Bir, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 25-50, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1081.
- Özşahin, E. (2013) “Çan Mağarasının Jeomorfolojik Özellikler ve Doğal Risk Açısından Değerlendirilmesi (Harbiye-Antakya/Hatay)”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 18 (29), 135-153.
- Öztürk, A., Kılıçarslan, D., Demir, Y. ve Caber, M. (2015) “Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Türkiye Kültürel Miras Unsurları İle İlgili Bilgi Ve Deneyimlerinin Tespiti”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 1-19.
- Öztürk, Y. ve Karacaer, S. S. (2015) “Konaklama İşletmelerinde Yeşil Pazarlama Yaklaşımı Kapsamında Yeşil Yıldız Uygulaması: Double Tree By Hilton Avanos-Cappadocia Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 444-453.
- Öztürk, Y. ve Uşaklı, A. (2013) “Global İnovasyon Endeksi: Akdeniz Çanağındaki Destinasyonlara Yönelik Karşılaştırmalı Bir Analiz”, *14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 1-19.
- Padem, H., Göksu, A. ve Konaklı, Z. (2012) *Araştırma Yöntemler SPSS Uygulamalı*, Sarajevo: International Burch University.
- Samırkaş, M. (2014) “Turizm Sektörünün Ekonomi İçindeki Yeri ve Önemi: Van İli Bağlamında Bir Değerlendirme”, *Van Turizmi Geleceğini Arıyor Çalıştay Kitabı*, (Düz.), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, s. 104-117.
- Sekaran, U. (2003) *Research Methods for Business*, Fourth Edition, John Wiley & Sons Inc.

- Selimoğlu, Ö. (2004) *Dünya ve Türkiye’de Ekoturizm*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Etüt ve Araştırma Şubesi Yayını.
- Serçek, Ö. G., Karakaş, A. ve Gökmen, G. (2017) “Duygusal Emek, İş Tatmin Düzeyi ve Stres Arasındaki İlişki: Restoran Çalışanları Üzerine Bir Çalışma”, *1. Uluslararası Turizmin Geleceği Kongresi: İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi*, Mersin, 94-105.
- Serçeoğlu, N., Işık, Z. ve Tırak, L. (2015) “Küresel İklim Değişikliklerinin Kış Turizm Hareketlerine Etkileri: Erzurum İli Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 54-62.
- Sezen, I., Yılmaz, S., ve Külekçi A. E. (2011) “Ekoturizm İçin Öneri Alanlarıyla Bayburt”, *Ulusal Akdeniz Çevre ve Orman Sempozyumu*, Kahramanmaraş.
- Sezer, M. S. (2010) Türkiye Turizm Sektöründe Müze Turizminin Payının Değerlendirilmesi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sharpley, R. (2006) *Travel and Tourism*, London-Thousand Oaks-New Delhi: Sage Publications.
- Soybalı, H. H., Okşit, Ç. ve Arın, F. (2015) “Mevsimselliğin Sürdürülebilir Turizme Etkisi: Antalya Örneği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 645-656.
- Sungur, Z. (2012) “Sürdürülebilir Ekoturizmin Toplumsal Etkileri: Türkiye’den Örnekler”, *International Conference On Eurasian Economies. SESSION 4C: Turizm*, s. 338-344.
- Süvari, C. Ç. ve Kanca, E. (2014) “Turizm ve Kültür İlişkisi: Turizmin Antropolojisi”, *Van Turizmi Geleceğini Arıyor Çalıştay Kitabı*, (Düz.), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van, s. 173-182.
- Şahin, S. (2013) “Turistlerin Kırsal Turizme Katılma Nedenleri: Kapadokya’ya Gelen Turistlere Yönelik Bir Araştırma”, *14. Ulusal Turizm Kongresi*

Bildiriler Kitabı, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 775-797.

Şavran, G. T. (2009) “Sosyolojide Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemi,” Ed.: N. Suğur, *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, 78-96, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1963.

Şavran, G. T. (2012) “Örnekleme Seçimi ve Ölçüm,” Ed.: T. G. Şavran, *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, 144-180, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2641.

Şekerli, S. ve Öter, Z. (2015) “Yeşil Pazarlama ve Çevre Yönetim Sistemi Belgeli Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 518-534.

Taş, S. ve Karaman, S. (2015) “Ekoturizm Kapsamında Trabzon İlinin Değerlendirilmesine Yönelik (Yerli Ziyaretçiler Üzerine) Bir Araştırma”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 746-760.

Tekin, Ö. F. (2016) “Alternatif Bir Turizm Türü Olarak Yayla Turizmi ve Bozkır İlçesinin Potansiyelinin Değerlendirilmesi” *Uluslararası Sempozyum: Geçmişten Günümüze Bozkır*, Konya.

TIES, (2015) TIES Announces Ecotourism Principles Revision. <https://www.ecotourism.org/news/ties-announcesecotourism-principles-revision>, Erişim: 17.12.2017

Tunçözgür, Ü. (2012) *Dünden Bugüne Safranbolu*, İstanbul: Safranbolu Belediyesi Kültür Yayınları.

Turan, Ç. ve Güzel, Ö. S. (2015) “Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Ayı-İnsan Çatışmasını Engellemeye Yönelik Bir Öneri: Ayı Gözlemciliği”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 530-541.

Türkay, O., Kaya, M. C. ve Birer, Ş. (2013) “Yiyecek-İçecek Çalışanlarının Mesleki Beklentilerinin Analizi: İstanbul Örneği”, *14. Ulusal Turizm Kongresi*

Bildiriler Kitabı, Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayınları No: 1, Kayseri, s. 998-1015.

Türkben, C., Gül, F. ve Uzar, Y. (2012) “Türkiye’de Bağcılığın Tarım Turizmi (Agro-Turizm) İçinde Yeri ve Önemi”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (23), 47-50.

Türker, A., Kurt, S. ve Türker, Ö. G. (2015) “Fakelore ve Folklorizmin Turizm İle İlişkisi Üzerine Kavramsal Bir İnceleme”, *16. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 360-371.

Türker, N. (2013) “Batı Karadeniz Bölümü Ekoturizm Kaynaklarının Değerlendirilmesi ve Bir Ekoturizm Rotası Önerisi” *International Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (4), 1093-1128.

Türker, N. ve Çetinkaya, A. (2009) *Batı Karadeniz Bölümü Ekoturizm Potansiyeli*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Türker, N., Selçuk, Ş. ve Özyıldırım, A. (2016b) “Turizmin Yerel Halkın Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi: Safranbolu Örneği”, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 1-13.

Türker, N., Uçar, M. ve Ateş, M. A. (2016a) “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü Algıları: Karabük Üniversitesi Öğrencileri Üzerine bir Araştırma”, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2), 311-333.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK-2013), *Seçilmiş Göstergelerle Karabük*, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

Ulusan, Y. ve Batman, O. (2010) “Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 243-260.

Ünlüönen, K., Tayfun, A. ve Kılıçlar, A. (2007) *Turizm Ekonomisi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Üstün, N. Ş., Karaosmanoğlu, H. ve Turan, A. (2017) “Turizm Sektöründe Helâl Gıda Uygulamaları ve Riskleri”, *1. International Halal Tourism Congress*, 07-09 April, Alanya-Turkey, s. 83-90.
- Yalçın, B. (2015) “Turistik Ürünlerin Pazarlanması: Innsbruck ve Gümüşhane Şehirlerinin Karşılaştırmalı Bir Analizi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 761-770.
- Yavuz, C. (2015) “Turizmde Sürdürülebilirlikte Halkla İlişkiler Çalışmalarının Önemi”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 72-81.
- Yazıcıoğlu, İ. ve Özata, E. (2017) “Helâl Otel İşletmeciliği”, *1. International Halal Tourism Congress*, 07-09 April, Alanya-Turkey, s. 109-118.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004) *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldız, Z. (2007) *Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Sağladığı Katkılar Ve Göller Bölgesi Uygulaması*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Yılmaz, H. ve Karahan, F. (2003) “Eko Turizm Yaklaşımlarında Flora Turizmi: Palandöken Dağlarının Potansiyeli”, *1. Ulusal Erciyes Sempozyumu*, 23-25 Ekim, Kayseri.
- Yüksek, T., Kurdoğlu, O. ve Yüksek, F. (2015) “Fırtına Havzasındaki Turizm Faaliyetlerinin Bazı Çevresel Etkileri”, *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 378-387.
- Zorer, B. ve Aydoğdu, A. (2015) “HES Projelerinin Sürdürülebilir Turizme Etkileri: Çamlıhemşin Örneği” *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s. 201-210.

EKLER

Ek1: Anket Formu

Bu anket çalışması, “Karabük İlindeki Eko-turizm Faaliyetlerine İlişkin Üniversite Personelinin Algısı” isimli yüksek lisans tezi için hazırlanmıştır. Bu araştırma tamamen bilimsel bir amaca yönelik olarak hazırlanmıştır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz. Saygılarımızla.				
Yrd. Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ Karabük Üniversitesi Tez Yöneticisi			Bekir GÜNDÜZ Karabük Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi	
Demografik Özellikler				
Cinsiyetiniz	() ₁ Kadın () ₂ Erkek			
Medeni Durum	() ₁ Evli () ₂ Bekâr			
Yaşınız	() ₁ 30 Yaş ve Altı () ₂ 31-35 Yaş () ₃ 36-40 () ₄ 41 Yaş ve Üstü			
Personel Türü	() ₁ Akademisyen () ₂ Memur () ₃ Sözleşmeli Personel			
Ne Kadar Süredir Bu Kurumda Çalışıyorsunuz?	(Lütfen “Yıl” olarak belirtiniz)			
LÜTFEN: Aşağıdaki ifadelere ne derecede katıldığınızı her ifadenin karşısındaki seçeneklerden uygun gördüğünüz rakamın üzerini işaretleyiniz.				
1=Kesinlikle Katılmıyorum	2=Katılmıyorum	3=Kısmen Katılıyorum	4=Katılıyorum	5=Kesinlikle Katılıyorum
1	Eko-turizmin gelişimi yörenin ekonomik durumuna katkıda bulunmaktadır.			1 2 3 4 5
2	Eko-turizm faaliyetleri, yerel halk için yeni iş fırsatları doğurmaktadır.			1 2 3 4 5
3	Eko-turizm sayesinde yerel halkın alım gücü artmaktadır.			1 2 3 4 5
4	Eko-turizm faaliyetleri, yörenin kentleşme olgusunu hızlandırmıştır.			1 2 3 4 5
5	Eko-turizm faaliyetleri, yöre kültürünün tanınmasında bir köprü görevi üstlenmiştir.			1 2 3 4 5
6	Eko-turizm faaliyetleri, halkın yaşam kalitesini yükseltmektedir.			1 2 3 4 5
7	Eko-turizm, tarihi ve kültürel dokunun korunmasına yardımcı olmaktadır.			1 2 3 4 5
8	Eko-turizm faaliyetleri yörenin tanıtımına katkı sağlamaktadır.			1 2 3 4 5
9	Eko-turizm faaliyetleri, halkın çevreyi daha da temiz tutmasını sağlamaktadır.			1 2 3 4 5
10	Eko-turizm faaliyetleri, doğanın korunmasına destek olmaktadır.			1 2 3 4 5
11	Eko-turizm yörede diğer ticari ve sanayi faaliyetlerin gelişmesini sağlamaktadır.			1 2 3 4 5
12	Yöredeki eko-turizm faaliyetleri, insanların birbirine yakınlaşmasını sağlamaktadır.			1 2 3 4 5
13	Eko-turizm faaliyetleri, yerli halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünç duymasına neden olmaktadır.			1 2 3 4 5
14	Eko-turizm faaliyetleri, stresten uzaklaşmayı sağlamaktadır.			1 2 3 4 5
15	Eko-turizm faaliyetleri, Karabük’ün dışa açılmasını sağlamaktadır.			1 2 3 4 5
16	Eko-turizm faaliyetleri, doğa ile baş başa bir tatil yapma imkânı sunmaktadır.			1 2 3 4 5

Sayın katılımcı, araştırmamızın sonuçlarını sizinle paylaşmamızı istiyorsanız lütfen e-posta adresinizi (.....@.....) yazınız.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Karabük Üniversitesinde çalışan akademisyen, memur ve taşeron işçilerinin eko-turizme ilişkin algılarını ölçmektir. Bu amaçla, yüz yüze anket tekniği kullanılarak elde edilen verilerin analizi için “Independent-Samples t” ve “One-WayAnova” testleri kullanılmıştır. Bu kapsamda, araştırmaya katılan Karabük Üniversitesi personelinin cinsiyetine göre, eko-turizm algısı ve eko-turizmin sosyo-kültürel boyutunun anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Dolayısıyla araştırmaya katılan kadınların eko-turizme ve eko-turizmin alt boyutu olan sosyo-kültürel algılarının erkek katılımcılara göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Üniversite personelinin yaş gruplarına göre, eko-turizme ilişkin çevresel algı ile sosyo-kültürel algının farklılık gösterdiği saptanmıştır. Buna göre 31-35 yaşında olan kişilerin eko-turizme ilişkin çevre algısı 40 yaşın üzerinde olanlardan daha olumsuzken, sosyo-kültürel algısının 36-40 yaşında olanlardan daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Medeni duruma göre, eko-turizm algısı, eko-turizmin ekonomik boyutu ve çevre boyutunun anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Dolayısıyla araştırmaya katılan evli personelin eko-turizme ve eko-turizmin alt boyutu olan ekonomik ve çevre algılarının bekâr personele göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Personel türüne göre, eko-turizm algısı ile eko-turizmin ekonomik, çevre ve sosyo-kültürel boyutlarına ilişkin algılarının birbirine yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma süresi itibariyle, eko-turizme ilişkin ekonomik algısı ve sosyo-kültürel algısı arasında anlamlı bir farklılık olduğu, 1 yıldan az süredir kurumda çalışan personelin eko-turizme ilişkin ekonomik algısı 1-5 yıldır çalışanlardan daha olumsuzken, eko-turizmin sosyo-kültürel boyutunda 1-5 yıldır çalışanlardan daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tezin Yazarı	Bekir GÜNDÜZ
Tezin Danışmanı	Dr.Öğr.Üyesi Yasin DÖNMEZ
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	06.04.2018
Tezin Alanı	Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜSBE – KARABÜK
Tezin Sayfa Sayısı	109
Anahtar Kelimeler	Turizm, Eko-Turizm, Karabük

Arşiv Kayıt Bilgileri

ABSTRACT

The aim of the study is to measure the perception of the academician, officer, subcontractor working at Karabük University related to eco-tourism. With this purpose, “Independent-Samples t” and “One-Way Anova” tests were used to analyse the collected data using face to face survey method. In this context, it was observed that the eco-tourism perception and eco-tourism socio-cultural dimension differed significantly according to the gender of Karabük University staff participating in there search. Therefore, it can be said that the socio-cultural perceptions of the women participating in the research are more positive than them aleparticipants, which is the eco-tourism and eco-tourism sub-dimension. According to the age groups of the university staff, the environmental perception and the socio-cultural differences regarding eco-tourism differ. According to this, the environmental perception of eco-tourism of people aged 31-35 is more negative than those aged over 40, and socio-cultural perception is found to be more positive than those aged 36-40 years. According to the marital status, eco-tourism perception, eco-tourism economic dimension and environment dimension have been found to show significant differences. Therefore, it can be said that married personnel participating in the research are more positive than eco-tourism and eco-tourism sub-dimension economic and environmental perceptions. According to the personnel, the perceptions of eco-tourism and economic, environmental and socio-cultural dimensions of eco-tourism are close to each other. The economic perception of eco-tourism for employees who work in the institution is less than 1 year, which is a significant difference between the economic perception and socio-cultural perception of eco-tourism in terms of the study period, is more negative than the employees for 1 to 5 years, 1 in eco-tourism socio-cultural dimension It has been achieved for 5 years, which is more positive than employees.

Archive Record Information

Name of the Thesis	Eco-tourism Perception of University Employees
Author of the Thesis	Bekir GÜNDÜZ
Advisor of the Thesis	Dr.Öğr.Üyesi Yasin DÖNMEZ
Status of the Thesis	Yüksek Lisans
Date of the Thesis	06.04.2018
Field of the Thesis	Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı
Place of the Thesis	KBUSBE – KARABUK
Total Page Number	109
Keywords	Tourism, Eco- Tourism, Karabük

ÖZGEÇMİŞ

Bekir GÜNDÜZ 01.06.1987 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. İlköğretimini İsmetpaşa İlköğretim okulunda tamamladı. Lise eğitimini Melik Ahmet Lisesi'nde tamamladı. 2006-2008 Yıllarında Kafkas Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda Muhasebe programı okudu. 2010-2012 Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesinden Mezun olmuştur. Kısa süreli özel sektör deneyiminden sonra 2013 yılından bu yana Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesinde Bilgisayar İşletmeni olarak görev yapmaktadır. Yüksek Lisans eğitimine ise 2015-2016 Eğitim-Öğretim Güz Yarıyılında Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'nda başlamıştır.